

NOVEMBER 2022

SPRÁVA O ŠTÁTNOM ŠTATISTICKOM ZISŤOVANÍ V OBLASTI KULTÚRY 2021

ODDELENIE VZDELÁVANIA, VÝSKUMU A ŠTATISTIKY
NÁRODNÉ OSVETOVÉ CENTRUM
Námestie SNP 12, Bratislava

Obsah

1. Vymedzenie, účel a spôsob realizácie štátneho štatistického zisťovania	3
1.1 Vymedzenie a účel štátneho štatistického zisťovania	3
1.2 Spôsob získavania údajov	3
1.3 Ročné výkazy KULT a NM štátneho štatistického zisťovania za rok 2021	4
1.4 Zber a spracovanie údajov	5
2. Výsledky štátneho štatistického zisťovania v oblasti kultúry	7
2.1 Počet oslovených subjektov, spravodajské jednotky, poskytnutie súčinnosti v štátnom štatistickom zisťovaní	7
2.2 Kultúra v číslach – stav v roku 2021, vybrané ukazovatele	8
2.3 Ekonomické ukazovatele – finančné a personálne zabezpečenie	9
3. Doplnkové ukazovatele – kultúra pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov	14
4. Výsledky za jednotlivé parciálne oblasti kultúry	21
4.1 Galérie	21
4.2 Múzeá	26
4.3 Knižnice	29
4.4 Subjekty profesionálneho scénického umenia	51
4.5 Hudba	58
4.6 Audiovizia	67
4.7 Vysielanie rozhlasových a televíznych programových služieb	73
4.8 Vydávanie periodickej tlače	79
4.9 Vydávanie neperiodických publikácií	79
4.10 Kultúrno-osvetová činnosť	85
4.11 Astronomické zariadenia	89
4.12 Cirkvi a náboženské spoločnosti	92
4.13 Ochrana pamiatkového fondu	95
4.14 Multimedialný priemysel	97
4.15 Špecializované dizajnérske činnosti	100
4.16 Kultúra národnostných menšín	103

1. Vymedzenie, účel a spôsob realizácie štátneho štatistického zisťovania

1.1 Vymedzenie a účel štátneho štatistického zisťovania

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 540/2001 Z. z.) vykonáva každoročne dlhodobé štátne štatistické zisťovanie v oblasti kultúry. Štatistické zisťovanie sa riadi programom štátnych štatistických zisťovaní, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej ŠÚ SR) v súčinnosti s ministerstvom na obdobie troch rokov a ktorý sa vydáva vyhláškou. Sumárne výsledky štátneho štatistického zisťovania za jednotlivé parciálne oblasti kultúry sú zverejňované v štatistických ročenkách za SR a jednotlivé samosprávne kraje, poskytujú sa európskym a medzinárodným inštitúciám na účely porovnávania a tvorby analýz vývojových trendov v jednotlivých oblastiach kultúry, využívajú sa pri tvorbe stratégií a koncepcií rozvoja kultúry v SR.

1.2 Spôsob získavania údajov

Údaje štátneho štatistického zisťovania za jednotlivé parciálne oblasti kultúry sa získavajú prostredníctvom 19 ročných štatistických výkazov KULT a NM 1-01. Od roku 2018 sa zbierajú údaje aj prostredníctvom ročných výkazov KULT 20-01 o multimediálnom priemysle a KULT 21-01 o špecializovaných dizajnérskejších činnostiach.

Okrem údajov získaných prostredníctvom štatistických výkazov KULT sa údaje v štátnom štatistickom zisťovaní získavajú z administratívnych zdrojov. Ministerstvo v súčasnosti týmto spôsobom získava údaje za oblasť periodickej tlače, administratívnym zdrojom údajov je evidencia periodickej tlače vedená ministerstvom podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení zákona č. 221/2011 Z. z. i údaje za oblasť kolektívov záujmovej umeleckej činnosti, administratívnym zdrojom je zoznam kolektívov a jednotlivcov z oblasti záujmovej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby podľa zákona č. 189/2015 o kultúrno-osvetovej činnosti vedený Národným osvetovým centrom.

1.3 Ročné výkazy KULT a NM štátneho štatistického zisťovania za rok 2021

KULT 1-01 Ročný výkaz o ochrane pamiatkového fondu

KULT 3-01 Ročný výkaz o kultúrno-osvetovej činnosti

KULT 4-01 Ročný výkaz o neperiodických publikáciách

KULT 5-01 Ročný výkaz o hudobnom telese a umeleckom súbore

KULT 6-01 Ročný výkaz o galérii

KULT 7-01 Ročný výkaz o vysielaní rozhlasovej programovej služby

KULT 8-01 Ročný výkaz o vysielaní televíznej programovej služby

KULT 9-01 Ročný výkaz o múzeu

KULT 10-01 Ročný výkaz o knižnici

KULT 11-01 Ročný výkaz o audiovízii

KULT 12-01 Ročný výkaz o subjektoch v oblasti profesionálneho scénického umenia

KULT 14-01 Ročný výkaz o astronomickom zariadení a pracovisku

KULT 15-01 Ročný výkaz o cirkvi a náboženskej spoločnosti

KULT 16-01 Ročný výkaz o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry

KULT 17-01 Ročný výkaz o festivaloch a prehliadkach v oblasti profesionálneho scénického umenia

KULT 19-01 Ročný výkaz o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel

KULT 20-01 Ročný výkaz o multimedialnom priemysle

KULT 21-01 Ročný výkaz o špecializovaných dizajnerských činnostiach

NM 1-01 Ročný výkaz o kultúre národnostných menšín

1.4 Zber a spracovanie údajov

Zber a spracovanie údajov v oblasti kultúry sa realizujú prostredníctvom elektronického systému štatistického zisťovania ministerstva. Koordináciu postupu, plnenie úloh štátneho štatistického zisťovania a poskytovanie údajov ŠÚ SR zabezpečuje oddelenie vzdelávania, výskumu a štatistiky Národného osvetového centra (ďalej OVVŠ NOC). V etape prípravy zberu a spracovania údajov predkladá odbor informatiky ministerstva požiadavky na úpravu výkazov KULT a NM, koordinuje aktualizáciu zoznamov spravodajských jednotiek a zabezpečuje testovanie elektronického systému štatistického zisťovania. Počas zberu a spracovania údajov zabezpečuje odstraňovanie nedostatkov súvisiacich najmä s funkcionalitou systému, poskytuje metodickú pomoc spracovateľom výkazov aj spravodajským jednotkám. Po ukončení zberu údajov kompletizuje a poskytuje v súlade s dohodou o spolupráci a poskytovaní údajov a informácií na účely štátnej štatistiky medzi ministerstvom a ŠÚ SR údaje do ročenky za Slovenskú republiku a systému údajov ŠÚ SR, pripravuje sumárne výkazy a zoznamy spravodajských jednotiek na zverejnenie na webovom sídle ministerstva. V poslednej etape pripravuje správu o výsledkoch štátneho štatistického zisťovania za príslušný kalendárny rok a predkladá ju ministerstvu. Spracovateľmi jednotlivých výkazov sú pracovníci OVVŠ NOC a odborní pracovníci inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva. Spracovateľ každoročne v období prípravy zberu a spracovania údajov aktualizuje zoznam spravodajských jednotiek a podieľa sa na testovaní elektronického systému štatistického zisťovania. Počas zberu údajov poskytuje metodickú pomoc spravodajským jednotkám, kontroluje údaje a v prípade nejasností vo výkaze oslovuje spravodajskú jednotku. Po ukončení zberu údajov podľa zoznamu spravodajských jednotiek kontroluje stav poskytnutia súčinnosti a komunikuje so spravodajskými jednotkami v prípade zaslania urgencie pre neposkytnutie súčinnosti. Po úplnom ukončení zberu kontroluje výkazy a údaje, generuje sumárne výkazy za jednotlivé parciálne oblasti kultúry a pripravuje komentár k výsledkom štátneho štatistického zisťovania za príslušný kalendárny rok.

Spracovatelia štatistického zisťovania

Štatistický výkaz KULT	Spracovateľ výkazu
KULT 1-01 o ochrane pamiatkového fondu	Mgr. Jana Vargová Pamiatkový úrad SR
KULT 3-01 o kultúrno-osvetovej činnosti	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 4-01 o neperiodických publikáciách	Mgr. Mária Červíková Mgr. Viera Petrovičová Slovenská národná knižnica
KULT 5-01 o hudobnom telese a umeleckom súbore	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 6-01 o galérii	Mgr. Kristína Matuchovičová Slovenská národná galéria
KULT 7-01 o vysielaní rozhlasovej programovej služby	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 8-01 o vysielaní televíznej programovej služby	Jana Brúderová Ing. Ivo Šimunek Národné osvetové centrum
KULT 9-01 o múzeu	Mgr. Ivana Jurčíková Mgr. Katarína Kaža Slovenské národné múzeum
KULT 10-01 o knižnici	PhDr. Iveta Kilárová, CSc. Mgr. Nikola Kianicová Slovenská národná knižnica
KULT 11-01 o audiovizii	Mgr. art. Lukáš Würfl Slovenský filmový ústav
KULT 12-01 o subjektoch v oblasti profesionálneho scénického umenia	Mgr. Peter Štefanec Divadelný ústav
KULT 14-01 o astronomickom zariadení a pracovisku	Mgr. Eduard Koči Slovenská ústredná hviezdáreň
KULT 15-01 o cirkvi a náboženskej spoločnosti	Mgr. Karol Porubčin Ministerstvo kultúry SR
KULT 16-01 o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 17-01 o festivaloch a prehliadkach v oblasti profesionálneho scénického umenia	Mgr. Peter Štefanec Divadelný ústav
KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel	Mgr. Dominik Kopcsay Hudobné centrum
KULT 20-01 o multimediálnom priemysle	Mgr. Barbora Káňová Slovenské centrum dizajnu
KULT 21-01 o špecializovaných dizajnerských činnostiach	Mgr. Barbora Káňová Slovenské centrum dizajnu
NM 1-01 o kultúre národnostných menšín	Mgr. Branislav Bango Mgr. Denis Valent Ministerstvo kultúry SR

2. Výsledky štátneho štatistického zisťovania v oblasti kultúry

2.1 Počet oslovených subjektov, spravodajské jednotky, poskytnutie súčinnosti v štátnom štatistickom zisťovaní

Za rok 2021 bolo do zoznamu spravodajských jednotiek (SJ) k výkazom KULT a NM za jednotlivé parciálne oblasti kultúry zaradených 8 336 subjektov. Súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytlo 7 715 spravodajských jednotiek, dosiahnutá návratnosť bola 92,6 %.

Prehľad o počte spravodajských jednotiek

	počet spravodajských jednotiek	neposkytli súčinnosť
KULT 1-01 o ochrane pamiatkového fondu	85	1
KULT 3-01 o kultúrno-osvetovej činnosti	1 850	
KULT 4-01 o neperiodických publikáciách	1 870	317
KULT 5-01 o hudobnom telese a umeleckom súbore	31	
KULT 6-01 o galérii	33	
KULT 7-01 o vysielaní rozhlasovej programovej služby	45	
KULT 8-01 o vysielaní televíznej programovej služby	162	2
KULT 9-01 o múzeu	129	1
KULT 10-01 o knižnici	1 607	
KULT 11-01 o audiovizii	539	20
KULT 12-01 o subjektoch v oblasti profesionálneho scénického umenia	168	5
KULT 14-01 o astronomickom zariadení a pracovisku	23	
KULT 15-01 o cirkvi a náboženskej spoločnosti	32	
KULT 16-01 o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry	160	9
KULT 17-01 o festivaloch a prehliadkach v oblasti profesionálneho scénického umenia	56	
KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel	172	18
KULT 20-01 o multimediálnom priemysle	196	76
KULT 21-01 o špecializovaných dizajnerských činnostiach	325	172
NM 1-01 o kultúre národnostných menšín	853	

2.2 Kultúra v číslach – stav v roku 2021, vybrané ukazovatele

Počet galérií, múzeí, astronomických zariadení, televíznych a rozhlasových programových služieb, registrovaných cirkví, vydávanej neperiodickej tlače je vo viacročnom porovnaní stabilný. Z dôvodu oslovenia malých, nezávislých, nezriaďovaných subjektov narástol počet divadiel. Počet kín klesol z dôvodu zániku väčšieho počtu jednosálových kín. Počet knižníc pokračuje v dlhodobom zostupnom trende. Od roku 2018 klesá tiež počet vydávanej periodickej tlače.

Stav v roku 2021

Oblasť kultúry	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	25	35*	33	33	33	33	33	33
múzeá	111	111	287*	244	252	238	239	234
divadlá	77	77	82	82	80	109**	99	136***
kíná	121	123	135	139	149	147	155	142
knižnice	2 084	1 906	1 857	1 797	1 721	1 676	1 554	1 504
astronomické zariadenia a pracoviská	23	23	23	23	23	23	23	23
rozhlasové programové služby	42	42	43	44	44	41	41	41
televízne programové služby	130	129	130	129	130	139	136	137
vydávaná periodická tlač	1 753	1 803	1 817	1 840	1 828	1 745	1 679	1 637
vydané neperiodické publikácie	10 298	11 448	10 736	10 396	11 442	10 275	10 032	9 935
cirkvi a náboženské spoločnosti	30	32	34	34	32	32	32	32

*Pobočky galérií sú od roku 2015 sledované ako samostatné spravodajské jednotky/galérie.

Pobočky múzeí sú od roku 2016 sledované ako samostatné spravodajské jednotky/múzeá.

**V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

***V roku 2021 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia o malé, nezávislé, nezriaďované divadlá.

Návštevnosť kultúrnych zariadení s výnimkou divadiel, kín a filmových festivalov v druhom pandemickom roku 2021 mierne stúpla, ale zostala naďalej hlboko pod úrovňou predpandemických rokov. V počtoch je zahrnutá aj sledovanosť online podujatí.

Počet návštevníkov

Oblasť kultúry	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	679 425	2 611 183*	594 309	644 217	617 932	653 733	305 608	348 291
múzeá	4 238 075	4 269 045	4 826 382	5 383 635	5 420 754	5 569 540	2 903 958	3 035 131
knižnice	6 448 714	6 094 581	5 933 437	6 013 203	5 963 537	5 815 215	3 392 834	3 749 341
divadlá	1 791 950	1 606 175	1 632 910	1 615 889	1 592 957	1 612 924	646 502	432 095
divadelné festivaly	103 071	117 595	116 927	103 755	119 340	104 380	21 213	82 096
kiná	4 142 803	4 711 828	5 648 561	6 513 770	5 859 903	6 432 357	2 291 413	1 940 041
filmové festivaly	-	238 777	180 530	271 899	292 868	194 287	141 180	138 567
astronomické zariadenia	186 202	198 973	181 254	168 921	178 967	198 575	78 008	83 109
koncerty/vystúpenia v oblasti hudby	1 640 089	1 540 348	1 732 951	1 986 907	2 030 449	2 099 287	206 010	384 750
koncerty stálych hudobných telies	460 552	404 303	530 568	359 009	474 794	372 676	68 250	102 307

*Múzeum moderného umenia A. Warhola vykázalo 2 083 844 návštevníkov vďaka úspešnej participácii vlastného projektu na výstave EXPO MILANO 2015.

2.3 Ekonomické ukazovatele – finančné a personálne zabezpečenie

Od roku 2015 sú do štatistického zisťovania zahrnuté aj dva ekonomické moduly. V týchto moduloch zisťujeme základné informácie o príjmoch a výdavkoch spravodajských jednotiek, ako aj informácie o zamestnanosti a osobách, ktoré danú kultúrnu oblasť zabezpečujú. Od roku 2016 je počet zamestnancov zisťovaný ako priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný.

V nasledujúcich troch tabuľkách je uvedený medziročný vývoj príjmov, výnosov a výdavkov v jednotlivých oblastiach kultúry.

Príjmy (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	12,5	11,1	12,2	12,0	13,7	14,1	14,7
múzeá	68,0	51,4	52,6	63,4	68,6	65,6	70,4
knižnice	69,4	56,7	55,7	60,3	68,4	67,3	63,9
divadlá	63,2	68,0	71,3	74,1	68,6	73,5	74,9
divadelné festivaly	1,8	2,1	1,8	2,1	1,8	0,8	1,9
hudobné telesá a umelecké súbory	16,5	20,4	8,0	9,6	8,7	11,6	13,4
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	19,7	24,4	42,4	38,0	40,4	27,7	28,5
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	3,0	2,9	3,6	5,1	5,8	5,9	7,6
rozhlasové vysielanie	44,6	45,0	44,4	47,2	51,6	46,1	43,8
televízne vysielanie	228,2	283,7	214,6	230,7	243,6	283,8	301,3
audiovizia	x	75,2	96,1	95,8	97,9	57,8	64,6
vydávanie neperiodických publikácií	93,5	70,9	91,7	113,7	77,2	112,6	99,1
kultúrno-osvetová činnosť	55,9	59,3	66,6	73,5	72,9	47,8	54,6
astronomické zariadenia a pracoviská	2,2	2,3	2,3	3,1	3,5	3,2	3,3
multimediálny priemysel	x	x	x	41,2	42,5	57,4	58,6
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	10,6	8,1	5,2	4,8

Výnosy (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	0,8	0,7	0,8	0,8	1,0	1,0	0,8
múzeá	10,6	10,8	11,7	12,5	14,3	8,8	9,7
knižnice	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,3	1,4
divadlá	12,1	13,8	15,5	15,3	16,8	6,6	5,6
divadelné festivaly	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,1	0,2
hudobné telesá a umelecké súbory	2,2	2,3	1,1	1,2	0,9	0,4	0,7
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	8,4	8,6	12,4	13,6	13,9	2,3	2,8
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	2,7	1,9	2,5	4,1	5,4	5,6	7,0
rozhlasové vysielanie	14,7	14,7	14,2	14,9	14,7	13,6	14,2
televízne vysielanie	122,2	150,1	129,0	138,4	141,3	192,9	202,6
audiovizia	x	61,1	79,0	76,3	80,4	36,9	44,0
vydávanie neperiodických publikácií	48,5	49,2	72,8	86,4	54,7	85,1	70,1
kultúrno-osvetová činnosť	11,2	12,5	14,7	17,2	12,9	5,1	4,7
astronomické zariadenia a pracoviská	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
multimediálny priemysel	x	x	x	40,7	42,0	57,1	58,1
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	9,4	6,8	5,0	4,6

Náklady (v mil. eur)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	13,1	11,7	12,4	11,9	14,2	14,5	14,6
múzeá	52,5	54,0	56,2	63,9	71,6	65,5	70,1
knižnice	56,1	53,8	55,3	62,6	67,1	65,0	62,7
divadlá	63,8	67,3	71,4	73,6	83,2	73,9	76,4
divadelné festivaly	1,7	2,1	1,7	2,0	2,1	0,8	1,8
hudobné telesá a umelecké súbory	17,4	22,5	14,2	13,9	13,9	16,0	17,3
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	23,5	25,3	44,2	38,3	41,2	28,1	29,5
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	2,6	3,0	3,6	4,0	4,9	5,2	6,4
rozhlasové vysielanie	36,5	40,4	39,7	41,5	43,8	45,1	47,2
televízne vysielanie	220,6	274,8	204,1	209,5	213,8	226,6	244,4
audiovizia	x	74,6	88,9	85,3	79,3	55,3	60,3
vydávanie neperiodických publikácií	70,8	63,8	58,2	74,3	65,7	81,8	86,0
kultúrno-osvetová činnosť	55,2	58,5	63,5	66,6	71,0	45,9	51,8
astronomické zariadenia a pracoviská	2,3	2,4	2,6	2,9	3,2	3,1	3,2
multimediálny priemysel	x	x	x	33,2	26,0	25,9	46,1
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	7,1	5,7	3,8	3,3

V nasledujúcich troch tabuľkách je uvedený vývoj počtu pracovníkov zabezpečujúcich oblasti kultúry a vývoj priemernej mzdy zamestnancov.

Osoby zabezpečujúce činnosť

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	930	1 204	1 221	1 538	1 098	861	1 142
múzeá	4 446	4 222	4 288	4 661	4 246	3 429	3 573
knižnice	5 160	4 410	4 229	4 577	4 475	3 681	3 778
divadlá	6 492	6 097	6 990	6 769	6 681	5 972	6 301
divadelné festivaly	925	1 940	1 441	1 382	2 025	488	947
hudobné telesá a umelecké súbory	1 846	1 938	1 828	2 755	2 450	1 718	1 716
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	3 641	3 161	4 752	5 293	5 968	1 581	1 633
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	52	41	276	298	160	122	142
rozhlasové vysielanie	983	1 021	1 633	1 096	1 973	8 711*	1 092
televízne vysielanie	2 524	2 360	2 480	2 276	2 430	4 760*	6 425*
audiovizia	x	7 472	5 549	4 804	6 217	5 133	4 465
vydávanie neperiodických publikácií	5 021	6 951	7 287	8 982	7 538	6 395	6 458
kultúrno-osvetová činnosť	13 281	14 116	15 430	16 189	16 734	6 892	8 042
astronomické zariadenia a pracoviská	324	318	312	371	331	265	291
multimediálny priemysel	x	x	x	621	504	414	450
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	690	515	239	193

*Vyšší počet osôb pracujúcich na dohodu a zmluvu o diele vykázala RTVS

Zamestnanci

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	468	479	491	504	510	506	578
múzeá	2 085	2 139	2 133	2 156	2 191	2 198	2 153
knižnice	2 992	2 386	2 338	2 400	2 371	2 291	2 261
divadlá	2 579	2 752	2 789	2 722	2 811	2 709	2 620
divadelné festivaly	268	773	548	334	1 112	20	113
hudobné telesá a umelecké súbory	575	584	503	493	541	591	628
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	899	755	1 086	1 417	1 156	682	636
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	16	15	43	60	50	53	35
rozhlasové vysielanie	651	672	677	720	688	721	729
televízne vysielanie	1 679	1 729	1 759	1 540	1 724	1 707	1 716
audiovizia	x	639	689	644	661	651	663
vydávanie neperiodických publikácií	1 791	2 026	2 236	2 737	2 242	1 980	1 918
kultúrno-osvetová činnosť	2 351	2 347	1 900	2 062	1 962	1 664	1 662
astronomické zariadenia a pracoviská	119	118	117	116	127	124	120
multimediálny priemysel	x	x	x	359	252	233	290
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	250	150	92	80

Priemerná mzda (v eurách)

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	666	690	779	811	942	960	980
múzeá	711	721	812	872	1 003	1 076	1 120
knižnice	357	528	594	835	947	1 006	1 043
divadlá	700	731	746	931	996	1 046	1 100
divadelné festivaly	753	328	684	871	869	915	1 016
hudobné telesá a umelecké súbory	932	1015	1147	1 287	1 294	1 418	1 484
podujatia profesionálnej hudobnej kultúry	699	752	817	1 057	1 081	1 101	1 159
výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel	887	986	576	858	912	967	1 482
rozhlasové vysielanie	813	857	961	1 144	1 188	1 129	1 250
televízne vysielanie	878	935	940	1 077	1 198	1 172	1 200
audiovizia	x	611	587	961	1 030	1 091	1 126
vydávanie neperiodických publikácií	864	384	867	1 154	1 127	1 427	1 163
kultúrno-osvetová činnosť	482	643	768	853	960	1 008	1 070
astronomické zariadenia a pracoviská	688	718	768	864	966	1 027	1 057
multimediálny priemysel	x	x	x	1 020	1 456	1 698	1 453
špecializované dizajnérske činnosti	x	x	x	827	863	1 041	1 077

3. Doplnkové ukazovatele – kultúra pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov

Počet kultúrnych zariadení s bezbariérovým prístupom je ustálený. Pri kultúrnych podujatiach vzhľadom na ich celkový pokles z dôvodu pandémie nie je možné bezbariérovosť porovnávať s predpandemickými rokmi. Z rovnakého dôvodu nie je možné porovnanie počtu objektov s bezbariérovým prístupom využívaných na kultúrno-osvetovú činnosť.

Počet podujatí pre deti a mládež s výnimkou knižníc a hudobných podujatí medziročne mierne stúpol pri trvajúcom hlbokom poklese v porovnaní s hodnotami predpandemických rokov.

Pri pokračujúcom dvojročnom poklese počet podujatí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a počet podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím pri knižniciach medziročne mierne klesol, pri kultúrno-osvetovej činnosti mierne stúpol.

Počet múzeí so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím každoročne mierne rastie. Počet kín so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím, pre seniorov a pre deti do 15 rokov je bez väčších zmien.

Počet spravodajských jednotiek

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	35	33	33	33	33	33	33
múzeá	111	125	125	124	125	125	125
knižnice	1 906	1 857	1 797	1 721	1 676	1 554	1 504
divadlá	77	80	82	80	109*	99	136**
divadelné festivaly	93	68	63	46	35	15	33
kiná	123	135	139	149	147	155	142
filmové festivaly	39	41	39	53	43	34	32
hudobné podujatia	3 425	3 465	4 682	4 518	4 741	1 587	1 899
astronomické zariadenia	23	23	23	23	23	23	23
kultúrno-osvetová činnosť (objekty a zariadenia)	1 832	1 982	1 999	2 067	2 125	1 417	1 385

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

**V roku 2021 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia o malé, nezávislé, nezriaďované divadlá.

Počet spravodajských jednotiek so zabezpečeným bezbariérovým prístupom

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	15	13	14	13	14	12	13
múzeá	41	51	56	54	57	59	57
knižnice	353	379	392	397	417	401	410
divadlá	44	43	41	45	65*	58	75**
divadelné festivaly	45	36	37	37	34	12	19
kiná	97	103	105	115	112	119	114
filmové festivaly	24	25	24	26	29	18	19
hudobné podujatia	288	288	342	335	373	215	237
astronomické zariadenia	9	10	10	11	11	11	12
kultúrno-osvetová činnosť (objekty a zariadenia)	366	532	563	596	669	421	426

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

**V roku 2021 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia o malé, nezávislé, nezriaďované divadlá.

Počet podujatí, aktivít, predstavení, koncertov pre deti a mládež

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	3 334	3 434	2 837	3 069	3 677	1 225	1 300
múzeá	5 384	5 554	7 259	8 020	8 947	2 129	2 475
knižnice	25 577	25 598	26 869	26 850	27 761	9 520	9 507
divadlá	3 081	2 976	3 124	2 978	2 871	1 298	1 641
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	494	456	382	609	563	181	68
astronomické zariadenia	3 579	3 374	3 292	3 418	3 514	1 014	1 142
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x	x

V riadkoch označených „x“ sa uvedený údaj nesleduje.

Počet podujatí pre znevýhodnené skupiny

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	x	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x	x
knižnice	2 686	2 944	3 257	3 726	3 946	1 702	1 654
divadlá	x	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	5 567	5 568	5 644	4 315	4 437	989	1 198

Počet podujatí pre osoby so zdravotným postihnutím

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	x	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x	x
knižnice	1 040	947	988	1 297	1 103	558	424
divadlá	x	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x	x
kiná	x	x	x	x	x	x	x
filmové festivaly	x	x	x	x	x	x	x
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	552	655	676	703	858	134	214

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvýhodneným vstupným pre osoby so zdravotným postihnutím

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	27	28	29	29	30	29	30
múzeá	86	101	99	101	102	105	109
knižnice	x	x	x	x	x	x	x
divadlá	49	53	48	47	70*	60	75**
divadelné festivaly	32	29	30	26	24	7	13
kiná	69	75	86	99	89	92	91
filmové festivaly	12	13	13	18	18	5	9
hudobné podujatia	149	120	151	181	195	88	79
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x	x

*V roku 2019 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia.

**V roku 2021 bol rozšírený počet oslovených subjektov v oblasti scénického umenia o malé, nezávislé, nezriaďované divadlá.

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvýhodneným vstupným pre seniorov

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	x	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x	x
knižnice	x	x	x	x	x	x	x
divadlá	x	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x	x
kiná	26	37	62	81	72	77	79
filmové festivaly	9	9	11	14	16	7	7
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x	x

Počet spravodajských jednotiek a podujatí so zvýhodneným vstupným pre deti do 15 rokov

Oblasť kultúry	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
galérie	x	x	x	x	x	x	x
múzeá	x	x	x	x	x	x	x
knižnice	x	x	x	x	x	x	x
divadlá	x	x	x	x	x	x	x
divadelné festivaly	x	x	x	x	x	x	x
kiná	47	49	71	97	91	91	86
filmové festivaly	8	9	11	15	16	6	9
hudobné podujatia	x	x	x	x	x	x	x
astronomické zariadenia	x	x	x	x	x	x	x
kultúrno-osvetová činnosť	x	x	x	x	x	x	x

*Vybrané ukazovatele pre znevýhodnené a vybrané špecifické skupiny obyvateľov
– rozhlasové a televízne vysielanie*

Rozsah odvysielaných hodín programov pre deti a mládež oproti minulému roku v rozhlasovom vysielaní zostal na rovnakej úrovni, v televíznom vysielaní o pätinu stúpol.

Vysielanie pre seniorov v rozhlasovom vysielaní medziročne kleslo o štvrtinu na úroveň z rokov 2018 a 2019, v televíznom vysielaní bol počet odvysielaných hodín programov pre seniorov za posledné štyri roky vyrovnaný.

Vysielanie programov pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením v rozhlasovom vysielaní medziročne kleslo o polovicu, napriek tomu je dvakrát vyššie ako v rokoch 2018 a 2019. V televíznom vysielaní sa počet odvysielaných hodín pre túto skupinu obyvateľov nezmenil.

Vysielanie programov zameraných na rovnosť príležitostí a nediskrimináciu v rozhlasovom vysielaní zostalo na rovnakej úrovni ako v minulom roku, v televíznom vysielaní výrazne narástlo.

Rozsah vysielania programov pre osoby so zdravotným postihnutím alebo (v prípade televízií) v posunkovej reči pre nepočujúcich sa po dvojnásobnom náraste v predošlom roku vrátil v rozhlasovom vysielaní na úroveň z predchádzajúcich rokov, v televíznom vysielaní klesol len mierne.

Podobne mierne klesol počet odvysielaných hodín programov sprevádzaných skrytými alebo otvorenými titulkami a počet hodín programov s hlasovým komentárom pre nevidiacich zostal rovnaký.

Rozsah rozhlasového a televízneho vysielania pre znevýhodnené a špecifické skupiny obyvateľov (rozsah vysielania v hodinách)

počet programových služieb/rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
rozhlasové vysielanie	42	42	44	44	41	41	41
televízne vysielanie	129	130	129	130	139	136	137
programy pre deti a mládež							
rozhlasové vysielanie	6 039	6 793	6 910	6 814	7 214	7 111	7 087
televízne vysielanie	26 982	29 062	33 661	30 175	30 208	29 705	36 209
programy pre seniorov							
rozhlasové vysielanie	1 287	1 349	1 493	2 966	2 999	4 239	3 180
televízne vysielanie	549	930	10 996	13 619	12 603	13 039	11 785
programy pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením							
rozhlasové vysielanie	410	458	367	215	232	791	413
televízne vysielanie	488	422	91	584	1 662	586	600
programy zamerané na rovnosť príležitostí a nediskrimináciu							
rozhlasové vysielanie	101	134	137	176	166	197	196
televízne vysielanie	330	448	947	410	2 509	731	3 469
programy pre osoby so zdravotným postihnutím alebo v posunkovej reči pre nepočujúcich							
rozhlasové vysielanie	265	287	330	389	379	841	454
televízne vysielanie	986	625	895	836	864	1 666	1 472
programy sprevádzané skrytými alebo otvorenými titulkami							
televízne vysielanie	18 033	16 486	20 826	22 124	24 259	31 074	28 653
programy s hlasovým komentárom pre nevidiacich							
televízne vysielanie	7 365	8 007	8 337	8 852	10 701	15 454	15 454

4. Výsledky za jednotlivé parciálne oblasti kultúry

4.1 Galérie

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania výkazom KULT (MK SR) 6-01 je získanie informácií o činnosti, personálnom a finančnom zabezpečení zbierkotvorných galérií v Slovenskej republike.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú zbierkotvorné galérie zapísané v registri galérií ministerstva. V zozname spravodajských jednotiek sú galérie a ich pobočky uvedené ako samostatné subjekty. Aj v roku 2021 poskytlo súčinnosť všetkých 33 spravodajských jednotiek.

Sieť galérií, expozície

V roku 2021 vykonávalo činnosť 25 zbierkotvorných galérií s 8 pobočkami:

- 1 **štátna** Slovenská národná galéria (SNG), dočasne umiestnená v objekte Hurbanových kasární. Od januára 2016 prebieha rekonštrukcia jej hlavného areálu na nábreží v Bratislave, ktorá by mala byť ukončená koncom roku 2022. SNG má 4 mimobratislavské pobočky (Zvolenský zámok, kaštieľ Strážky, Galéria Ľ. Fullu v Ružomberku a Schaubmarov mlyn v Pezinku). Od 1. 12. 2021 sa súčasťou SNG stalo Digitalizačné centrum v Banskej Bystrici dovtedy spravované Múzeom SNP.
- 16 galérií v zriaďovateľskej pôsobnosti **vyšších územných celkov**: Banskobystrický kraj – 1, Košický kraj – 2; Nitriansky kraj – 2, Prešovský kraj – 3, Trenčiansky kraj – 1, Trnavský kraj – 2, Žilinský kraj – 5 + 4 pobočky (2 pobočky Oravskej galérie: Galéria Márie Medveckej v Tvrdošíne a Slanický Ostrov umenia, 2 pobočky Liptovskej galérie P. M. Bohúňa: Galéria Kolomana Sokola a Dom Jana Hálu).
- 7 **obecných** galérií: 1 mestská zriadená magistrátom (Galéria mesta Bratislavy), 1 galéria zriadená mestskou časťou (Múzeum Vojtecha Löfflera, Košice), 1 galéria, ktorá je súčasťou mestského úradu (Galéria Mikuláša Galandu, Turčianske Teplice), 4 mestské galérie, ktoré sú súčasťou mestských kultúrnych stredísk (Štúrovo, Rimavská Sobota, Humenné, Nové Mesto nad Váhom).
- 1 galéria, ktorej zriaďovateľom je **iná právnická osoba** (Pamätný dom Júliusa Szabóa, Lučenec).

Galérie spravujú rovnako ako v predchádzajúcom roku 43 vlastných objektov, v ktorých prezentujú 71 stálych expozícií.

stav zbierkových predmetov v galériách	2018	2019	2020	2021
počet prírastkových čísel	172 460	175 679	196 829	198 526
počet kusov	180 934	183 914	206 806	209 309

Údaj o počte prírastkových čísel a počte kusov zbierkových predmetov je orientačný a jeho platnosť je vzhľadom na neustále prebiehajúce zmeny obmedzená. Počet prírastkových čísel a počet kusov zbierkových predmetov k 31. 12. 2021 je údaj, ktorý má skôr informačný charakter.

Akvizičná činnosť galérií

Galérie do svojich fondov v roku 2021 získali 1 809 kusov diel, z toho 271 kúpou, 1 438 do daru a 100 diel prevodom.

rok	počet získaných diel (kusov) spolu	v tom získané		
		kúpou	do daru	prevodom
2018	1 508	456	907	145
2019	2 987	1 652	1 329	6
2020	1 949	244	1 697	8
2021	1 809	271	1 438	100

V roku 2021 vynaložili galérie na nákup zbierkových predmetov z vlastných zdrojov o 81 % (52 910 eur) viac ako v predchádzajúcom roku. Naopak, výška finančných prostriedkov z iných zdrojov použitá na nákup zbierkových predmetov výrazne poklesla, a to až o 72,6 % (253 058 eur).

rok	finančné zdroje na nákup zbierok (v eurách)	
	z vlastných zdrojov	z iných zdrojov
2018	111 073	308 355
2019	179 480	398 278
2020	65 312	348 558
2021	118 222	95 500

Reštaurovanie diel

V roku 2021 bolo v galériách reštaurátorsky ošetrovaných celkovo 2 041 diel, z toho komplexne reštaurovaných bolo 290 diel. V sterilizačnej komore Kapitánskeho domu na Zvolenskom zámku sa v priebehu roka 2021 ošetrilo pre SNG 414 zbierkových predmetov, 1 031 diel a 339 škatúľ materiálu externých subjektov.

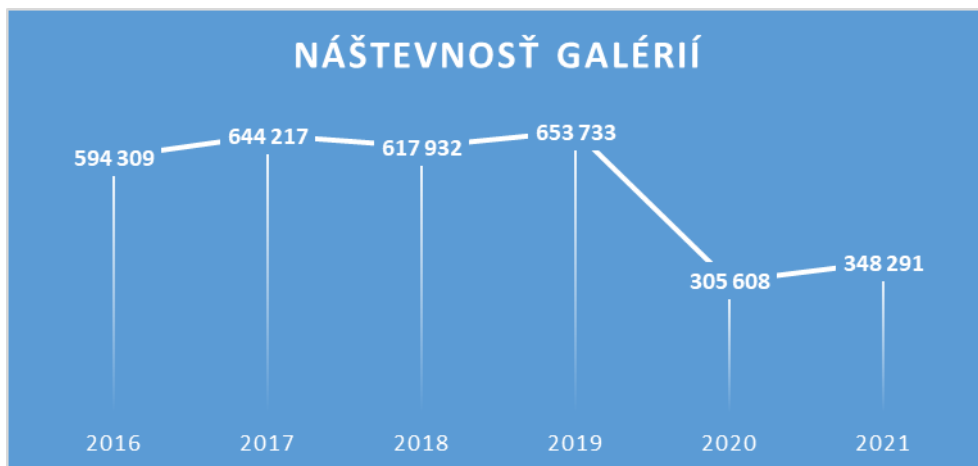
rok	ošetrené diela spolu	z toho komplexne reštaurované
2018	11 686	420
2019	3 323	261
2020	1 409	203
2021	2 041	290

Realizovali sa tiež odborné aktivity súvisiace s výskumom na 51 dielach zo zbierkového fondu SNG a 53 predmetoch kultúrnej hodnoty z externého prostredia.

Činnosť galérií

Galérie sa okrem svojej zbierkotvornej činnosti zameriavali na výstavnú prezentáciu výtvarného umenia. V roku 2021 sa v období po uvoľnení protipandemických opatrení (leto – jeseň) uskutočnili mnohé z odložených výstavných projektov tak domácich, ako aj zahraničných. Celkový počet výstav v roku 2021 vzrástol na 266, čo je o 29 výstav viac ako v roku 2020. V zahraničí bolo prezentovaných 8 výstav, dovezených bolo 5 výstav.

rok	počet výstav spolu	v tom výstavy			
		vlastné v SR	prevzaté zo SR	vyvezené do zahraničia	dovezené zo zahraničia
2018	373	307	35	12	19
2019	340	299	22	10	9
2020	237	213	17	3	4
2021	266	233	20	8	5

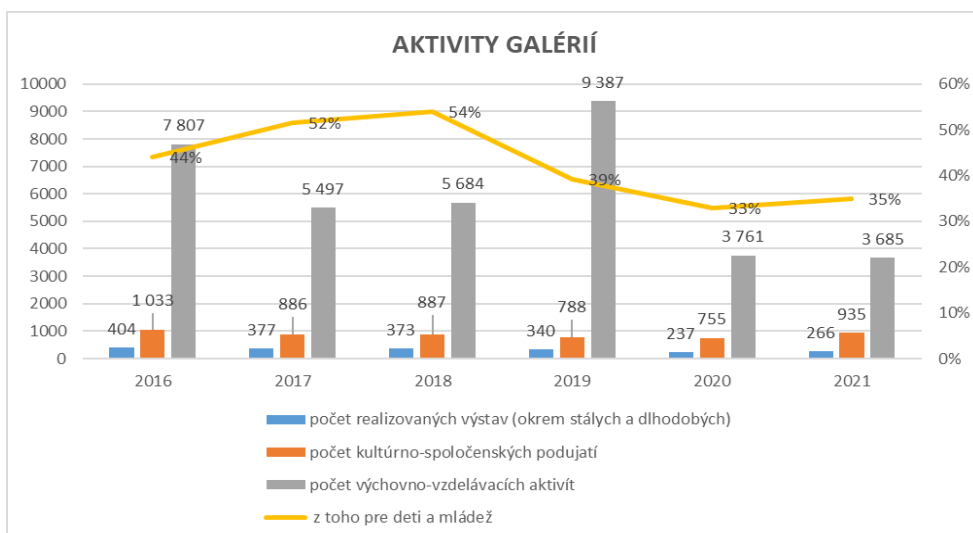

Návštevnosť mala oproti roku 2020 stúpajúcu tendenciu, stále však nedosiahla počty návštevníkov vykazované pred pandémiou. Rovnako ako v predchádzajúcom roku návštevnosť vo veľkej miere ovplyvnilo uzavretie galérií na jar a na jeseň (v závislosti od situácie v regióne) a obmedzenie počtu návštevníkov.

Kultúrne a vzdelávacie aktivity

Kultúrne a vzdelávacie programy, ktoré galérie ponúkli verejnosti, nadväzovali najmä na ich výstavnú činnosť. Oslovili všetky vekové a cieľové skupiny návštevníkov, prinášali nové vedomosti, zručnosti, zabávali, inšpirovali a poskytovali tak možnosť hodnotne stráviť voľný čas.

V sledovanom roku boli prezenčné programy zrušené v mesiacoch január až máj, od polovice novembra až december. Ak to ich povaha umožňovala, boli presunuté do online priestoru. Počet organizovaných podujatí sa v roku 2021 mierne zvýšil rovnako ako ich návštevnosť. V štatistickom výkaze KULT 6-01 sa návštevníci „online“ a „fyzických“ podujatí uvádzali spolu.

Edičná činnosť

Po výraznom poklese počtu tlačенých publikácií v roku 2020 ich počet v roku 2021 vzrástol takmer dvojnásobne (z 37 na 73), počet periodických publikácií dokonca štvornásobne (z 2 na 9).

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti galérií

Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov v roku 2021 bol 578,30, z toho bolo 369,20 žien. Odborných pracovníkov bolo 273,77, z toho bolo 198,17 žien. (Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov v roku 2020 bol 505,77, z toho bolo 321,30 žien.).

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov predstavovala 974 eur, u žien 972 eur. Hoci nárast miezd bol oproti minulému roku vyslovene symbolický a neciteľný (cca 15 eur), pozitívne je, že výška mzdy mužov a žien sa takmer vyrovnala.

V roku 2021 príjmy galérií po dlhšom čase presiahli náklady na ich činnosť. Negatívom však je, že výrazne poklesli tržby galérií.

rok	finančné zabezpečenie činnosti galérií (v eurách)		
	príjmy	z toho výnosy	náklady na činnosť
2018	11 981 695	820 472	11 901 390
2019	13 700 528	1 010 772	14 159 011
2020	14 147 667	1 006 743	14 536 118
2021	14 674 891	847 274	14 586 359

Oproti predchádzajúcemu roku boli príspevky na činnosť galérií od štátu a samosprávnych krajov mierne vyššie, obce prispeli na činnosť svojim subjektom menej.

finančné zabezpečenie činnosti galérií podľa zriaďovateľa (v eurách)					
zriaďovateľ galérie		2018	2019	2020	2021
štát	príjmy galérií	4 758 475	5 363 862	5 274 131	5 759 585
	náklady galérií	5 048 667	5 836 907	6 329 407	5 759 585
VÚC	príjmy galérií	5 863 400	6 475 983	6 565 966	6 895 828
	náklady galérií	5 718 731	6 636 194	6 488 628	6 871 875
obec	príjmy galérií	1 356 470	1 856 163	2 304 260	2 019 478
	náklady galérií	1 130 642	1 681 764	1 718 083	1 954 899

4.2 Múzeá

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť múzeí v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte múzeí a ich pobočiek, údaje o počte expozícií a výkonoch múzeí, o počte výstav, údaje o počte návštevníkov múzeí, o finančnom zabezpečení činnosti múzeí, údaje o osobách zabezpečujúcich činnosť múzea.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú múzeá zapísané v Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Múzeá a ich pobočky evidujeme v zozname spravodajských jednotiek samostatne. V roku 2021 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní 128 zo 129 spravodajských jednotiek. V sledovanom období vykonávalo činnosť 125 subjektov, 3 nevykonávali/prerušili činnosť.

Sieť múzeí, expozície

V roku 2021 na Slovensku vykonávalo činnosť 234 múzeí, pobočiek a vysunutých expozícií (239 v roku 2020). Múzeá evidovali 677 vlastných objektov (669 v roku 2020). Z celkového počtu 572 (591 v roku 2020) expozícií múzeí bolo 19 nových.

Činnosť múzeí

Činnosť múzeí bola aj v roku 2021 ovplyvnená pandémiou koronavírusu a následnými opatreniami, ktoré mali negatívny dosah na realizáciu niektorých aktivít, hlavne smerom k verejnosti. Väčšiu časť roka boli expozície a výstavy múzeí pre verejnosť zatvorené, mnohé aktivity a prezentácie sa realizovali v online priestore.

Protipandemické opatrenia mali negatívny dosah aj na akvizičnú činnosť hlavne v terénnych výskumoch – archeologických a prírodovedných.

Múzeá svoju zbierkotvornú (akvizičnú) činnosť vykonávajú kúpou, darom, prevodom, vlastným výskumom alebo zámenou. V roku 2021 do svojich fondov získali celkovo 93 775 kusov predmetov, čo je o 13 026 kusov predmetov viac ako v predchádzajúcom roku. Najviac predmetov bolo získaných kúpou – 57 321 kusov, darovaním získali 14 921 kusov, prevodom 11 298 kusov a vlastným výskumom získali múzeá 10 235 kusov zbierkových predmetov. Podľa vykazovaných údajov evidujeme v múzeách Slovenskej republiky celkovo 16 300 495 kusov zbierkových predmetov.

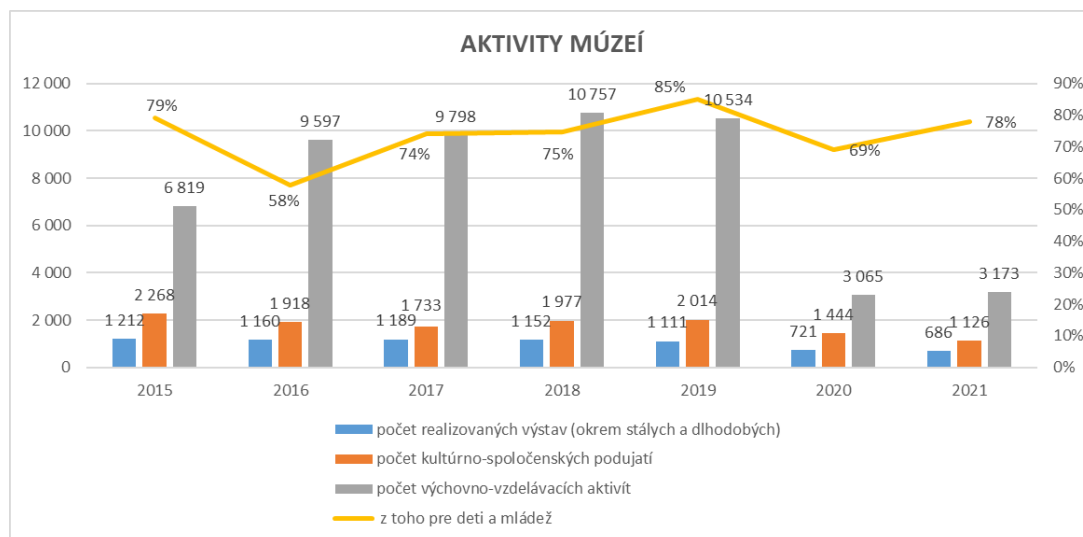
rok	prírastok zbierkových predmetov (počet kusov) spolu	v tom získané				
		kúpou	do daru	prevodom	výskumom	zámenou
2018	56 145	28 268	11 511	2 878	13 487	1
2019	57 056	32 941	9 632	856	13 627	0
2020	80 749	44 056	16 719	2 019	17 879	76
2021	93 775	57 321	14 921	11 298	10 235	0

Náklady na nákup zbierkových predmetov predstavujú sumu 332 634 eur (nákup zbierkových predmetov z vlastných zdrojov 195 823 eur, nákup zbierkových predmetov z iných zdrojov 136 811 eur).

Za hodnotené obdobie boli na odborné ošetrovanie zbierkových predmetov vynaložené finančné prostriedky vo výške 650 979 eur a ošetrovaných bolo spolu 26 020 kusov zbierkových predmetov, čo je v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nárast o 133 295 eur, počet kusov ošetrovaných zbierkových predmetov sa znížil o 29 993 kusov.

Po uvoľnení protipandemických opatrení múzeá zrealizovali celkovo 686 výstav, z toho 468 vlastných, 178 prevzatých, 16 výstav bolo vyvezených do zahraničia a 24 dovezených zo zahraničia.

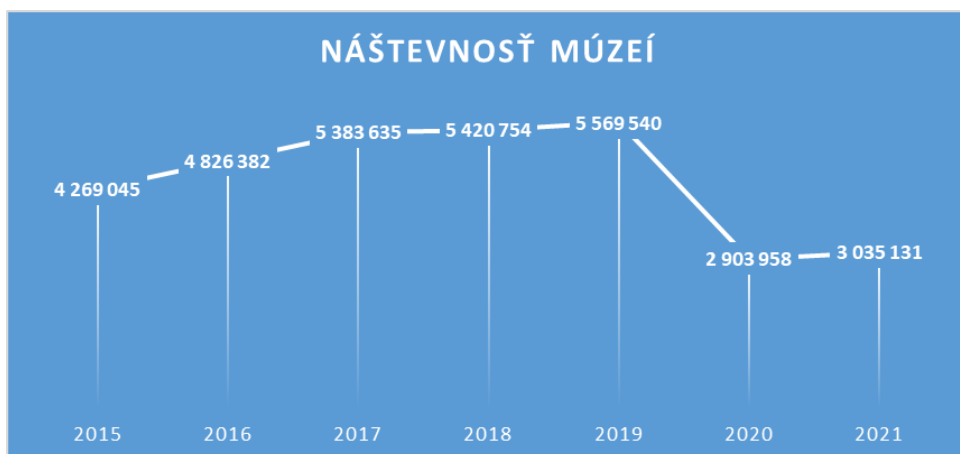
rok	počet výstav spolu	v tom výstavy			
		vlastné v SR	prevzaté zo SR	vyvezené do zahraničia	dovezené zo zahraničia
2018	1 152	717	343	27	65
2019	1 111	702	295	41	73
2020	721	486	189	22	24
2021	686	468	178	16	24

V roku 2021 bola celková návštevnosť v múzeách (expozií, výstav, výchovno-vzdelávacích aktivít a kultúrno-spoločenských podujatí) spolu 3 035 131 návštevníkov, čo predstavuje o 131 173 návštevníkov viac ako v roku 2020. Z celkového počtu návštevníkov bolo 798 441 neplatiacich.

Expozície a výstavy vo vlastných objektoch múzea navštívilo 2 436 385 návštevníkov, expozií a výstavy mimo vlastných objektov múzea navštívilo 179 300 návštevníkov, expozií a výstavy múzea v zahraničí mali návštevnosť 86 690 návštevníkov.

Múzeá realizovali 3 173 výchovno-vzdelávacích aktivít s počtom návštevníkov 118 238 a 1 126 kultúrno-spoločenských podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 214 518 návštevníkov.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti múzeí

V sledovanom období činnosť múzeí zabezpečovalo 3 573 osôb, podiel žien tvoril 56,8 %. Z celkového počtu osôb zabezpečujúcich činnosť múzeí bolo 2 153 zamestnancov v pracovnom pomere, podiel odborných zamestnancov tvoril 51,2 %. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok predstavovala 1 120 eur.

V roku 2021 múzeá hospodárili s celkovými príjmami 70 402 207 eur, čo predstavuje nárast o 4 826 184 eur oproti predchádzajúcemu roku. Výnosy spolu (okrem výnosov z predaja hmotného a nehmotného majetku) predstavovali finančné prostriedky vo výške 9 745 417 eur. Príjmy zo vstupného (7 347 037 eur) zaznamenali v porovnaní s rokom 2020 (6 986 224 eur) nárast o 360 813 eur.

Výdavky na zabezpečenie činnosti múzeí boli 70 076 558 eur, z toho mzdové náklady tvorili 27 571 838 eur.

4.3 Knižnice

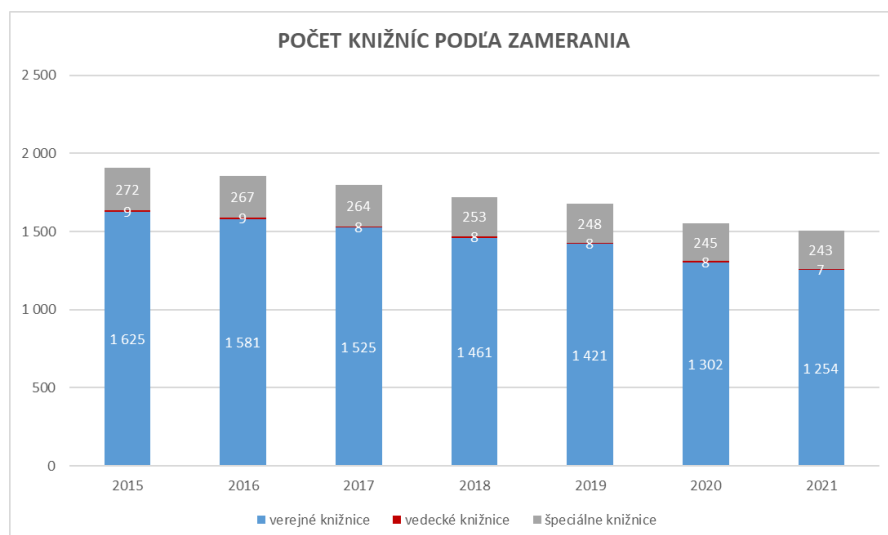
Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť knižníc. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte knižníc v Slovenskej republike v členení na verejné, vedecké a špeciálne knižnice, údaje o knižničnom fonde, výkonoch a poskytovaných službách knižníc. Osobitne boli získané údaje o finančnom a personálnom zabezpečení knižníc.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami (SJ) sú knižnice, ktoré poskytujú knižnično-informačné služby verejnosti a vlastníci alebo správcovia historického knižničného dokumentu a historického knižničného fondu. V roku 2021 bolo oslovených 1 607 spravodajských jednotiek, ktoré poskytujú štatistické údaje v oblasti činnosti 1 608 knižníc. Súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytli všetky SJ. Poskytovanie služieb verejnosti v knižniciach, ako aj v iných oblastiach kultúry, v roku 2021 už druhý rok negatívne ovplyvnili protipandemické opatrenia.

Z celkového počtu SJ bolo verejných 83,8 % (1 347), vedeckých 0,4 % (7) a špeciálnych knižníc 15,8 % (254). Z celkového počtu knižníc bolo v roku 2021 fungujúcich 93,6 % (1 505), z nich bolo verejných 83,3 % (1 254), vedeckých 0,5 % (7), špeciálnych 16,2 % (244), zrušených bolo 0,4 % (6, z toho 3 verejné a 3 lekárske) knižníc, 6 % (97) knižníc prerušilo poskytovanie služieb verejnosti (90 verejných a 7 špeciálnych).

Verejné knižnice

Počet knižníc

V roku 2021 z celkového počtu 1 347 verejných knižníc knižnično-informačné služby verejnosti poskytovalo 1 254 knižníc (93,1 %) so 148 pobočkami, 3 verejné knižnice boli zrušené (0,2 %), 90 prerušilo poskytovanie služieb, stagnovali (6,7 %). Oproti roku 2020 bol zaznamenaný úbytok fungujúcich verejných knižníc o 48 (3,7 %), 45 knižníc obnovilo poskytovanie služieb. Pri počte obyvateľov 5 434 712 k 31. 12. 2021 v SR podľa DATAcube Štatistického úradu Slovenskej republiky sme mali 4 334 obyvateľov na 1 verejnú knižnicu, v Českej republike to bolo 1 994 obyvateľov (10 516 707 obyvateľov a 5 273 verejných knižníc podľa štatistických zisťovaní NIPOS – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu na www.statistikakultury.cz).

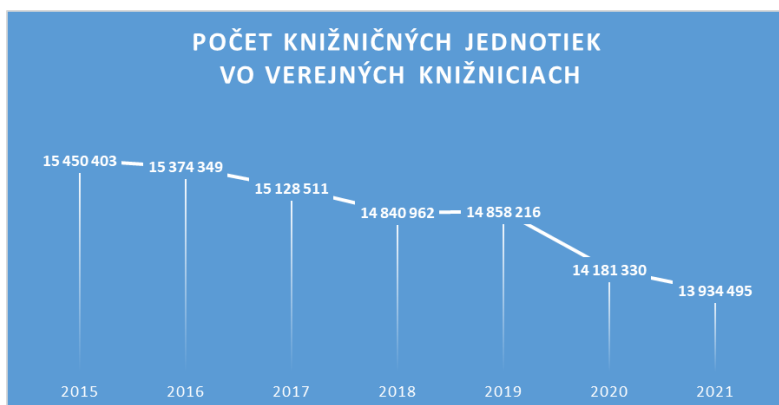
Svoje služby v obciach s počtom obyvateľov 4 321 961 poskytovalo 1 254 fungujúcich verejných knižníc, čo predstavuje 79,5 % obyvateľov SR (z celkového počtu je potrebné odpočítať počet obyvateľov mestskej časti Bratislava-Staré Mesto a Prievidze, ktoré majú regionálnu aj mestskú knižnicu, Košíc a Žiliny, ktoré majú regionálnu knižnicu s krajskou pôsobnosťou aj mestskú knižnicu, v sumárnom výkaze o verejných knižniciach je počet ich obyvateľov 400 185 započítaný 2-krát), 93 knižníc poskytovalo svoje služby v obciach do 300 obyvateľov.

Najvyšší počet verejných knižníc je v Banskobystrickom kraji – 209 (2 971 obyvateľov na 1 knižnicu) a v Žilinskom kraji – 207 (3 331 obyv./1 knižnicu), najnižší počet je v Bratislavskom kraji – 58 (12 478 obyv. na 1 knižnicu) a v Košickom kraji 105 (7 431 obyv./1 knižnicu).

Mesto Žilina zriadilo novú Mestskú knižnicu Žilina, ktorá bola vytvorená odčlenením 6 pobočiek od Krajskej knižnice v Žiline, poskytovanie služieb verejnosti obnovila aj Mestská knižnica v Strážskom.

Budovanie knižničného fondu

Celkový počet knižničných jednotiek (KJ) vo verejných fungujúcich knižniciach v roku 2021 bol 13 934 495, čo bol pokles oproti roku 2020 (14 181 330 KJ) o 246 835 KJ (1,7 %). Pokles objemu KJ bol okrem úbytku fungujúcich knižníc spôsobený po druhý rok aj zvýšeným počtom realizovaných revízií knižničných fondov a vyradovaním zastaraných KJ počas vládnych obmedzení prevádzky knižníc a ich služieb z dôvodu opatrení proti šíreniu koronavírusu. Vyradili 461 422 KJ, čo boli 3,3 % knižničného fondu.

V roku 2021 bolo vo fungujúcich verejných knižniciach na 1 obyvateľa Slovenskej republiky k dispozícii 2,6 KJ.

Celkový prírastok do knižničných fondov (KF) fungujúcich verejných knižníc bol 364 211 KJ (2,6 % z celkového objemu KF), čo predstavuje nárast oproti roku 2020 (267 337 KJ) o 96 874 (36,2 %), 104 009 KJ prírastku (28,6 %) tvoria KJ získané do daru. Oproti roku 2020 (175 919 KJ) došlo k výraznému nárastu objemu prírastku KJ kúpou o 81 405 KJ (46,3 %) na 257 324 KJ, čo bol nárast aj oproti roku 2019 o 29 752 KJ získaných do KF kúpou.

Pokračuje pokles počtu titulov dochádzajúcich periodík o 69 (1,1 %) na 6 011, počet získaných titulov zahraničných periodík klesol o 24 (3,9 %) na 597.

Problémom je zastaranosť a dlhodobo pomalá obnova knižničných fondov. Podľa odporúčaní The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) by mali byť vo fondoch verejných knižníc minimálne 2 až 3 KJ na 1 obyvateľa a súčasne by sa mal knižničný fond (KF) systematicky doplňovať ročne o 7 % objemu KF. V SR by podľa odporúčaní IFLA v roku 2021 pri minimálnom objeme 2 KJ na 1 obyvateľa mal byť základný KF 10 869 424 KJ, potom ročný prírastok kúpou by mal byť 760 860 KJ pri 7 % objeme doplňovania KF (pri objeme 3 KJ na 1 obyvateľa by mal byť základný KF 16 304 136 KJ a ročný prírastok kúpou by mal byť 1 141 290 KJ). Prírastok KJ kúpou bol len 257 324, čo bolo 1,8 % z celkového objemu KF v roku 2021 a súčasne 33,8 % (pri 2 KJ na 1 obyvateľa) alebo 22,5 % (pri 3 KJ na 1 obyvateľa) odporúčania IFLA pri 7 % objeme doplňovania.

Na 1 obyvateľa SR zakúpili verejné knižnice 0,047 (0,06 na obsluhovanú populáciu) KJ. Podľa odporúčaného SNK Štandardu pre dobrý knižničný fond

(https://www.snk.sk/images/Informacie_pre/Kniznice_a_knihovnikov/Dokumenty_pre_knihovnikov/Standard_pre_dobry_kniznicny_fond.pdf) by do aktuálneho KF mala knižnica zakúpiť 0,1 – 0,2 KJ na 1 obyvateľa ročne. Podľa vzorového prepočtu v odporúčaní IFLA sa odporúča 0,225 KJ na 1 obyvateľa v sídlach s počtom obyvateľov

25 000 až 50 000 a v sídlach s počtom obyvateľov menej ako 25 000 je to 0,25 KJ/1 obyvateľ.

Pre budovanie kvalitných KF je nutné vo verejných knižniciach riešiť popri systematickej akvizícii aj vyradovanie zastaraných fondov. Počet úbytkov KJ v roku 2021 bol 461 422 (3,25 % z celkového objemu KF za rok 2020, v porovnaní s prírastkom v roku 2021 bol 1,8-krát vyšší, prírastok kúpou dosiahol 55,8 % objemu úbytku KJ), pokles počtu vyradených KJ v porovnaní s rokom 2020 bol o 5 757 KJ.

V priemere sú najzastaranejšie KF v 1 113 (úbytok o 50) fungujúcich obecných knižniciach (OcK), kde bolo v roku 2021 na 1 obyvateľa sídla knižnice 3,6 KJ, ale mali veľmi nízky podiel prírastku KJ kúpou: 1 % KJ z celkového objemu KF OcK, podiel vyradených KJ predstavoval z celkového KF len 1,5 %, na 1 obyvateľa sídla OcK zakúpili len 0,037 KJ.

V objeme KF sú na 2. mieste s 3,4 KJ na obyvateľa regionálne knižnice (RK), mestské knižnice (MsK) majú 2,3 KJ na 1 obyvateľa sídla knižnice, najmenší objem KF na obyvateľa sídla knižnice majú regionálne knižnice s krajskou pôsobnosťou (RKK) – 2,2 KJ. Veľmi nízky bol z celkového objemu KF podiel prírastku kúpou v MsK – 2 %, v RK – 2,8 %, v RKK – 3 %, podiel úbytkov KJ z celkového KF bol v MsK – 3,9 %, v RK – 3,4 %, v RKK – 9,3 %. Po OcK nakúpili najmenej KJ na 1 obyvateľa sídla MsK – 0,046, nasledujú RKK s 0,065 KJ a RK s 0,094 KJ.

Odporúčania IFLA v budovaní knižničných fondov (KF) verejných knižníc naše knižnice dlhodobo neplnia. Nízke hodnoty v dopĺňovaní KJ zákonite sprevádzajú nízke hodnoty vyradovaných KJ a následne aj nízky obrat KF, ktorý ukazuje na jeho zlú kvalitu. Indikátor obratu KF odráža priemerný počet výpožičiek 1 KJ za rok, odporúčaná hodnota je 2, za rok 2021 bol v 1 254 fungujúcich verejných knižniciach v špecifických podmienkach pre opatrenia proti šíreniu koronavírusu dosiahnutý obrat len 0,64 (v roku 2020 bol 0,63, v roku 2019 bol 0,82).

Služby knižníc

Výpožičky

Pretrvávajúci nepriaznivý stav v budovaní knižničných fondov verejných knižníc sprevádza pokles počtu výpožičiek, v roku 2021 sme už druhý rok po sebe zaznamenali významný pokles pre opatrenia proti šíreniu koronavírusu a obmedzenie poskytovania služieb. Po obmedzení prezenčných služieb knihovníci ústretovo pokračovali v poskytovaní výpožičiek cez okienko, bezkontaktný návrat kníh do boxov, donášku kníh. Prezenčné výpožičky opäť klesli až na 1 643 655 (74,6 % v porovnaní s rokom 2020).

V roku 2021 bolo realizovaných len 8 922 804 výpožičiek, čo bol oproti roku 2020 (10 121 534 výpožičiek) pokles o 1 198 730 výpožičiek (11,8 %; v roku 2020 bol pokles o 28,5 % oproti roku 2019). Na tisíc obyvateľov SR realizovali 1 642 výpožičiek, verejné knižnice v ČR realizovali celkovo 34 999 000 výpožičiek, čo bolo 3 328 výpožičiek na tisíc obyvateľov.

V priemere realizoval každý obyvateľ SR 1,6 (v roku 2020 – 1,85, v roku 2019 – 2,6, v ČR v roku 2021 – 3,3, v roku 2020 – 3,6, v roku 2019 – 4,8 výpožičky na 1 obyvateľa) výpožičky z verejných knižníc.

Pretrvávajú veľké regionálne rozdiely – od 1,06 výpožičky na 1 obyvateľa v Košickom kraji a 1,28 v Trnavskom kraji po 2,38 v Žilinskom kraji a 2,06 v Banskobystrickom kraji. Na 1 registrovaného používateľa v SR mali verejné knižnice v priemere 31,05 výpožičky, najviac – 43,6 mali v Banskobystrickom kraji a 39,2 v Žilinskom kraji, najmenej v Košickom kraji – 23,9 a v Trnavskom kraji – 24,8. Niektoré knižnice zakúpili pre svojich používateľov prístup do licenciovanych databáz na výpožičky e-kníh, ktoré uvádzajú osobitne ako počet stiahnutých elektronických dokumentov, za rok 2021 ich uviedli 19 560, čo bol nárast o 7 634 (64 %).

Aj vo využívaní medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) z iných knižníc došlo vo všetkých typoch verejných knižníc k poklesu, celkovo o 809 na 13 539 (94,4 %). Iným knižniciam prostredníctvom MVS bolo vypožičaných 2 946 (95,2 %) KJ, čo bol pokles o 147.

Výrazne menej než MVS sa využívajú výpožičky prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby (MMVS). V roku 2021 bolo zrealizovaných z iných knižníc 305 (nárast o 257) výpožičiek MMVS, do zahraničia bolo vypožičaných 9 (pokles o 6) KJ. Pokles sme zaznamenali aj vo využívaní rešeršnej služby vo verejných knižniciach, v roku 2021 bolo vypracovaných 2 905 rešerší, čo bol pokles o 251 (7,9 %), bibliografií vypracovali 228, čo bol nárast o 138 (153 %).

Verejné knižnice mali 504 (pokles o 33) čítární a 15 330 (pokles o 80) študijných a čitateľských miest pre používateľov, čo je 2,8 na tisíc obyvateľov SR, plocha knižníc pre používateľov bola 134 372 m², čo je v priemere 31,1 m² pre tisíc obyvateľov v sídlach knižníc, odporúčaná hodnota je 60 m² pre tisíc obyvateľov obce. Počet prevádzkových hodín pre verejnosť za týždeň bol vo verejných knižniciach SR z dôvodu pretrvávajúcich protipandemických opatrení nižší o 5 hodín – 11 522 hodín a 41 minút, 1 113 obecných knižníc malo v priemere 5,8 prevádzkovej hodiny pre verejnosť za týždeň, 103 mestských knižníc malo 32,6 hodiny, 30 regionálnych knižníc malo 42,8 hodiny a 8 regionálnych knižníc s krajskou pôsobnosťou malo v priemere 45,5 prevádzkovej hodiny pre verejnosť za týždeň.

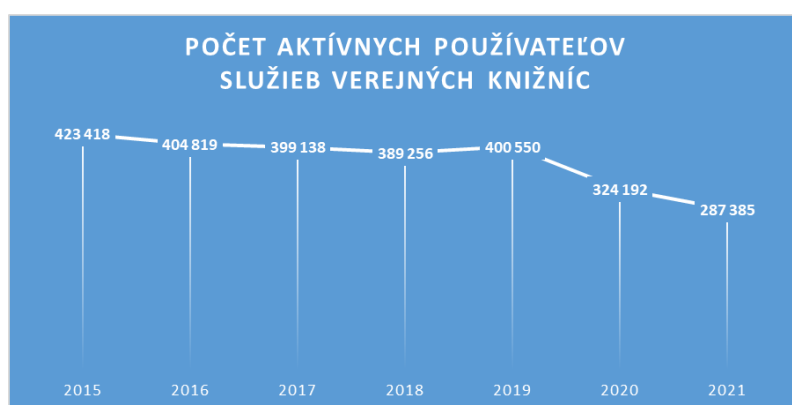

Aktívni (registrovaní) používatelia

Pomalú obnovu knižničných fondov a nízky prírastok knižničných jednotiek získaných aktívnou akvizíciou sprevádza pretrvávajúca tendencia úbytku počtu registrovaných aktívnych používateľov, prehĺbená v roku 2021 pandemickou situáciou. V roku 2021 došlo k poklesu o 36 807 (11,4 %) oproti roku 2020 (324 192, v roku 2019 to bolo 400 550) na 287 385 registrovaných používateľov.

Počet registrovaných aktívnych používateľov predstavuje 5,29 % (v roku 2020 to bolo 5,9 %, v roku 2019 – 7,3 %, v ČR v roku 2021 – 10,57 %, v roku 2020 – 11,1 %) z počtu obyvateľov Slovenskej republiky k 31. decembru 2021 (5 434 712 podľa Štatistického úradu SR). Podiel registrovaných používateľov z počtu obyvateľov sídiel knižníc (4 321 961) predstavuje 6,65 % (2020 – 7,4 %, 2019 – 8,8%).

Najvyšší podiel registrovaných aktívnych používateľov z počtu obyvateľov kraja dosiahli vo verejných knižniciach Bratislavského kraja – 6,7 % a Žilinského kraja – 6,1 % (Prešovský kraj – 5,4 %, Trnavský kraj – 5,2 %, Košický kraj – 4,4 %, Nitriansky kraj – 4,6 %, Banskobystrický kraj – 4,7 %, Trenčiansky kraj – 5,1 %).

V dôsledku zastaranosti a pomalej obnovy fondov (za 54 rokov pri súčasnom tempe dopĺňovania fondov kúpou) nevyhnutne dochádza aj k zmene charakteru poskytovaných a využívaných služieb verejných knižníc. Rastie počet realizovaných podujatí pre verejnosť zameraných predovšetkým na aktivizáciu čítania, ale aj na podporu komunitných aktivít a znevýhodnených skupín obyvateľov. Klesá počet čitateľov textových dokumentov a rastie počet online používateľov, ktorí využívajú elektronické služby knižníc a informácie sprístupňované prostredníctvom webových sídiel knižníc. Nárast sme zaznamenali v počte vstupov do elektronických katalógov na 2 009 584 (nárast o 34,3 %, v roku 2020 bol nárast o 17,6 %), v počte zodpovedaných dopytov v elektronických referenčných službách na 525 277 (nárast o 405,2 %, čo ovplyvnila aj zmena metodiky uvádzania, pretože knižnice začali za rok 2021 uvádzať aj počet zodpovedaných dopytov používateľov mailmi, v roku 2020 bol nárast o 29,3 %), v počte návštev webových sídiel knižníc sme zaznamenali mierny pokles o 20 102 (pokles o 0,7 %, v roku 2020 bol nárast o 15,2 %) na 2 882 415.

Podujatia knižníc

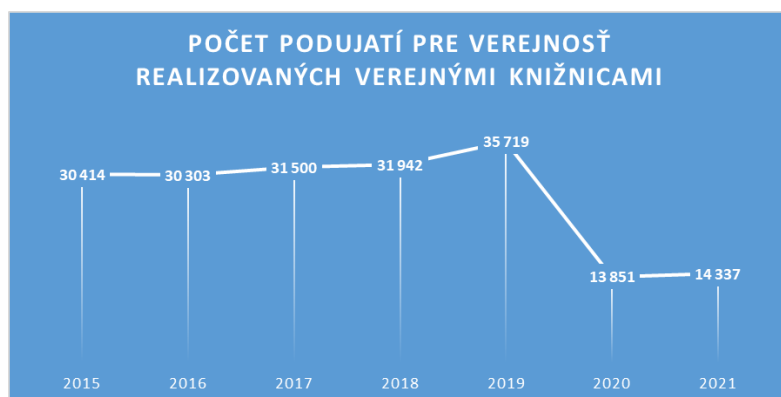
V roku 2021 došlo po prerušení protipandemických opatrení k miernemu nárastu počtu realizovaných podujatí o 571, čo bol nárast o 4,1 % (v roku 2020 bol pokles o 21 942 – 61,2 %) na 14 502 (v roku 2021 v ČR realizovali 53 498 podujatí a v roku 2020 to bolo 45 173 podujatí, čo bol pokles o 63,3 % oproti roku 2019), časť z podujatí realizovali knižnice SR online napriek ich náročnosti a nedostatočnému technickému vybaveniu.

Poznámka: Porovnanie údajov za rok 2021 a 2020 o podujatiach vrátane online podujatí s ich účastníkmi, vrátane online, s údajmi za rok 2019, keď sa uvádzali výlučne prezenčné podujatia a ich fyzickí návštevníci, je len relatívne.

RKK zaznamenali v roku 2021 pokles počtu realizovaných podujatí o 17 %, ostatné verejné knižnice dosiahli nárast. V roku 2021 RKK realizovali 2 144 podujatí, čo bol pokles o 444 (pokles o 17,2 %, v roku 2020 bol pokles o 55,2 %), RK realizovali 6 010 podujatí, čo bol nárast o 483 (nárast o 8,7 %, v roku 2020 bol pokles o 56 %), MsK realizovali 4 700 podujatí, čo bol nárast o 304 (6,9 %, v roku 2020 bol pokles o 63,9 %), OcK realizovali 1 648 podujatí, čo bol nárast o 228 (16 %, v roku 2020 bol pokles o 73,4 %).

K miernemu poklesu o 97 (0,9 %, v roku 2020 bol pokles o 63,2 %) došlo v počte realizovaných výchovno-vzdelávacích podujatí so zameraním na podporu čítania na celkový počet 10 959. Klesol mierne aj počet podujatí zameraných na znevýhodnené skupiny obyvateľov, v roku 2021 ich počet v porovnaní s rokom 2020 (1 182, v roku 2019 – 3 740) klesol o 39 (3,3 %, v roku 2020 bol pokles o 68,4 %) na 1 143. Pre deti bolo realizovaných tiež menej podujatí o 306 (3,3 %, v roku 2020 bol pokles o 66,3 %), realizovali ich 8 879. Podujatí zameraných na informačnú výchovu realizovali len 1 987, čo bol pokles o 281 (12,4 %, v roku 2020 bol pokles o 31,7 %). Zaznamenali sme nárast počtu realizovaných odborných vzdelávacích podujatí pre knihovníkov o 85 (106 %, v roku 2020 bol pokles o 48 %), realizovali ich 165.

Najviac podujatí realizovali v Prešovskom kraji – 3 301 (4,1 na tisíc obyvateľov kraja), v Banskobystrickom kraji – 1 960 (3,2 na tisíc obyvateľov kraja), najmenej podujatí realizovali v Trenčianskom kraji – 997 (1,7 podujatia na tisíc obyvateľov kraja) a v Nitrianskom kraji – 1 199 (1,8 podujatia na tisíc obyvateľov kraja).

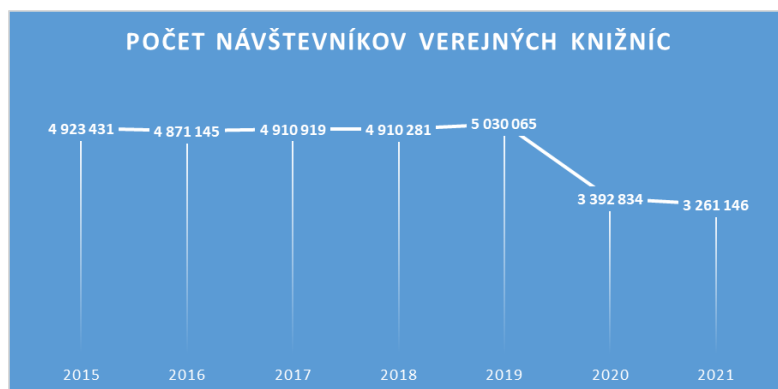

Návštevníci knižníc

V roku 2021 boli v dôsledku protipandemických opatrení obmedzené fyzické návštevy knižníc. Hoci mohli uviesť online návštevníkov na online podujatiach realizovaných knižnicou porovnateľných s prezenčnými (napr. webináre, online besedy, online tréningy pamäti a pod.), zaznamenali sme pokračujúci pokles počtu návštev knižníc o 131 688 (3,9 %, v roku 2020 bol pokles o 32,5 %) na 3 261 146, čo bolo 0,6 návštevy knižnice (vrátane online podujatia) na 1 obyvateľa SR. V roku 2019 sme uvádzali len počet fyzických návštevníkov verejných knižníc, bolo ich 5 030 065, čo bolo 0,92 fyzickej návštevy knižnice na 1 obyvateľa SR.

Najviac návštevníkov zaznamenali v Trnavskom kraji – 598 254 (1,1 návštevy na 1 obyvateľa kraja, kde realizovali projekty plánované na rok 2020 a 2021), v Prešovskom kraji 500 099 (0,62 návštevy na 1 obyvateľa) a v Žilinskom kraji – 453 804 (0,66 návštevy na 1 obyvateľa kraja), najmenej návštevníkov mali v Nitrianskom kraji – 239 607 (0,36 návštevy na 1 obyvateľa kraja), v Trenčianskom kraji – 293 107 (0,51 návštev na 1 obyvateľa kraja) a v Bratislavskom kraji – 359 754 (0,5 návštevy na 1 obyvateľa kraja).

RKK mali 901 058 návštevníkov (1,38 návštevy knižnice na 1 obyvateľa sídla knižnice, 112 632 návštev v priemere na 1 RKK), RK mali 1 167 368 návštevníkov (1,36 návštevy knižnice na 1 obyvateľa sídla knižnice, 38 912 návštev v priemere na 1 RK), MsK mali 845 665 návštevníkov (0,55 návštevy knižnice na 1 obyvateľa sídla knižnice, 8 210 návštev v priemere na 1 MsK), OcK mali 347 055 návštevníkov (0,2 návštevy knižnice na 1 obyvateľa sídla knižnice, 312 návštevníkov na 1 knižnicu), všetky knižnice uvádzali aj online návštevníkov svojich online podujatí.

Podujatia pre verejnosť zaznamenali nárast počtu návštevníkov o 242 412 (nárast o 31 %, v roku 2020 pokles o 29,4 %). Knižnice uvádzali už druhý rok aj online návštevníkov na online podujatiach, mali 1 022 625 prezenčných a online návštevníkov na podujatiach.

Narástol počet návštevníkov odborných podujatí pre knihovníkov o 1 787 (90,1 %) na 3 770 vrátane online návštevníkov.

Nárast o 2 470 (11,5 %) návštevníkov zaznamenali na podujatiach pre znevýhodnené skupiny obyvateľov na 23 864.

Výrazne narástol počet návštevníkov na podujatiach pre deti o 216 540 (nárast o 65,3 %, v roku 2020 bol pokles o 54,7 %) návštevníkov na 548 341 vrátane online návštevníkov. RKK mali 209 603 návštevníkov na podujatiach pre deti do 15 rokov, RK mali 182 963, MsK mali 132 465 (1 286 návštevníkov v priemere na podujatiach pre deti na 1 MsK) a OcK mali 23 310 (21 návštevníkov v priemere na podujatiach pre deti na 1 OcK), v čom sa odrazili možnosti realizácie online podujatí.

Edičná činnosť

V roku 2021 verejné knižnice vydali 237 titulov, čo bol nárast o 111 (88,1 %) oproti roku 2020, v tlačenej forme vydali 172 titulov, čo bolo o 82 titulov viac ako v roku 2020. Edičná činnosť knižníc súvisí s projektmi, ktoré v príslušnom roku realizujú, po uvoľnení opatrení realizovali aj projekty, ktoré nemohli realizovať v roku 2020.

Online služby a informačné technológie

V súvislosti s protipandemickými opatreniami a s nárastom využívania internetu v domácnostiach pokračoval pokles počtu návštevníkov, ktorí využili prístup na internet v knižnici o 30 609 (49 %) na 31 830.

V roku 2021 však iba 725 (nárast o 23) verejných knižníc malo prístup na internet (57,8 % fungujúcich verejných knižníc) a pripojenie wi-fi pre používateľov v priestoroch knižnice malo 509 (nárast o 35) verejných knižníc, celkový podiel z fungujúcich knižníc bol 40,6 %. Pokles záujmu o využívanie internetu v knižnici sprevádza pokles počtu počítačov pre verejnosť s pripojením na internet, v roku 2021 sa znížil o 17 (1,6 %) na 1 022.

Vlastné webové sídlo uviedlo 177 (14,1 % fungujúcich knižníc), čo bol pokles o 8, zaznamenali 2 882 415 návštev (pokles o 20 102, čo bol pokles o 0,7 %). Problémom sú nejednotné alebo chýbajúce počítadlá, rovnako aj pri uvádzaní počtu vstupov do elektronického katalógu a v počte vyhľadávaní v elektronických informačných zdrojoch. Nízka je vybavenosť knižníc elektronickými katalógmi sprístupnenými na internete – 191, čo bol nárast o 14 (7,3 %), tvoria len 15,2 % fungujúcich verejných knižníc.

Počet vstupov do elektronických katalógov verejných knižníc uviedli v porovnaní s rokom 2020 (1 496 646) o 512 938 (34,3 %) vyšší v roku 2021 (2 009 584).

Počet zodpovedaných dopytov v elektronických referenčných službách sa zvýšil o 421 309 (405,2 %) na 525 277, čo ovplyvnila aj možnosť uvádzať počet zodpovedaných dopytov emailmi.

Používatelia mohli využívať vo všetkých knižniciach 80 licenciovaných elektronických informačných zdrojov, realizovali v nich 9 715 vyhľadávaní, čo je nárast o 865 (9,8 %), vytvorili 84 databáz (pokles o 4).

Finančné zabezpečenie činnosti verejných knižníc

Príjmy na činnosť verejných knižníc vzrástli o 1 938 118 eur (nárast o 6,2 %) na celkových 33 022 366 eur oproti roku 2020 (31 084 253 eur).

Celkové náklady na činnosť verejných knižníc boli 32 239 307 eur, čo bol nárast o 2 378 377 eur (7,96 %) oproti roku 2020 (29 860 930 eur).

Zaznamenali sme nárast nákladov na nákup knižničného fondu, náklady 2 816 893 eur boli oproti roku 2020 (1 920 991 eur, v roku 2019 boli 2 256 899 eur) zvýšené o 895 902 eur (46,6 %).

V roku 2021 mali verejné knižnice SR pridelené z Fondu na podporu umenia 2 150 363 eur, čo bol nárast o 865 769 eur (nárast o 67,4 %), z kapitoly MK SR získali 50 789 eur. Zo zahraničných grantov získali verejné knižnice 40 993 eur, 42 510 eur získali z mimorozpočtových darov a zo sponzorských príspevkov. Mierne narástli príjmy z poplatkov za knižničné činnosti o 275 eur na 679 028 eur.

Pokračoval nárast nákladov na nákup elektronických informačných zdrojov vrátane licencií na stiahnutie e-kníh, boli 31 429 eur, čo bol nárast o 2 081 eur.

Náklady na nákup knižničných fondov verejných knižníc v SR sú dlhodobu veľmi nízke, od roku 2013 do roku 2019 sme zaznamenávali ich postupný mierny nárast, v pandemickom roku 2020 výrazný pokles, za rok 2021 boli dokonca vyššie, než za rok 2019 o 559 994 eur.

Verejné knižnice mali v roku 2021 náklady na nákup KF 0,52 eura na 1 obyvateľa, v roku 2020 boli 0,35 eura na 1 obyvateľa, v roku 2019 to bolo 0,41 eura na 1 obyvateľa. Došlo k obnove kúpou iba 1,85 % celkového objemu KF. Aby dokázali zabezpečiť odporúčanú 7 %-nú obnovu svojich fondov kúpou pri minimálnom objeme knižničného fondu 2 knižničné jednotky na 1 obyvateľa SR pri priemernej cene za 1 KJ 10 eur (odborné publikácie sú obvykle drahšie), museli by na 1 obyvateľa vynaložiť na nákup KF 1,40 eura, t. j. 7 608 597 eur pre obyvateľov SR, vynaložili len 2 816 893 eur, čo bolo 37 % z odporúčanej sumy (v roku 2020 – 1 920 991 eur – 25,1 %, v roku 2019 – 29,5 %).

Kapitálové výdavky verejných knižníc boli vo výške 2 156 702 eur, čo bol pokles oproti roku 2020 (2 217 539 eur) o 60 837 eur (2,7 %). Z nich bolo na výstavbu a rekonštrukciu knižníc vynaložených 1 910 128 eur, čo bol nárast o 167 219 eur (9,6 %) oproti roku 2020 (1 742 909 eur, v roku 2019 vynaložili 1 253 480 eur).

Mzdové náklady stúpili oproti roku 2020 (15 018 973) o 298 193 eur (nárast o 2 %) na 15 317 166 eur bez odvodov, ktoré boli 5 759 967 eur. Priemerná hrubá mesačná mzda bola uvedená len za zamestnancov na plný úväzok. Za rok 2021 bola priemerná mzda zamestnancov na plný úväzok 971 eur, čo bol nárast o 34 eur a to bolo 3,6 % (v roku 2020 bol nárast o 39 eur, t. j. o 4,3 %).

Na zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti (ZVKČ) na plný úväzok bola v roku 2021 priemerná hrubá mesačná mzda 963 eur, čo bol nárast o 28,5 eura, t. j. o 3 % (v roku 2020 bol nárast o 48,5 eura, t. j. 5,5 %).

Personálne zabezpečenie činnosti verejných knižníc

Na zabezpečení činnosti knižníc participovalo celkovo 2 646 osôb, čo bol nárast oproti roku 2020 o 143,4 (5,8 %) osoby, z nich bol celkový počet zamestnancov, ktorí sa podieľali na činnosti knižníc 1 310,08 prepočítaného úväzku (pokles o 0,7 %).

Z celkového počtu zamestnancov len 1 096 pracovalo na plný pracovný úväzok, čo bol v porovnaní s rokom 2020 (1 120 zamestnancov) pokles o 24 (pokles o 2,1 %, v roku 2020 bol pokles o 2,5 %) zamestnancov na plný úväzok. Prácu knižníc zabezpečovalo

aj 313 dobrovoľníkov, 677 osôb pracovalo v knižniciach na dohodu, 346 osôb bolo SZČO alebo na zmluvu.

Z celkového počtu 1 113 fungujúcich obecných knižníc malo len 120 knižníc zamestnanca s úväzkom 0,5 a vyšším, čo bol nárast o 3 knižnice.

Z celkového počtu prepočítaných úväzkov zamestnancov – 1 310 knihovnícke činnosti vykonávalo 1 038,39 zamestnanca, čo bol pokles úväzkov o 8,88 (v roku 2020 bol pokles o 20,26).

Z celkového počtu 1 310 zamestnancov s prepočítaným úväzkom malo vysokoškolské vzdelanie 578,1 zamestnanca (44,1 %), čo bol nárast o 38,95 prepočítaného úväzku (nárast o 7,2 %), stredoškolské malo 716,63 (54,7 %), čo bol pokles o 47,04 (6,2 %) úväzku.

Pretrváva vysoký podiel zamestnancov s neknihovníckym vzdelaním: vysokoškolské neknihovnícke vzdelanie malo 424,89 zamestnanca (nárast o 34,81 – 8,9 %), knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 153,21 (nárast o 4,14 – 2,8 %) zamestnanca, čo predstavuje 11,7 % všetkých zamestnancov. So stredoškolským neknihovníckym vzdelaním mali 402,54 zamestnanca, čo bol pokles o 0,86 úväzku, pokračuje pokles zamestnancov so stredoškolským knihovníckym vzdelaním o 46,18 úväzku (pokles o 12,8 %), malo ho 314,09, čo predstavuje 23,97 % všetkých zamestnancov.

Zamestnanci s knihovníckym stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním predstavujú podiel 35,7 % (pokles podielu o 2,9 %), čo bolo 467,3 (v roku 2020 mali 509,34 úväzku, v roku 2019 to bolo 535,57 úväzku) zamestnanca z celkového prepočítaného počtu zamestnancov.

Vedecké knižnice

Počet knižníc

V roku 2021 poskytovalo knižnično-informačné služby verejnosti 7 vedeckých knižníc (8 v roku 2020), mali 6 pobočiek. Slovenská pedagogická knižnica bola ako samostatný odbor od 1. novembra 2021 pripojená k Metodicko-pedagogickému centru, v rámci štátneho štatistického zisťovania bola preradená zo siete vedeckých knižníc do siete iných špeciálnych knižníc, čo ovplyvnilo celkové výsledky vedeckých a špeciálnych knižníc SR.

Knižničný fond, služby knižnice

Knižničný fond (KF) 7 vedeckých knižníc zahŕňal 12 149 994 knižničných jednotiek (KJ), čo bol pokles oproti roku 2020 (12 727 953) o 577 959 KJ (4,5 %).

Celkový prírastok knižničných fondov vedeckých knižníc predstavoval 70 299 KJ, čo bol oproti roku 2020 pokles o 22 919 (24,6 %, v roku 2020 bol pokles prírastku do 8 vedeckých knižníc o 15,5 %), z toho v roku 2021 ako povinný výtlačok získali 42 362 KJ, čo bol oproti roku 2020 (51 713 KJ) pokles o 9 351 KJ (18,1 %, v roku 2020 bol pokles o 30,5 %, ako povinný výtlačok získali v roku 2019 do KF 74 435 KJ). Výmenou získali len 2 200 KJ (pokles o 933 KJ, čo bol pokles o 29,8 %), do daru získali 7 304 KJ (pokles o 1 868 KJ, 20,4 %).

Prírastok KJ kúpou, ktorý predstavuje aktívnu akvizíciu, bol v roku 2021 len 16 517 KJ, čo predstavuje pokles oproti roku 2020 (26 062 KJ, v roku 2019 mali 18 438 KJ) o 9 545 (pokles o 36,6 %) KJ. Výrazný pokles objemu KJ získaných kúpou zaznamenali vo Vedeckej knižnici CVTI SR, nárast mali v Univerzitnej knižnici v Bratislave, kde mali najväčší prírastok KJ kúpou v rámci vedeckých knižníc.

K nárastu oproti roku 2020 (10 716) o 2 744 (25,6 %) došlo v počte dochádzajúcich titulov periodík na celkový počet 13 460. Oproti roku 2020 narástol (2 122) aj počet titulov zahraničných periodických publikácií o 3 385 (159,5 %) na 5 507, najmä vďaka sprístupneniu elektronických periodík vo Vedeckej knižnici CVTI SR.

Vedecké knižnice zaznamenali v roku 2021 úbytky z KF vo výške 326 355 KJ, čo bolo ovplyvnené realizáciou revízií KF.

Výpožičky

Vo vedeckých knižniciach sme zaznamenali pokles počtu výpožičiek oproti roku 2020 (978 173, v roku 2019 ich bolo 1 461 002) o 198 894 (pokles o 20,3 %, v roku 2020 bol pokles oproti roku 2019 o 33 %). V roku 2021 realizovalo 7 vedeckých knižníc 779 279 výpožičiek. Údaj ovplyvnil pokles výpožičiek v Univerzitnej knižnici v Bratislave, kde dosahujú najvyšší počet výpožičiek v rámci vedeckých knižníc.

Výkony a celkovú činnosť vedeckých knižníc ovplyvnili pretrvávajúce protipandemické opatrenia.

K miernemu nárastu došlo v poskytovaní medziknižničnej výpožičnej služby (MVS) iným knižniciam oproti roku 2020 (17 229) o 439 (2,5 %) na celkových 17 668 výpožičiek. Využívanie MVS z iných knižníc zaznamenalo mierny pokles oproti roku 2020 (2 936) o 169 (5,7 %) výpožičiek na celkový počet 2 767.

K poklesu došlo aj vo využívaní medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby MMVS z iných knižníc oproti roku 2020 (2 664, 2019 – 4 374) o 283 (10,6 %) na 2 381, klesol aj počet výpožičiek MMVS poskytnutých iným knižniciam o 935 (86,8 %) výpožičiek na 142, pokles ovplyvnil úbytok MMVS v Slovenskej národnej knižnici. Pokračuje klesajúca tendencia počtu vypracovaných rešerší, pokles oproti roku 2020 (11 792, v roku 2019 ich vypracovali 13 080) bol o 3 786 (32,1 %) na 8 006 rešerší, výrazný pokles zaznamenala Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici.

Používatelia

V roku 2021 došlo opäť k poklesu počtu registrovaných aktívnych používateľov, v 7 vedeckých knižniciach v porovnaní s rokom 2020 (pri počte 8 vedeckých knižníc: 44 447, v roku 2019 v 8 knižniciach 51 205) klesol o 5 916 (13,3 %) na celkový počet používateľov 38 531. Výraznejší pokles mali v Univerzitnej knižnici v Bratislave, dosahujú však najvyšší celkový počet registrovaných aktívnych používateľov v rámci vedeckých knižníc.

Návštevníci knižníc

Vedecké knižnice zaznamenali pokles počtu fyzických a online návštevníkov oproti roku 2020 (398 088, v roku 2019 mali 641 246 návštevníkov, v roku 2019 však uvádzali len fyzických návštevníkov) o 30 915 (7,8 %, v roku 2020 bol pokles o 37,9 %). V roku 2021 mali 367 173 návštevníkov. Z uvedených návštevníkov 34 325 využilo prezenčne prístup na internet prostredníctvom počítačov vedeckých knižníc, čo bol pokles oproti roku 2020 o 33 017 (49 %, v roku 2020 bol pokles o 57,9 %), najviac návštevníkov na PC s internetom mali v Univerzitnej knižnici v Bratislave a v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove.

Počet návštevníkov vrátane návštevníkov online podujatí vedeckých knižníc oproti roku 2020 (20 953, v roku 2019 uvádzali len fyzických návštevníkov, mali ich 70 073) narástol o 69 022 (329,4 %) na 89 975, výrazne stúpol v Štátnej vedeckej knižnici v Prešove, naopak, výrazne klesol vo Vedeckej knižnici CVTI SR. K rozdielom došlo aj z dôvodu uvádzania online návštevníkov podujatí knižníc.

Podujatia

Vedecké knižnice zorganizovali spolu 1 744 prezenčných a online podujatí, čo bol oproti roku 2020 (1 198, v roku 2019 realizovali 2 499 len prezenčných podujatí) nárast o 546 (45,6 %), z nich bolo 1 472 výchovno-vzdelávacích podujatí, čo bol nárast

o 555 (60,5 %), 47 podujatí bolo zameraných na informačnú výchovu, čo bol oproti roku 2020 (122) pokles o 75 (61,5 %, v roku 2019 bol pokles o 62,7 %), výrazný nárast podujatí informačnej výchovy zaznamenala Slovenská národná knižnica.

Mierny nárast zaznamenali v realizácii podujatí pre znevýhodnené osoby na 404 (nárast o 13). Vďaka nárastu online podujatí pre seniorov a deti a mládež z detských domovov a resocializačných zariadení, na ktorých sa v roku 2021 zúčastnilo 8 689 účastníkov, bol nárast návštevnosti oproti roku 2020 (6 842) o 1 847 (27 %).

K nárastu o 233 (84,4 %) na 509 došlo v počte realizovaných podujatí pre deti do 15 rokov, zúčastnilo sa na nich 6 772 návštevníkov (vrátane online návštevníkov), čo bol oproti roku 2020 (4 441, v roku 2019 ich bolo 10 822) nárast o 2 331 (52,5 %). Podujatia pre deti do 15 rokov realizujú v rámci vedeckých knižníc dlhodobo najviac v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici, dosahujú aj vysokú návštevnosť. K výraznému nárastu realizovaných podujatí pre deti a ich návštevníkov v porovnaní s rokom 2020 došlo v Slovenskej národnej knižnici, konkrétne v Aponiovskej knižnici v Oponiciach.

Online služby

Vedecké knižnice zaznamenali 1 435 541 vstupov do svojich online katalógov, čo bol pokles oproti roku 2020 o 102 111 (6,6 %) vstupov (problémom pri uvádzaní návštev webových sídiel sú nejednotné počítadlá).

Vedecké knižnice spolu vytvorili 38 databáz, sprístupňovali 156 (pokles o 5) licenciovaných elektronických informačných zdrojov. Zaznamenali pretrvávajúci nárast počtu vyhľadávaní v elektronických informačných zdrojoch, v porovnaní s rokom 2020 (1 547 622) sa zvýšilo o 66 359 (4,3 %, v roku 2020 sa zvýšilo o 8,6 %) na 1 613 981. Počet stiahnutých elektronických dokumentov bol 242 468, klesol o 20 237 (7,7 %, v roku 2020 klesol o 37,2 %). Pracovníci vedeckých knižníc odpovedali na 59 028 dopytov v elektronických referenčných službách, čo bol oproti roku 2020 (45 061) nárast o 13 967 (31 %), došlo však k zmene metodiky uvádzania, keďže mohli uviesť aj počet zodpovedaných dopytov používateľov prostredníctvom mailov, čo niektorí riaditelia neuviedli.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti vedeckých knižníc

Finančné príjmy na činnosť 7 vedeckých knižníc oproti roku 2020 (30 297 799 eur), keď bolo 8 vedeckých knižníc, klesli o 5 759 452 eur (19 %) na celkových 24 538 347 eur. Najvyšší pokles príjmov a nákladov na činnosť zaznamenali v Slovenskej národnej knižnici a v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Náklady na činnosť vedeckých knižníc boli 24 025 714 eur, čo bol v porovnaní s rokom 2020 (29 379 685, v roku 2019 boli 31 255 581) pokles o 5 353 971 (18,2 %).

Náklady na nákup knižničného fondu narástli oproti roku 2020 (504 092, v roku 2019 boli 665 124 eur) o 3 289 eur (0,7 %), výrazne narástli v Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Osobitne boli uvedené výdavky na nákup elektronických informačných zdrojov vo výške 830 947 eur, čo bol pokles oproti roku 2020 (1 150 147 eur, v roku 2019 bol 1 269 247 eur) o 319 200 eur (27,8 %), výrazný pokles zaznamenali v Slovenskej národnej knižnici.

Kapitálové výdavky narástli oproti roku 2020 (509 307 eur) o 77 358 eur (15,2 %) na celkových 586 665 eur, výdavky na výstavbu a rekonštrukciu mali vedecké knižnice za rok 2021 vo výške 406 800 eur, čo bol nárast o 221 498 eur (119,5 %) oproti roku 2020.

Mzdové náklady vedeckých knižníc klesli oproti roku 2021 pre úbytok o jednu vedeckú knižnicu a tiež pre pokles počtu zamestnancov. Ich mzdové náklady v roku 2021 klesli o 200 167 eur (1,9 %), boli 10 351 940 eur bez odvodov, ktoré boli 3 668 328 eur.

Priemerná hrubá mzda zamestnanca na plný úväzok bola 1 219 eur, čo bol nárast o 0,8 %, na zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti na plný úväzok bola priemerná hrubá mesačná mzda 1 211 eur, čo bol nárast o 1,7 %.

Na zabezpečení činnosti vedeckých knižníc participovalo celkovo 772,08 osoby, čo bol pokles oproti roku 2020 (870,72 osôb) o 98,64 osoby (11,3 %). Z nich bol celkový prepočítaný počet zamestnancov, ktorí sa podieľali na činnosti knižníc, 694,08, čo bol oproti roku 2020 (735,72) pokles o 41,64 prepočítaného úväzku (5,7 %), z toho bolo na plný pracovný úväzok 672 zamestnancov, čo bol pokles oproti roku 2020 (711) o 39 (5,5 %) zamestnancov. Prácu knižníc zabezpečovalo aj 62 (pokles o 8) osôb na dohodu a 16 osôb na zmluvu (pokles o 45).

Z celkového počtu 694,08 prepočítaného úväzku zamestnancov vykonávalo knihovnícke činnosti 515,03 (v roku 2020 mali 551,8, v roku 2019 – 582,5) zamestnanca, čo bolo 74,2 % zo všetkých zamestnancov.

Vo vedeckých knižniciach malo vysokoškolské vzdelanie 418,18 zamestnanca, čo bol pokles o 18,05 (4,1 %) oproti roku 2020 (436,23 zamestnancov), čo bolo 60,2 % (v roku 2020 to bolo 59,3 %) z celkového počtu zamestnancov. Pretrváva vysoký podiel zamestnancov s vysokoškolským neknihovníckym vzdelaním 302,92 (v roku 2020 – 301,15, v roku 2019 – 338,12 zamestnanca), čo bolo 43,6 % z celkového počtu zamestnancov a 72,4 % (v roku 2020 – 69 %) zo všetkých zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním. Knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 115,26 (v roku 2020 – 135,08, v roku 2019 – 133,18) zamestnanca, čo predstavuje z celkového počtu zamestnancov 16,6 % (v roku 2020 – 18,4 %) a podiel 27,6 % z vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov. Z celkového počtu zamestnancov so stredoškolským vzdelaním bolo 270,9 (v roku 2020 bolo 295,85, v roku 2019 bolo 301,06), čo bolo 39 %, z nich malo knihovnícke vzdelanie len 65,81 (v roku 2020 to bolo 71,56, v roku 2019 to bolo 78,64) zamestnanca, čo je z celkového počtu zamestnancov 9,5 % a 24,3 % zo stredoškolsky vzdelaných zamestnancov. Stredoškolské a vysokoškolské knihovnícke vzdelanie malo spolu 181,07 zamestnanca, čo bolo 26,1 % zo všetkých zamestnancov 7 vedeckých knižníc.

Prehľad vybraných ukazovateľov

VEDECKÉ KNIŽNICE	2018	2019	2020	2021
počet knižníc poskytujúcich služby	8	8	8	7
počet knižničných jednotiek	12 590 035	12 599 881	12 727 953	12 149 994
počet výpožičiek	1 660 218	1 461 002	978 173	779 279
počet aktívnych používateľov	52 199	51 205	44 447	38 531
počet podujatí organizovaných knižnicami	2 660	2 499	1 198	1 744
počet návštevníkov knižníc	708 911	641 246	398 088	367 173
príjmy knižníc (v eurách)	27 349 538	32 122 571	30 297 799	24 538 347
náklady na činnosť knižníc (v eurách)	29 913 624	31 255 581	29 379 685	24 025 714
počet osôb zabezpečujúcich činnosť	1 036,46	1 009,30	870,72	772,08
z toho zamestnanci	801,46	777,30	735,72	694,08

Špeciálne knižnice

Počet knižníc

V roku 2021 poskytovalo knižnično-informačné služby verejnosti 244 špeciálnych knižníc, mali 24 pobočiek (pokles o 1 knižnicu), 7 knižníc prerušilo poskytovanie služieb (stagnovali), z nich boli 3 lekárske, 1 technická, 1 pôdohospodárska, 1 v múzeu a 1 vojenská, čo bol nárast o 4 stagnujúce knižnice oproti roku 2020, 3 lekárske knižnice boli zrušené, čo bol nárast o 2 oproti roku 2020. Niektoré knižnice obnovili činnosť, boli zriadené aj nové špeciálne knižnice, ktoré mali v sledovanom roku nízke výkony. Do siete špeciálnych knižníc bola včlenená Slovenská pedagogická knižnica Metodicko-pedagogického centra zo siete vedeckých knižníc, čo ovplyvnilo celkové výsledky siete špeciálnych knižníc.

Knižničný fond

Objem knižničného fondu vo fungujúcich knižniciach oproti roku 2020 (3 831 279 KJ) narástol o 345 565 KJ (9 %) na celkových 4 176 844 KJ. Prírastok kúpou bol 14 848 KJ, čo bol oproti roku 2020 (13 649 KJ) nárast o 1 199 KJ (8,8 %).

Výpožičky

Počet výpožičiek klesol oproti roku 2020 (316 261) o 15 582 (pokles o 4,92 %) výpožičiek na 300 679. Špeciálne knižnice vo zvýšenej miere realizovali MVS iným knižniciam v počte 3 133 výpožičiek (nárast o 1 041, čo bolo 49,8 %, v roku 2020 bol nárast o 910 – 77 %), z iných knižníc cez MVS realizovali 1 720 výpožičiek, čo bol nárast o 129 (8,1 %), v roku 2020 bol pokles o 1 498 (48,5 %). Narástlo využívanie MMVS z iných knižníc na 561, čo bol nárast o 369 (192 %), v roku 2020 bol pokles o 198 (50,8 %), iným knižniciam cez MMVS vypožičali 33 KJ, čo bol nárast o 1. Narástol aj počet vypracovaných rešerší oproti roku 2020 (3 721, v roku 2019 ich vypracovali 4 217) o 105 (2,8 %) na 3 826.

Používatelia

Zaznamenali sme pokles počtu registrovaných aktívnych používateľov oproti roku 2020 (35 306) o 1 029 (2,9 %) na celkový počet 34 277.

Podujatia, návštevníci

Špeciálne knižnice v roku 2021 realizovali celkovo 643 podujatí (vrátane online), čo bol oproti roku 2020 (522) nárast o 121 (23,2 %). Údaj ovplyvnilo postupné uvoľňovanie protipandemických opatrení. Z celkového počtu podujatí bolo 393 výchovno-vzdelávacích podujatí (nárast o 35 – 9,8 %), čo bolo 61,1 % zo všetkých podujatí, 194 podujatí bolo zameraných na informačnú výchovu (nárast o 48,1 %), 205 podujatí bolo kultúrno-spoločenských, pre knihovníkov realizovali 45 odborných podujatí, zúčastnilo sa na nich 396 knihovníkov, 107 (pokles o 22) podujatí bolo zameraných na znevýhodnené skupiny obyvateľov, zúčastnilo sa na nich 2 360 návštevníkov (vrátane online návštevníkov), čo bol oproti roku 2020 (3 122) pokles o 762 (24,4 %). Na 119 podujatiach pre deti do 15 rokov, čo bol nárast o 60 (101,7 %), sa zúčastnilo 2 743 návštevníkov (vrátane online), čo bol nárast o 198 (7,8 %).

Počet návštevníkov na všetkých podujatiach vrátane online podujatí bol oproti roku 2020 (11 701) vyšší o 10 326 (88,2 %), celkovo sa na podujatiach zúčastnilo 22 027 účastníkov.

Špeciálne knižnice vydali 869 titulov, čo bol pokles o 237 (21,4 %), z nich bolo 125 v tlačenej forme, čo bol pokles o 118 (48,6 %).

Z 244 špeciálnych knižníc malo len 168 pripojenie na internet, 38 uviedlo vlastné webové sídlo, 54 špeciálnych knižníc malo prístupný online katalóg a zaznamenaných bolo 160 738 vstupov do elektronických katalógov týchto knižníc, čo bol nárast o 36 017 (28,9 %).

Používatelia knižníc mali k dispozícii 114 počítačov s prístupom na internet, využilo ho 2 707 návštevníkov, čo bol oproti roku 2020 (2 580) mierny nárast o 127 (4,9 %), mohli využívať 174 licenciovaných elektronických informačných zdrojov (pokles o 5), v nich bolo zaznamenaných 113 810 vyhľadávaní, čo bol nárast o 11 844 (11,6 %), počet stiahnutých elektronických dokumentov bol 119 238, zamestnanci zodpovedali 15 034 dopytov používateľov v elektronických referenčných službách vrátane mailov.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti špeciálnych knižníc

Pri porovnávaní údajov treba zohľadniť, že v roku 2021 bola do siete špeciálnych knižníc zaradená Slovenská pedagogická knižnica, služby začali poskytovať nové knižnice, niektoré knižnice prestali poskytovať služby.

Príjmy špeciálnych knižníc boli 6 383 279 eur, čo bolo o 477 630 eur viac ako v roku 2020 (nárast o 8,1 %). Náklady na činnosť špeciálnych knižníc boli 6 396 508 eur, čo bolo o 673 228 eur viac (nárast o 11,8 %).

Na nákup knižničného fondu bolo vynaložených 562 688 eur, čo bolo o 1 614 eur viac (0,3 %), na nákup elektronických informačných zdrojov vynaložili 139 563 eur, čo bolo o 40 683 eur menej (úbytok o 22,6 %).

Kapitálové výdavky špeciálnych knižníc boli vo výške 62 061 eur (v roku 2020 boli 126 118 eur), z toho na výstavbu a rekonštrukciu vynaložili 28 219 eur, čo bolo o 89 108 eur menej (pokles o 75,9 %).

Mzdové náklady špeciálnych knižníc boli 3 407 620 eur (v roku 2020 boli 2 969 170 eur) bez odvodov, ktoré boli 1 182 441 eur.

Priemerná hrubá mzda zamestnanca špeciálnej knižnice na plný úväzok bola 1 145 eur (v roku 2020 to bolo 1 096 eur), na zamestnanca vykonávajúceho knihovnícke činnosti na plný úväzok bola priemerná hrubá mesačná mzda 1 140 eur (v roku 2020 bola 1 093 eur).

Na zabezpečení činnosti knižníc participovalo celkovo 359,87 osoby, čo bolo o 32,07 osoby viac (nárast o 9,8 %), z toho bolo 256,87 zamestnanca na prepočítaný úväzok (nárast o 21,07, čo bolo 8,9 %), na plný pracovný úväzok bolo 219 zamestnancov (nárast o 21, čo bolo 10,6 %). Prácu knižníc zabezpečovalo aj 53 (nárast o 6) dobrovoľníkov, 20 (nárast o 8) osôb na dohodu a 30 (pokles o 3) osôb na zmluvu.

V špeciálnych knižniciach v roku 2021 pracovalo 139,71 zamestnanca s vysokoškolským vzdelaním, čo bol oproti roku 2020 (127,38) nárast o 12,33 (9,7 %) prepočítaného úväzku, z celkového počtu zamestnancov v roku 2021 bol ich podiel 54,4 %. Medzi zamestnancami s vysokoškolským vzdelaním pretrváva prevaha podielu zamestnancov s vysokoškolským neknižovníckym vzdelaním – 76,01 (54,4 %), z celkového počtu zamestnancov tvorili 29,6 %. Knihovnícke vysokoškolské vzdelanie malo 63,7 zamestnanca, čo bol nárast o 6,14 úväzku (nárast o 10,7 %), predstavovali z celkového počtu zamestnancov 24,8 %.

Z celkového počtu 112,16 zamestnanca so stredoškolským vzdelaním (v roku 2020 ich bolo 105,42) malo knihovnícke vzdelanie 48,2 (nárast o 0,61 úväzku) zamestnanca, čo bolo z celkového počtu zamestnancov 18,8 %, takže s vysokoškolským a so stredoškolským knihovníckym vzdelaním pracovalo v špeciálnych knižniciach 111,9 zamestnanca, čo bolo 43,6 % z celkového počtu zamestnancov.

Prehľad vybraných ukazovateľov

ŠPECIÁLNE KNIŽNICE	2018	2019	2020	2021
počet knižníc poskytujúcich služby	253	248	245	244
počet knižničných jednotiek	4 024 378	3 823 989	3 831 279	4 176 844
počet výpožičiek	649 769	372 893	316 261	300 679
počet aktívnych používateľov	52 279	38 580	35 306	34 277
počet podujatí organizovaných knižnicami	4 133	940	522	643
počet návštevníkov knižníc	344 345	143 904	106 575	121 022
príjmy knižníc (v eurách)	6 017 012	5 511 992	5 905 649	6 383 279
náklady na činnosť knižníc (v eurách)	5 906 957	5 473 258	5 723 280	6 396 508
počet osôb zabezpečujúcich činnosť	547,51	345,34	327,80	359,87
z toho zamestnanci	278,51	238,34	235,80	256,87

4.4 Subjekty profesionálneho scénického umenia

Predmet zisťovania

Štatistické zisťovanie sleduje činnosť subjektov v oblasti profesionálneho scénického umenia v Slovenskej republike. Od roku 2021 prišlo k zmene názvu výkazu z KULT 12-01 o profesionálnom divadle na KULT 12-01 o subjektoch v oblasti profesionálneho scénického umenia z dôvodu rozšírenia zoznamu spravodajských jednotiek o malé, nezávislé subjekty. Cieľom štatistického zisťovania bolo získanie údajov o počte divadiel a iných subjektov v oblasti profesionálneho scénického umenia, počte scén a súborov, o výkonoch divadelných i tanečných súborov na domácich aj zahraničných scénach, o kapacite stálych scén a ich návštevnosti. Osobitne sa získali údaje o personálnom a finančnom zabezpečení činnosti subjektov v oblasti profesionálneho scénického umenia.

Počas roka 2021 pokračovala pandémia COVID-19 a s ňou spojené protipandemické opatrenia, preto Divadelný ústav popri štandardnom štatistickom zisťovaní znovu vykonal aj vlastné zisťovanie formou rozoslania formulárov elektronickou poštou o online aktivitách profesionálnych divadelných subjektov. Výsledky tohto zisťovania boli znovu integrované do konečných výsledkov štátneho štatistického zisťovania, čím dokresľujú celkový obraz slovenskej kultúrnej scény.

Spravodajské jednotky

V roku 2021 sa Divadelný ústav rozhodol osloviť aj ďalšie nezávislé divadelné subjekty, ktorých aktivity zaregistroval. V dôsledku toho sa zoznam 122 spravodajských jednotiek z roku 2020 rozšíril na 168 spravodajských jednotiek v roku 2021. Situáciu pri sledovaní nezávislých divadelných subjektov značne komplikuje fakt, že zatiaľ neexistuje žiadny relevantný register, do ktorého by mali subjekty povinnosť zaevidovať sa a uviesť aj náplň svojej činnosti. Počet nezávislých subjektov v oblasti scénického umenia značne kolíše, mnohé počas roka zanikajú, spájajú sa do nových subjektov, prípadne svoju činnosť na neurčitý čas prerušia, čo však často neoznámia ani na svojich stránkach, keďže nedisponujú osobami, ktoré by sa o ich propagáciu pravidelne starali. Z hľadiska štatistiky nezávislých subjektov to predstavuje trvalý a najväčší problém okrem iného preto, že porovnávanie údajov, prípadne vytváranie trendov pri stále sa meniacom počte subjektov nie je možné.

Do štátneho štatistického zisťovania sa z oslovených 168 spravodajských jednotiek zapojilo 163 subjektov, z nich bolo 7 zriadených štátom (MK SR, prípadne VŠMU), 19

samosprávnymi krajmi, 4 mestami a 133 inými právnickými alebo fyzickými osobami (nezávislé). Divadelnú činnosť v roku 2021 vykonávalo 136 subjektov, 26 subjektov činnosť prerušilo a 1 detské divadlo svoju činnosť ukončilo, pretože sa zlúčilo s iným divadlom.

Online aktivity sme zisťovali celkovo u 123 spravodajských jednotiek. Na výzvu odpovedalo 78 subjektov, z nich online podujatia realizovalo 43. Podľa skúseností z roku 2020 možno predpokladať, že aj prevažná väčšina nezávislých divadiel, ktoré na výzvu nereagovali, online podujatia nerealizovali, preto odpoveď na prieskum považovali za bezpredmetnú.

Subjekty profesionálneho scénického umenia – scény a súbory

Subjekty pôsobili na 119 stálych scénach/divadelných priestoroch, z ktorých bolo 58 vlastných, 9 bolo poskytnutých vo vlastnom objekte zriaďovateľa a 52 v dlhodobom prenájme. Šesť vlastných stálych scén bolo mimo prevádzky. Okrem toho nezávislé subjekty využili 173 priestorov, ktoré mali poskytnuté len krátkodobo, prípadne na nich odohrali iba jedno predstavenie. Išlo hlavne o predstavenia jedného herca a išlo o priestory, ktoré neboli primárne určené na divadelné predstavenie (školské triedy, klubovne a pod.).

Nezávislé divadelné subjekty využívali spolu 130 skúšobných priestorov, z nich väčšinu prenajatých (66) alebo poskytnutých partnerskými organizáciami (43).

Celková kapacita domovských scén v prevádzke bola 29 328 miest/sedadíel a umeleckú činnosť vyvíjalo spolu 181 súborov. Najväčšie zastúpenie mali činoherné (72), multikultúrne (36) a tanečné súbory (33). Tieto údaje sú však iba orientačné, pretože mnohé nezávislé divadlá fungujú na základe krátkodobého zmluvného vzťahu umelcov. Umelci sa pri ňom pod hlavičkou divadla stretnú iba na čas naštudovania diela, predvedenia jedného alebo niekoľkých predstavení a potom sa zase rozídu, čiže dané subjekty žiadny súbor neuvádzajú.

Prevádzku vlastnej dielne uviedlo 25 divadiel.

Repertoár a návštevnosť subjektov profesionálneho scénického umenia

Repertoár subjektov profesionálneho scénického umenia obsahoval 1 372 inscenácií, z nich 250 premiér.

Naživo uviedli 4 166 predstavení, z nich 2 386 na domovskej scéne, 1 614 na hostovaní v SR a 166 v zahraničí. Asi tretinu predstavení (1 524) tvorili predstavenia pre deti a mládež. Najpočetnejšie boli predstavenia činohry (2 020), nasledovalo

bábkové divadlo (1 340), ostatné/performatívne formy (396) a pohybové divadlo (215). V predstaveniach hosťujúcich súborov vystúpilo 68 súborov zo zahraničia.

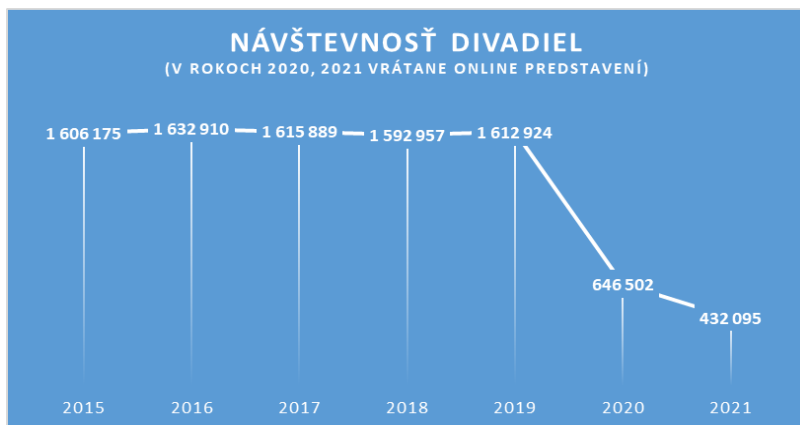
V divadelných priestoroch ponúkli subjekty celkovo 520 740 miest, z ktorých návštevníci využili spolu 348 119. Počet návštevníkov na predstaveniach hosťujúcich súborov bol 15 682. Najviac návštevníkov prišlo na činohru (185 665) a predstavenia pre deti a mládež (105 079).

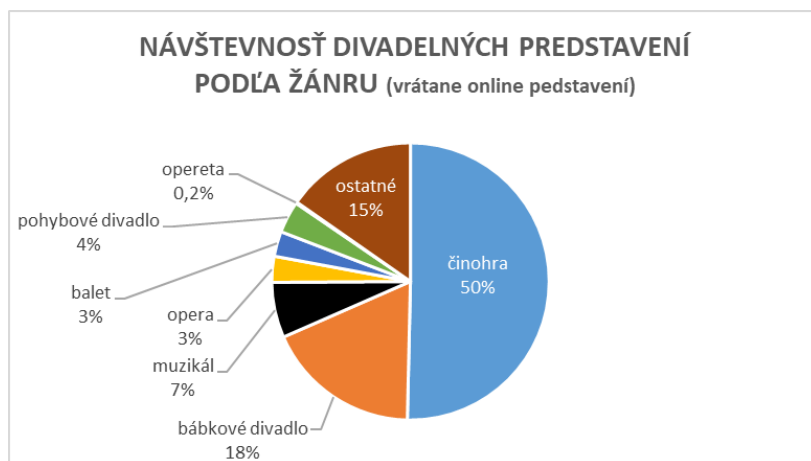
V online priestore uviedli divadelné subjekty spolu 650 predstavení (48 streamingom a 602 zo záznamu), z nich bolo 74 premiér (9 a 65). Zo žánrov mali najväčšie zastúpenie činohra (spolu 255, z toho 29 premiér) a bábkové divadlo (spolu 195, z toho 7 premiér).

Pri online predstaveniach bola celková návštevnosť podľa odhadu 83 976 divákov, z nich 20 734 platiacich. Počet návštevníkov predstavení pre deti a mládež klesol na 15 330 (v roku 2020 bol 118 307).

Spravodajské jednotky pokračovali aj v iných online podujatiach, ktorých však uskutočnili iba 332 (108 streamingom a 224 zo záznamu), čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom nie je ani polovica. Najvyššie zastúpenie malo scénické čítanie (64), workshopy (39), konferencie (27) a talkshow (24), iných podujatí bolo spolu 147.

Iné online podujatia sledovalo spolu 62 176 divákov, 19 713 formou streamingu a 42 463 zo záznamu.

Personálne a finančné zabezpečenie činnosti subjektov profesionálneho scénického umenia

V sledovaných subjektoch pracovalo v roku 2021 spolu 2 620 interných zamestnancov, z nich 1 263 žien (48,2 %). Umeleckých zamestnancov uviedli subjekty 968 (419 žien), umelecko-technických 573 (267), administratívnych 451 (321) a zamestnancov na iných pracovných pozíciách 627 (255). V porovnaní s rokom 2020 opäť klesol počet interných zamestnancov (2 716), pričom zastúpenie žien zostalo takmer rovnaké (47,9 %).

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola 1 100 eur, u žien to bolo 1 065 eur.

Divadelné subjekty pri organizácii fyzických podujatí hospodárili s príjmami 74 496 029 eur, čo bolo o 2 348 072 eur viac ako v predchádzajúcom roku. Najväčšiu časť tvorili prostriedky z verejných zdrojov – 42 776 753 eur zo štátneho rozpočtu, 20 274 038 eur z rozpočtu VÚC, 1 285 214 eur z rozpočtu obcí, 356 677 eur od iných subjektov a 106 870 eur z rozpočtu EÚ. Formou tuzemských grantov dostali 2 399 581 eur a zahraničných grantov 287 583 eur. Na vstupnom vybrali spolu 3 580 567 eur.

Celkové náklady na činnosť dosiahli 76 063 475 eur, čiže aj v roku 2021 boli divadlá pri fyzických podujatiach stratové, keď náklady prevýšili príjmy o 1 567 446 eur. Najvyššie nákladové položky tvorili mzdy (36 367 299 eur), náklady na sociálne a zdravotné poistenie (13 262 681 eur) a služby, energie a prevádzkové náklady (8 929 752 eur).

Pri online podujatiach dosiahli príjmy divadelných subjektov 431 290 eur a náklady 384 252 eur. Najväčšiu časť príjmov tvorili rovnako transfery z verejných zdrojov (zo

štátneho rozpočtu 104 760 eur, z rozpočtu VÚC 21 745 eur a z rozpočtu obcí 11 621 eur). Z tuzemských grantov dostali subjekty na online podujatia 97 062 eur, hlavne vo forme príspevkov z Fondu na podporu umenia (46 969 eur). Fond na podporu národnostných menšín prispel sumou 8 300 eur. Zo zahraničných grantov dostali divadlá na online podujatia spolu 28 000 eur, z toho z programov EÚ 17 800 eur. Online podujatia osobitne podporilo aj MK SR sumou 7 000 eur a MŠVVaŠ SR sumou 30 000 eur.

Na vstupnom za online podujatia vybrali divadlá spolu 120 177 eur, čo bolo o 39 324 eur menej ako v predchádzajúcom roku.

Náklady na prípravu a realizáciu online podujatí dosiahli 384 252 eur, hlavne na činnosť (235 166 eur bez mzdových a prevádzkových nákladov) a služby, energie a materiál (145 213 eur). Honoráre, licenčné a iné poplatky dosiahli 228 996 eur.

Výpadky tržieb oproti obdobiu pred pandémiou odhadli divadlá na 5 500 355 eur, čo je o 1 101 439 eur menej ako v roku 2020.

Festivaly a prehliadky v oblasti profesionálneho scénického umenia

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania sú festivaly a prehliadky v oblasti profesionálneho scénického umenia. V nadväznosti na zmenu názvu výkazu KULT 12-01 prišlo v roku 2021 aj k zmene názvu výkazu z KULT 17-01 o divadelných festivaloch a prehliadkach na KULT 17-01 o festivaloch a prehliadkach v oblasti profesionálneho scénického umenia. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o počte festivalov a prehliadok v členení podľa periodicity a ich charakteru, údaje o programe festivalov a prehliadok, o ponúknutých miestach a návštevnosti, osobitne sa získali údaje o finančnom a personálnom zabezpečení tejto oblasti kultúry.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania v oblasti festivalov a prehliadok profesionálneho scénického umenia sú profesionálne divadlá, občianske združenia a ďalšie subjekty, ktoré organizujú podujatia profesionálneho scénického umenia.

S výzvou na poskytnutie štatistických údajov sme sa obrátili na 56 spravodajských jednotiek, súčinnosť poskytli všetky spravodajské jednotky. Fyzické podujatia zorganizovalo 27 subjektov, 26 subjektov neorganizovalo festival/prehliadku

v sledovanom období a 3 spravodajské jednotky ukončili činnosť v tejto oblasti. Online festival/prehliadku zorganizovalo 6 subjektov.

Program a návštevnosť

Uvoľnenie protipandemických opatrení prinieslo veľké oživenie aj v organizácii divadelných festivalov a prehliadok. V priebehu roka 2021 sa ich naživo uskutočnilo 27, z toho 25 periodických a 2 neperiodické. Z periodických boli 2 regionálne, 7 celoslovenských a 16 medzinárodných.

Medziročne výrazne narástol počet tvorivých dielní a workshopov (z 8 na 66), 5 bolo regionálnych, 11 celoslovenských a až 50 medzinárodných, čo je dokonca o 32 viac ako v roku 2019.

Na festivaloch a prehliadkach vystúpilo spolu 293 slovenských a 106 zahraničných súborov, najviac bolo činoherných súborov (98 a 38).

Slovenské súbory predviedli spolu 167 a zahraničné 96 inscenácií v 366 predstaveniach. Na aktivitách sprievodného programu sa podieľalo 187 slovenských a 30 zahraničných umelcov.

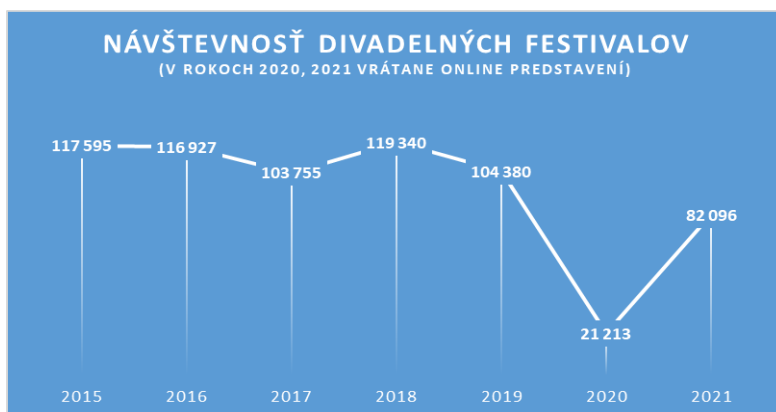
Na festivaloch a prehliadkach sa využilo 133 hracích priestorov s celkovou kapacitou 88 853 miest. Festivaly a prehliadky navštívilo spolu 80 756 návštevníkov, z nich 29 546 bolo platiacich.

Online boli prezentované 3 regionálne, 1 celoslovenský a 2 medzinárodné festivaly, ako aj 7 tvorivých dielní, všetky zo záznamu. Účinkovalo v nich 23 slovenských a 4 zahraničné súbory.

Programy mali odhadovanú návštevnosť 1 340 divákov, z nich najviac (890) zaujalo pohybové divadlo.

Aktivít sprievodného programu bolo 31, z nich najviac diskusií (17) a zaujali spolu asi 12 008 divákov.

V porovnaní s údajmi za rok 2020 sa zdá, že záujem divákov o internetové prenosy po nútenej niekoľkomesačnej covidovej prestávke klesá a znovu uprednostňujú osobnú účasť na fyzických podujatiach.

Finančné a personálne zabezpečenie festivalov a prehliadok profesionálneho scénického umenia

Príjmy organizátorov festivalov a prehliadok profesionálneho scénického umenia predstavovali v roku 2021 sumu 1 602 841 eur, z toho 257 584 eur zo štátneho rozpočtu, 124 224 eur z rozpočtu VÚC, 116 869 eur z rozpočtu obcí a 157 090 eur od iných subjektov. Z rozpočtu EÚ dostali 28 000 eur. Tuzemské granty predstavovali 498 400 eur, zahraničné 72 300 eur (10 000 eur z programov EÚ). Na vstupnom vybrali organizátori 203 763 eur.

Celkové náklady dosiahli 1 537 584 eur, čiže organizátori dosiahli zisk 65 257 eur. Najväčšou položkou nákladov boli náklady na činnosť (867 041 eur bez miezd a odvodov) a služby (397 591 eur).

Príjmy na organizovanie online festivalov a prehliadok dosiahli 303 591 eur, z toho najviac z rozpočtu VÚC (25 000 eur), obcí (18 806 eur) a EÚ (10 000 eur). Fond na podporu umenia prispel sumou 187 028 eur, zahraničné granty 15 000 eur. Z kapitoly MK SR na podporu online festivalov dostali organizátori 18 498 eur. Vstupné im vynieslo spolu 11 087 eur.

Celkové náklady na prípravu a organizáciu online festivalov a prehliadok dosiahli 292 343 eur, z toho najvyššiu položku tvorili služby, energie a prevádzkové náklady (151 970 eur). Honoráre a licenčné poplatky si vyžiadali spolu 67 713 eur.

Výpadky v tržbách oproti roku 2019 uviedli organizátori festivalov a prehliadok iba vo výške 3 700 eur.

Aktivity súvisiace so zabezpečením festivalov a prehliadok zabezpečovalo spolu 947 osôb, z toho 418 žien. Interných zamestnancov bolo 113 (60 žien), inak prevažnú časť organizátorov predstavovali osoby v inom ako pracovnom pomere a dobrovoľníci bez nároku na mzdu. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola 1 016 eur, u žien to bolo 1 030 eur.

4.5 Hudba

Hudobné telesá a umelecké súbory

Predmet zisťovania

Ročný výkaz o hudobných telesách a umeleckých súboroch KULT 5-01 mapuje činnosť štátnych a neštátnych hudobných telies a umeleckých súborov, ich repertoár a návštevnosť na koncertoch, finančné a personálne zabezpečenie s cieľom dokresliť celkový obraz hudobného života na Slovensku.

Získané údaje týkajúce sa repertoáru, realizácie nahrávok, návštevnosti hudobných podujatí a pod. využíva oddelenie dokumentácie Hudobného centra na rozšírenie dokumentačnej práce.

Spravodajské jednotky

V roku 2021 bolo v zozname spravodajských jednotiek zaradených 31 subjektov profesionálnych aktívnych hudobných telies a umeleckých súborov. V sledovanom roku 27 subjektov vykonávalo činnosť, 4 subjekty nevykonávali činnosť. Počet spravodajských jednotiek sa nemení od roku 2018.

Koncerty a vystúpenia hudobných telies a umeleckých súborov

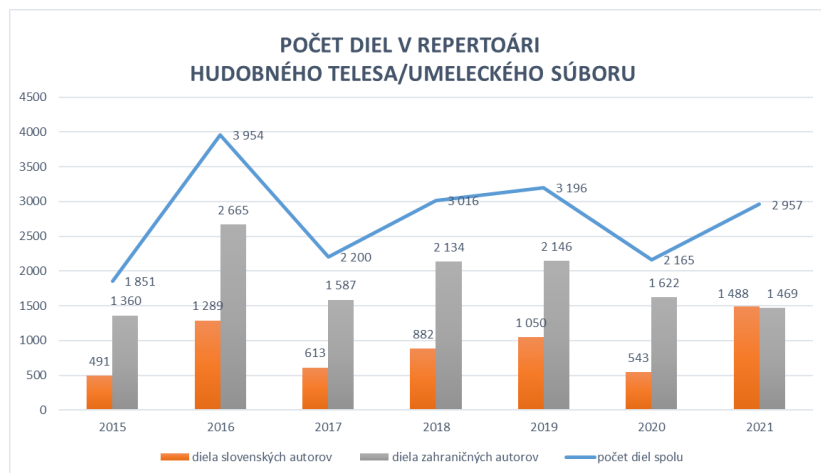
Oslovené profesionálne telesá uskutočnili v roku 2021 spolu 473 koncertov, z toho 413 na Slovensku a 60 v zahraničí. Celkový počet koncertov za rok 2021 je o 164 vyšší oproti roku 2020. Ide teda o nárast, ktorý pravdepodobne súvisí s čiastočným uvoľnením protipandemických opatrení, zďaleka však nejde o návrat do normálu z rokov pred pandémiou. Počet koncertov v zahraničí ostáva naďalej veľmi nízky (60). Počet koncertov pre mladých poslucháčov, ktoré usporiadali sledované telesá, je 32 – ide teda o nárast o 52,4 %.

ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
počet hudobných a umeleckých telies (vykonával činnosť)	30	29	27	27
koncerty spolu	1 018	878	309	473
koncerty v tuzemsku	816	736	295	413
koncerty v zahraničí	202	142	14	60
koncerty pre deti a mládež	118	102	21	32
profesionálne podujatia vážnej hudby	730	674	246	350

Repertoár hudobných telies a umeleckých súborov

V rámci štatistického zisťovania sa sledujú kvantitatívne údaje o repertoári, premiérach a nahrávkach hudobných telies a umeleckých súborov. Podľa získaných údajov hudobné telesá mali v roku 2021 v repertoári celkovo 2 957 hudobných diel, z toho bolo 1 488 diel slovenských autorov, čo predstavuje výrazný nárast oproti roku 2020 o 174 %. Počet premiér diel slovenských aj zahraničných autorov za rok 2021 bol 192. Súbory a telesá realizovali 183 hudobných nahrávok, z toho pre médiá 118 (v tom 77 zvukových a 41 obrazovo-zvukových nahrávok) a na nosiči 12 nahrávok. Subjekty uviedli aj zrealizovanie inej nahrávky v počte 53. Do týchto údajov mohli byť zarátané aj koncerty zrealizované v online priestore.

ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
počet hudobných diel v repertoári spolu	3 016	3 196	2 165	2 957
diela slovenských autorov	882	1 050	543	1 488
diela zahraničných autorov	2 134	2 146	1 622	1 469
počet premiér spolu	138	110	474	192
premiéry diel slovenských autorov	67	58	257	130
premiéry diel zahraničných autorov	71	52	217	62

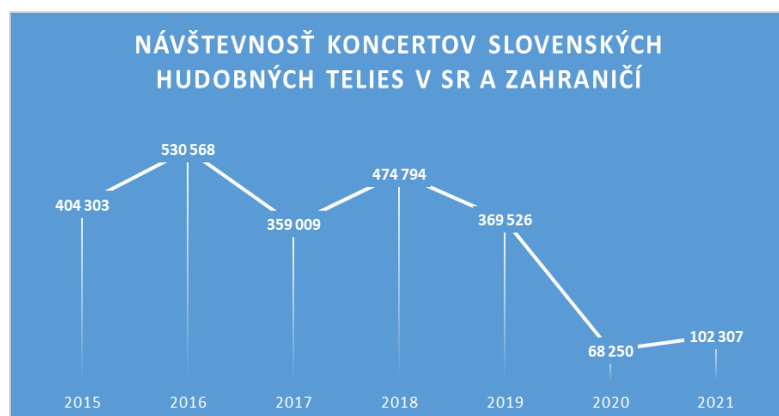

Návštevnosť na koncertoch a vystúpeniach

Návštevnosť koncertov ostáva v roku 2021 takmer identická ako v roku 2020 na úrovni 67,8 %. Vplyv na tieto ukazovatele mala opäť pandémia COVID-19. Na koncertoch sledovaných hudobných telies a umeleckých súborov na území Slovenskej

republiky bolo k dispozícii ponúknutých 131 636 miest, čo je nárast o 43 % oproti roku 2020. Vystúpenia navštívilo alebo sledovalo online spolu 89 240 návštevníkov, čo je o 27 263 poslucháčov a divákov viac ako v roku 2020. Návštevnosť koncertov bola oproti normálu napr. z roku 2019 nízka a naďalej výrazne poznačená pandemiou. Počet návštevníkov na koncertoch v zahraničí vzrástol na 13 067 oproti počtu 6 237 z roku 2020, čo predstavuje výrazný nárast, údaj je však priepastne nízky oproti údaju 70 746 návštevníkov z roku 2019. Je potrebné podotknúť, že údaje o počte ponúknutých miest a počte návštevníkov sú skreslené, pretože sa nezaznamenávali oddelene počty návštevníkov online. V niektorých prípadoch sa údaje zaznamenali odhadom a vzhľadom na historicky výnimočnú situáciu nebola dosiahnutá spoločná metodika zaznamenávania týchto údajov*.

rok	počet ponúknutých miest na koncertoch v SR	počet návštevníkov na koncertoch v SR	návštevnosť v %
2018	418 269	364 517	87,2
2019	350 888	298 780	85,1
2020	92 049	61 977	67,3*
2021	131 636	89 240	67,8*

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti hudobných telies a umeleckých súborov

Celkové príjmy hudobných telies a umeleckých súborov boli vo výške 13 380 224 eur, celkové náklady na činnosť tvorili sumu 17 332 094 eur.

Činnosť subjektov zabezpečovalo 1 716 osôb, z toho bolo 628 zamestnancov. Podiel žien z celkového počtu osôb zabezpečujúcich túto oblasť kultúry tvoril 36,7 %. Priemerná mzda zamestnanca predstavovala 1 484 eur.

Verejné podujatia profesionálnej hudobnej kultúry

Predmet zisťovania

Ročným výkazom o verejných podujatiach v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry KULT 16-01 sa získava prehľad o aktivitách organizátorov hudobného života a o koncertnom dianí na Slovensku, žánrovom a územnom členení podujatí a členení podľa typu. Osobitne sa získavajú údaje o finančnom a personálnom zabezpečení podujatí.

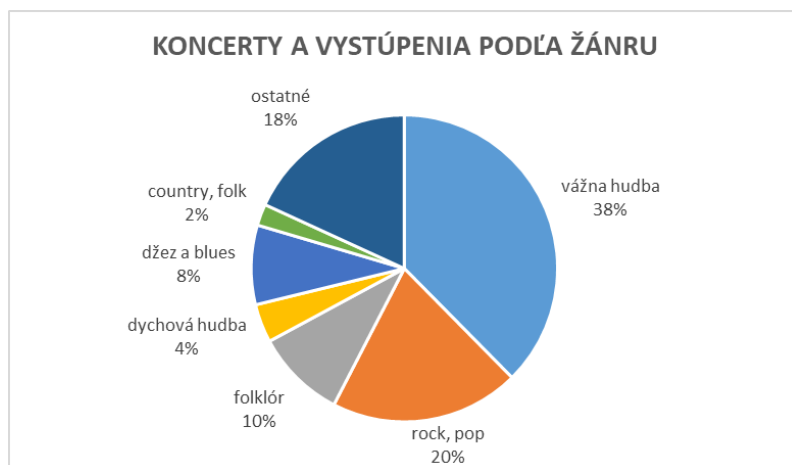
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú organizácie, umelecké agentúry, nadácie, občianske združenia, mestské kultúrne strediská, obecné a mestské zastupiteľstvá i slovenské liečebné kúpele, ktoré v rámci svojej činnosti usporadúvajú verejné koncerty a hudobné podujatia profesionálnej hudobnej kultúry. Zo 160 oslovených subjektov 151 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní, z nich 109 vykonávalo činnosť v sledovanom období.

Žánrové a geografické členenie podujatí profesionálnej hudobnej kultúry

V roku 2021 bolo usporiadaných 1 899 koncertov a vystúpení, čo predstavuje nárast oproti roku 2020 o 312 podujatí. Počty koncertov v jednotlivých žánroch stúpili oproti predchádzajúcemu roku len mierne, najvyšší nárast zaznamenali podujatia v oblasti rock a pop z 214 na 380 koncertov. Z celkového počtu 1 899 koncertov bolo 849 odohraných na festivaloch, 292 v rámci koncertného cyklu a samostatných koncertov bolo 758. Subjekty odohrali 68 koncertov pre deti a mládež.

rok	podujatia spolu	žánrové členenie podujatí						
		vážna hudba	dychová hudba	folklór	džez a blues	rock, pop	country, folk	ostatné
2018	4 518	1 704	249	586	272	681	154	87
2019	4 741	1 643	388	669	271	838	156	776
2020	1 587	710	62	173	120	214	54	254
2021	1 899	714	77	181	159	380	43	345

Rozloženie usporiadateľských aktivít podľa jednotlivých krajov ukazuje, že k poklesu počtu podujatí došlo v Bratislavskom a Trnavskom kraji, ostatné kraje zaznamenali nárast. V Bratislavskom kraji v roku 2021 uskutočnili 528 podujatí a v Trnavskom kraji 124 podujatí, ide teda o historické minimum za posledných 10 rokov. Najviac sa predpandemickému stavu priblížil Trenčiansky kraj s počtom 326 podujatí.

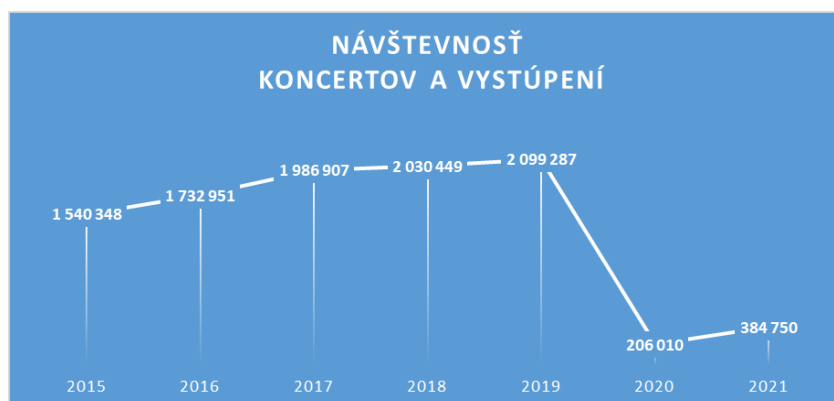
rok	členenie podujatí podľa krajov							
	Bratislavský	Trnavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Bansko-bystrický	Košický	Prešovský
2018	1 384	529	362	281	311	540	248	863
2019	1 325	615	459	268	337	796	238	703
2020	635	219	160	57	150	154	79	133
2021	528	124	326	135	195	179	141	271

Návštevnosť na podujatiach profesionálnej hudobnej kultúry

Mierne pozitívny trend zaznamenal počet návštevníkov, ktorý stúpol z minuloročných 206 010 na 384 750. To predstavuje medziročný nárast o 86,8 %. Hoci počet návštevníkov oproti minulému roku stúpol, návštevnosť bola len 71,2 %, čo predstavuje historické minimum za posledných 10 rokov. Údaj o návštevnosti je však značne ovplyvnený rôznymi faktormi, ktoré súviseli s pandémiou. V dôsledku striedajúcich sa opatrení sa menila aj možnosť počtu ponúknutých miest, a preto môže byť údaj o návštevnosti skreslený*.

V porovnaní s rokmi pred pandémiou však počet návštevníkov na koncertoch veľmi výrazne poklesol (o 81,7 % oproti roku 2019).

rok	počet ponúknutých miest na podujatiach	počet návštevníkov na podujatiach	návštevnosť v %
2018	2 489 033	2 030 449	81,57
2019	2 451 079	2 099 287	85,65
2020	233 799	206 010	88,11*
2021	540 476	384 750	71,2*

Ukazovatele ako počet koncertov, počet ponúknutých miest a počet návštevníkov dokazujú pokračujúci nepriaznivý dosah pandémie a protipandemických opatrení na oblasť profesionálnej hudobnej kultúry v roku 2021, ale aj veľmi mierny optimistický trend.

Finančné a personálne zabezpečenie podujatí v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry

Subjekty pôsobiace v tejto oblasti hospodárili s celkovými príjmami 28 478 752 eur, celkové náklady na činnosť tvorili sumu 29 478 856 eur.

Činnosť zabezpečovalo 1 633 osôb (5 968 v roku 2019!), z toho bolo 636 zamestnancov. Podiel žien z celkového počtu osôb zabezpečujúcich túto oblasť kultúry tvoril polovicu. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca predstavovala 1 159 eur.

Ukazovatele štatistického zisťovania naznačujú, že sektor profesionálnej hudobnej kultúry bude trvalo zasiahnutý a jeho návrat do pôvodnej podoby je v podstate nemožný. Veľkou výzvou pre organizátorov hudobných podujatí bude znovu získať záujem návštevníkov a dostať sa na úroveň návštevnosti v období pred pandemiou. Je

zrejme, že kým dôjde k obnoveniu návštevnosti, bude náročné pre niektoré subjekty v tejto oblasti kultúry prežiť. Ich existencia sa nezaobíde bez nevyhnutnej výraznej podpory štátu.

Výroba a distribúcia zvukových záznamov hudobných diel

Predmet zisťovania

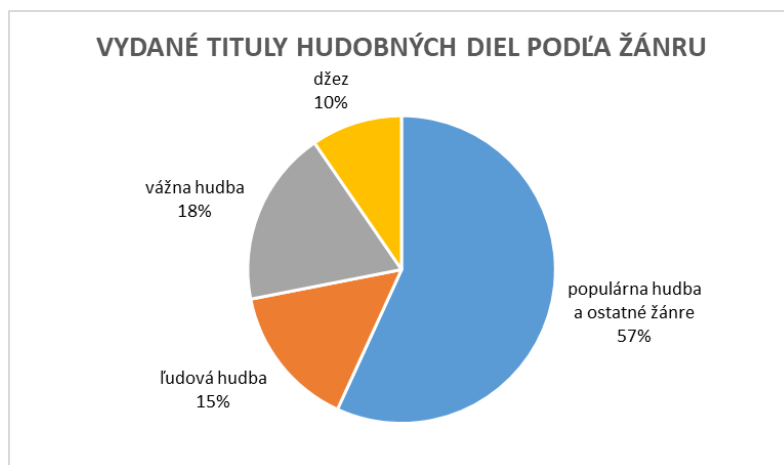
Prostredníctvom ročného výkazu KULT 19-01 o výrobe a distribúcii zvukových záznamov hudobných diel sa získava prehľad o aktivitách hudobných vydavateľstiev i menších vydavateľov CD, DVD, blu-ray a iných hudobných nosičov a o finančnom a personálnom zabezpečení tejto oblasti kultúry.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami sú vydavatelia hudobných nosičov – organizácie, umelecké agentúry a súkromní vydavatelia, ktorí v rámci svojej činnosti pravidelne alebo príležitostne vydávajú profesionálne hudobné nahrávky interpretov na hudobných nosičoch. Z celkového počtu 172 oslovených spravodajských jednotiek 154 subjektov poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní, z nich 62 vyrobilo a distribuovalo záznamy hudobných diel, 87 prerušilo činnosť v tejto oblasti a 5 subjektov ukončilo činnosť (v roku 2020 vykonávalo činnosť 60, prerušilo 101, ukončilo 10). Zmena počtu spravodajských jednotiek predstavuje prirodzený proces selekcie a spresnenia zoznamu subjektov, ktoré sú pre štatistické zisťovanie relevantné.

Žánrové členenie, náklad a predaj rozmnoženín zvukových záznamov hudobných diel

Spolu bolo vydaných 292 titulov hudobných diel, čo je takmer rovnaké číslo ako v roku 2020 (300). Žánrovo dominuje naďalej populárna hudba a podžánre (166), nasledujú vážna hudba (54), ľudová (resp. regionálna, tradičná) hudba (44) a džez (28).

Celkový počet 203 titulov hudobných diel vydaných na zvukových nosičoch bol opäť nízky, náklad predstavoval 145 761 kusov nosičov a počet predaných nosičov 84 317 kusov. Počet hudobných diel v distribúcii online sa medziročne zvýšil zo 78 na 94, stále je to však nízke číslo. Počet predaných rozmnoženín zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných online sa veľmi výrazne znížil z 12 267 v roku 2020 na 3 605 (pokles o 70,6 %).

vybrané ukazovatele		2018	2019	2020	2021
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel spolu		423	652	300	292
z toho zvukové záznamy hudobných diel slovenských autorov		374	293	214	252
v tom	vážna hudba	82	61	82	54
	ľudová hudba (regionálna, tradičná)	127	98	127	44
	džez	36	23	36	28
	populárna hudba a ostatné žánre	407	118	407	166
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných na nosičoch (CD, DVD, blu-ray, LP – vinyl a i.)		372	589	258	203
počet vydaných titulov zvukových záznamov hudobných diel distribuovaných online		82	79	78	94

Oblasť vydávania nosičov hudobnej kultúry je dlhodobo nestabilná a z údajov nie je možné vytvoriť dlhodobé trendy ani vyvodiť dosah pandémie. Kolísavosť údajov môžu spôsobovať tri faktory: 1. hudobné nosiče sa nevydávajú pravidelne každý rok v rovnakom počte, ale tieto počty sa môžu výrazne meniť a jeden významný titul môže výrazne zmeniť všetky ukazovatele, 2. počet a zloženie spravodajských jednotiek sa dynamicky mení, 3. pre mnohé spravodajské jednotky je problematické vyplniť ekonomické ukazovatele za túto oblasť, pretože nie sú vydavateľskými subjektmi a ich hlavná činnosť je iná.

Finančné a personálne zabezpečenie výroby a distribúcie zvukových záznamov hudobných diel

Výška príjmov spravodajských jednotiek predstavovala 7 545 295 eur, z toho až 93 % tvorili výnosy. Podiel tuzemských grantov vo výške 244 177 eur bol v porovnaní s predchádzajúcim rokom vyšší (predtým 188 000 eur). Celkové náklady na činnosť predstavovali 6 408 190 eur. Zatiaľ čo údaje v príjmoch a nákladoch za posledné roky predstavujú určitý kontinuálny trend, niektoré konkrétne ukazovatele v ekonomickom module sú značne kolísavé. Tieto údaje môžu naznačovať určitú neustálenosť v oblasti vydávania a distribúcie nosičov na slovenskej hudobnej scéne (neustálenosť tohto sektora je možné pozorovať aj v zahraničí).

ukazovateľ (v eurách)	2018	2019	2020	2021
príjmy (výnosy) spolu	5 068 646	5 752 401	5 924 152	7 545 295
z toho výnosy	4 093 841	5 354 842	5 594 935	7 010 847
náklady spolu	4 032 402	4 909 942	5 238 333	6 408 190
z toho mzdové náklady	303 222	372 818	403 402	480 204

Vydavateľskú a distribútorskú činnosť v oblasti zvukových záznamov hudobných diel zabezpečovalo 142,4 osoby (121,5 v roku 2020), z toho 35,4 (predtým 52,5) tvorilo zamestnaneckú základňu. Podiel žien na celkovom počte osôb zabezpečujúcich činnosť v tejto oblasti tvoril štvrtinu (25,3 %). Priemernú hrubú mesačnú mzdu zamestnanca v pracovnom pomere na plný pracovný úväzok uviedli spravodajské jednotky v priemere vo výške 1 482 eur, mzdu odborného zamestnanca 1 716 eur.

V štatistickom zisťovaní za rok 2021 sa opäť prejavili dôsledky pandémie COVID-19 v oblasti profesionálnej hudobnej kultúry. Pozitívne a stúpajúce trendy posledných rokov sa zastavili a výrazným spôsobom narušili, z údajov za rok 2021 je však možné si všimnúť určitý mierny stúpajúci trend. Údaje štatistického zisťovania odrážajú vážnu situáciu, ktorú bude potrebné reflektovať aktívnymi opatreniami aj v nasledujúcich rokoch.

4.6 Audiovília

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania v oblasti audiovília je výroba slovenských audiovizuálnych diel, distribúcia audiovizuálnych diel na slovenský trh, sieť poskytovateľov audiovizuálnych mediálnych služieb, organizátorov festivalov a prevádzkovateľov kín v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o počte vyrobených slovenských audiovizuálnych diel, nákladoch na ich výrobu a o podieloch slovenských producentov na zahraničnej koprodukcii, o distribúcii audiovizuálnych diel so zreteľom na distribúciu kinematografických diel pre kiná podľa krajiny pôvodu. Za oblasť filmových festivalov boli získané údaje o počte organizovaných podujatí, o návštevnosti, v oblasti kín sa zisťovali údaje o počte kín, predstavení a návštevníkov, cene vstupného a údaje o celkových tržbách kín.

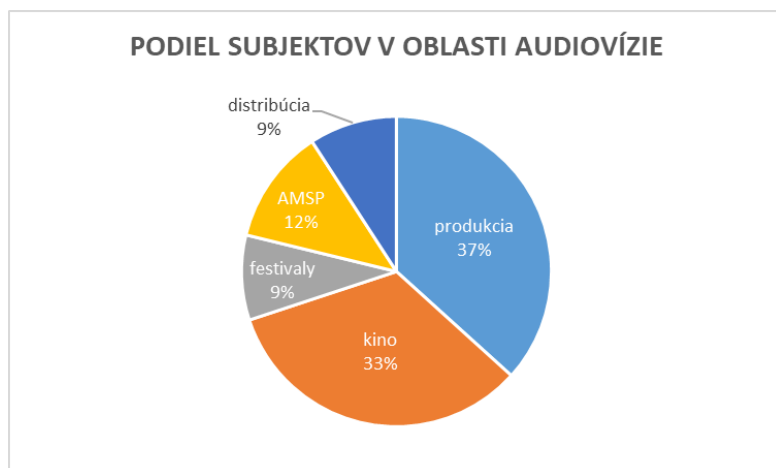
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami za oblasť audiovília sú producenti a distributéri audiovizuálnych diel, organizátori filmových festivalov, poskytovatelia audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie a prevádzkovatelia kín.

V roku 2021 bolo oslovených 539 spravodajských jednotiek, z ktorých 519 poskytlo súčinnosť v štatistickom zisťovaní. Aspoň jednu zo sledovaných činností v oblasti audiovília¹ vykonávalo 316 subjektov:

- 116 subjektov v oblasti produkcie,
- 29 subjektov v oblasti distribúcie audiovizuálnych diel,
- 38 subjektov poskytovalo audiovizuálne mediálne služby na požiadanie (AMSP),
- 28 subjektov organizovalo filmový festival,
- 105 subjektov prevádzkovalo kino.

¹ Ak subjekt vykonával kombináciu činností (produkcia/distribúcia, prevádzkovanie kina atď.), je vedený vo všetkých kategóriách.

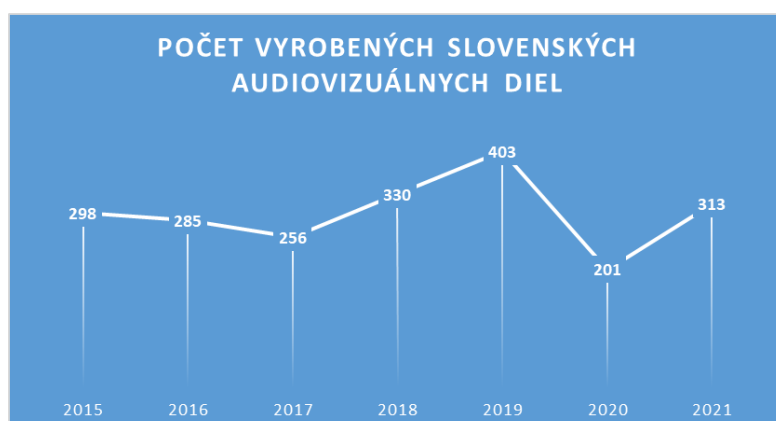
V roku 2021 aspoň jednu zo sledovaných činností v oblasti audiovizízie prerušilo/nevykonávalo 268 subjektov a 14 subjektov činnosť ukončilo.

Výroba slovenských audiovizuálnych diel

Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o 313 vyrobených audiovizuálnych dielach, z ktorých bolo:

- 36 kinematografických audiovizuálnych diel (26 dlhometrážnych a 10 krátkych a stredometrážnych) s celkovými nákladmi na výrobu viac ako 24 miliónov eur,
- 277 iných audiovizuálnych diel (3 dlhometrážne a 274 krátkych a stredometrážnych) s celkovými nákladmi na výrobu vo výške 575 tisíc eur.

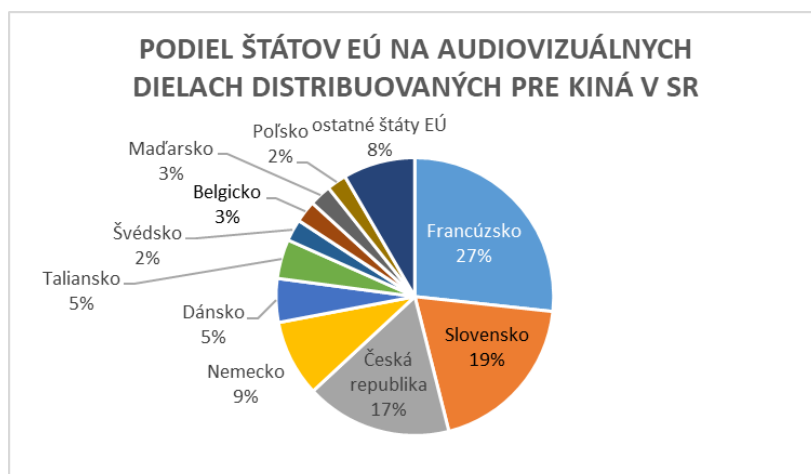
	2018	2019	2020	2021
vyrobené slovenské audiovizuálne diela	330	403	201	313
percentuálny podiel	100	122,1	60,9	94,8
celkové náklady na výrobu (v eurách)	26 545 878	25 064 799	19 395 609	24 687 261

V koprodukcii s Českou republikou, Francúzskom, Nemeckom, Maďarskom, Poľskom a Ukrajinou bolo vyrobených 26 kinematografických diel (17 v roku 2020, nárast o 52,9 %).

Distribúcia audiovizuálnych diel na slovenský trh

V roku 2021 bolo na slovenský trh distribuovaných 5 099 audiovizuálnych diel, z nich bolo 708 určených pre kiná. V premiére bolo na Slovensku uvedených 110 audiovizuálnych diel. Z distribuovaných titulov pre kiná bolo najviac z produkcie štátov Európskej únie – 393 (355 v roku 2020). Najvyššie zastúpenie mali audiovizuálne diela francúzskej produkcie (105), slovenskej produkcie (76), nasledujú diela českej (67), nemeckej (35), dánskej (20) a talianskej (18) produkcie. Produkcia ostatných štátov EÚ bola 10 a menej diel.

Z európskych štátov mimo Európskej únie bolo distribuovaných 67 titulov (65 titulov v roku 2020). Produkciu ostatných štátov sveta predstavuje 248 diel (233 v roku 2020), z toho najvyššie zastúpenie mala produkcia USA s 222 titulmi (190 v roku 2020).

	2018	2019	2020	2021
počet distribuovaných audiovizuálnych diel spolu	7 878	6 824	4 432	5 099
počet distribuovaných audiovizuálnych diel pre kiná	727	755	653	708

Audiovizuálne mediálne služby na požiadanie (AMSP)

V roku 2021 bolo poskytovaných 41 audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie (46 v roku 2020).

Z celkového počtu 113 174 (73 020 v roku 2020) ponúkaných programov bolo 9 306 audiovizuálnych diel. Z celkového počtu 6 313 ponúkaných európskych audiovizuálnych diel bolo 1 845 slovenských (1 550 v roku 2020).

Poskytovatelia AMSP zaznamenali 11 200 565 používateľov (40 891 639 v roku 2020). Z tohto počtu bolo 219 102 registrovaných, ktorí si zabezpečili prístup uhradením paušálneho alebo jednorazového poplatku.

Filmové festivaly

Na Slovensku sa v roku 2021 konalo celkovo 32 filmových festivalov a prehliadok, ktoré mali slovenského organizátora. Z tohto počtu bolo 11 tuzemských festivalov bez zahraničnej účasti, 18 festivalov so zahraničnou účasťou a 3 cezhraničné filmové festivaly.

Na festivaloch a prehliadkach sa uviedlo spolu 1 850 filmov a programov (1 529 v roku 2020). Percentuálny podiel slovenských filmov predstavoval 22,9 % (27,4 % v roku 2020), podiel filmov z krajín Európskej únie (okrem slovenských) bol 43 %, zvyšných 34,1 % tvorili filmy ostatných štátov. Celkový počet predstavení filmov a programov bol 1 536 (881 v roku 2020), z toho počet predstavení slovenských filmov bol 243 (15,8 %). Celkový počet divákov na festivaloch a prehliadkach bol 138 567, z toho bolo 31 632 divákov slovenských filmov a programov (22,8 %, predtým 18,6 %). Počet evidovaných účastníkov na festivaloch/prehliadkach predstavoval 8 245 (2 425 v roku 2020).

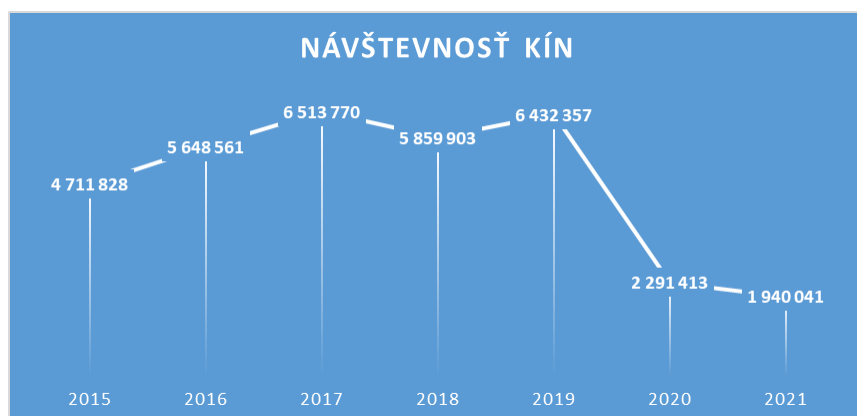
	2017	2018	2019	2020	2021
počet filmových festivalov a prehliadok spolu	39	53	43	34	32
tuzemské bez zahraničnej účasti	10	18	8	12	11
tuzemské so zahraničnou účasťou	26	31	30	17	18
cezhraničné	3	4	5	5	3
počet návštevníkov na festivaloch a prehliadkach spolu	271 899	292 868	194 287	141 180	138 567

Kiná v SR

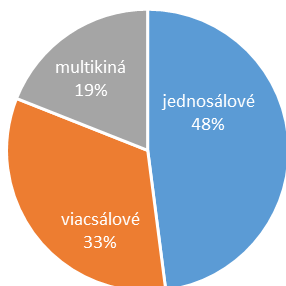
V Slovenskej republike bolo v roku 2021 v prevádzke 142 kín, z ktorých bolo 81 v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu/obce a 61 bolo prevádzkovaných súkromnými subjektmi. Činnosť kín bola aj v roku 2021 ovplyvnená protipandemickými opatreniami. Uskutočnilo sa 99 219 (100 578 v roku 2020) predstavení. Predstavenia navštívilo 1 940 041 návštevníkov (priemerná návštevnosť na predstavenie bola 20 návštevníkov). Celkové tržby zo vstupného oproti predchádzajúcemu roku opäť klesli a predstavovali 11 665 771 eur. Priemerná cena vstupenky bola 6,01 eura, v roku 2020 to bolo 5,52 eura. V roku 2021 nepremietalo/prerušilo činnosť 41 kín, 5 kín ukončilo činnosť.

Vybrané ukazovatele za kiná a percentuálne porovnanie s rokom 2018

	2018		2019		2020		2021	
	N	%	N	%	N	%	N	%
počet kín spolu	149	100	147	98,6	155	104	142	95,3
jednosálové	106	100	98	92,4	100	102	88	83
viacsálové	21	100	22	104,8	22	104,8	23	109,5
multikiná	4	100	4	100	4	100	5	125
letné/autokiná	18	100	23	127,8	29	161,1	26	144,4
počet návštevníkov	5 859 903	100	6 432 357	109,8	2 291 413	39,1	1 940 041	33,1
tržby zo vstupného (v eurách)	28 778 775	100	33 151 132	115,2	12 640 298	43,9	11 665 771	40,5

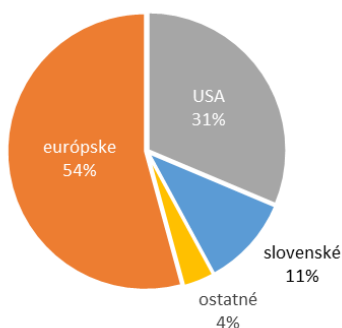
POČET SEDADIEL PODĽA TYPU KINA
(bez letných a autokín)

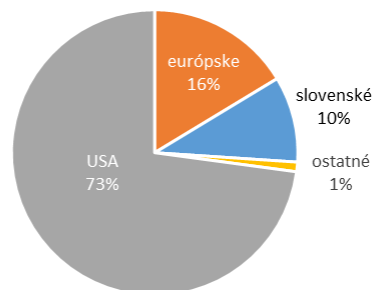
NÁVŠTEVNOSŤ PODĽA TYPU KINA
(bez letných a autokín)

FILMY V KINÁCH PODĽA KRAJINY PÔVODU

NÁVŠTEVNOSŤ V KINÁCH
PODĽA KRAJINY PÔVODU FILMU

Finančné a personálne zabezpečenie činností v oblasti audiovizízie

V roku 2021 predstavovali celkové príjmy subjektov pôsobiacich vo všetkých oblastiach audiovizízie (produkcia a distribúcia audiovizuálnych diel, organizácia filmových festivalov, poskytovanie audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a prevádzkovanie kín) objem 64 598 009 eur (57 780 814 eur v roku 2020). Podiel výnosov z celkového objemu príjmov sa oproti roku 2020 mierne zvýšil zo 63,8 % na 68,1 %, v roku 2019 to bolo až 82 %. Celkové náklady na činnosť v oblasti audiovizízie tvorili 60 256 681 eur (55 317 698 eur v roku 2020).

Personálne zabezpečovalo túto oblasť kultúry 4 465 osôb, z toho 2 239 žien (50,1 %). Z celkového počtu osôb bolo 663 zamestnancov. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca zamestnaného na plný pracovný úväzok predstavovala 1 126 eur.

4.7 Vysielanie rozhlasových a televíznych programových služieb

Rozhlasové vysielanie

Predmet zisťovania

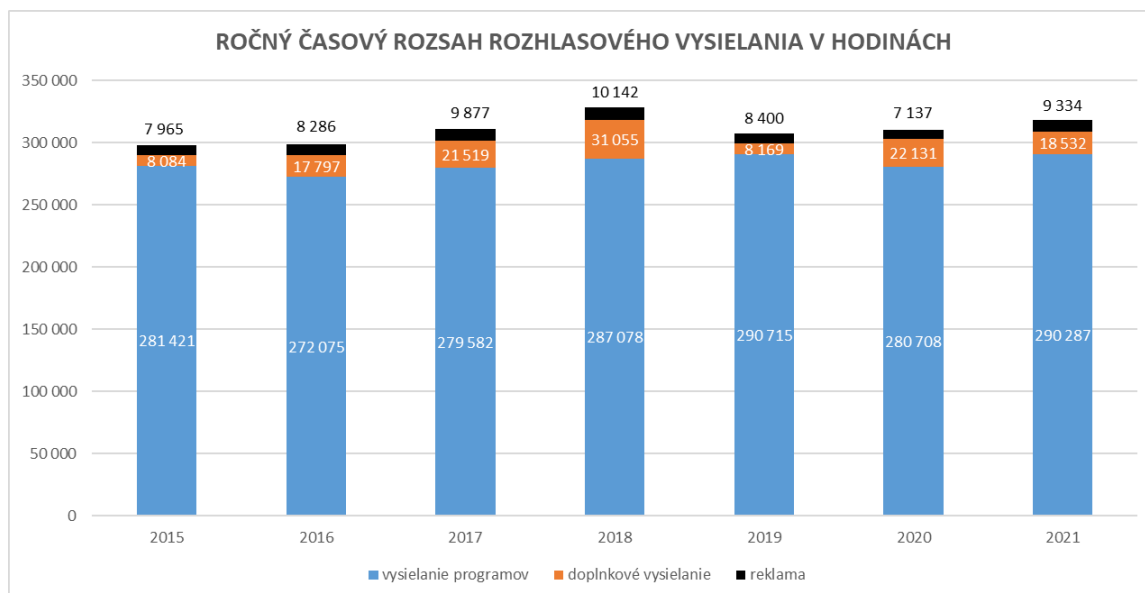
Predmetom štatistického zisťovania je oblasť rozhlasového vysielania. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o celkovom časovom rozsahu rozhlasového vysielania a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov, ako aj o rozsahu doplnkového vysielania. Osobitne sa zisťovali údaje o rozsahu vysielania do zahraničia, a to podľa typu programov a jazyka vysielania, údaje o časovom rozsahu vysielania v jazykoch národnostných menšín, údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vysielania.

Spravodajské jednotky

Údaje za rok 2021 poskytol verejnoprávny vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej RTVS) za organizačnú zložku Slovenský rozhlas a držiteľia licencie na rozhlasové vysielanie. V roku 2021 v SR vysielalo 41 rozhlasových programových služieb, 9 z nich prevádzkoval RTVS. Za Slovenský rozhlas boli údaje poskytnuté osobitne za jednotlivé programové služby (Rádio Slovensko, Rádio Patria, Rádio FM, Rádio Devín, Rádio Regina, Radio Slovakia International, Rádio Litera, Rádio Pyramída a Rádio Junior).

Rozsah rozhlasového vysielania v členení podľa typu programu

Štatistickým zisťovaním sa získal obraz o celkovom rozsahu rozhlasového vysielania, ako aj o zastúpení a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov. V roku 2021 bolo v SR odvysielaných 318 153 hodín programov a doplnkového vysielania, o 8 177 hodín viac ako v roku 2020.

Z celkového rozsahu rozhlasového vysielania najvyššie zastúpenie mali hudobné programy – 93 576 hodín, prúdové moderované vysielanie 55 627 hodín, publicistické programy 21 107 hodín, literárno-dramatické programy 18 615 hodín a spravodajské programy 17 777. Rozsah vysielania náboženských programov stúpol takmer o 50 % na 14 386 hodín z dôvodu rozšírenia vysielania Rádia Mária Slovensko. Rozsah vysielania pre deti bol 7 087 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania rozhlasových programových služieb v rozsahu 27 866 hodín, z toho 9 334 hodín je reklama, čo je o 31 % viac ako v roku 2020.

Vysielanie Slovenského rozhlasu predstavovalo 23,7 % (75 303 hodín) z celkového rozsahu rozhlasového vysielania v roku 2021. Najvyššie zastúpenie v jeho vysielaní mali hudobné programy – 20 504 hodín, spravodajstvo a publicistika boli

odvysielané v celkovom rozsahu 16 245 hodín. Rozsah vysielania literárno-dramatických programov, ktoré sa v komerčnom vysielaní vyskytuje v minimálnej miere, bol 17 602 hodín. Pre deti a mládež sa v Slovenskom rozhlas v roku 2021 odvysielalo 6 118 hodín programu.

Vysielanie do zahraničia

Vysielanie pre zahraničných poslucháčov zabezpečoval v zmysle zákona Slovenský rozhlas, a to prostredníctvom rozhlasovej programovej služby Radio Slovakia International. V roku 2021 bol celkový časový rozsah vysielania do zahraničia 8 760 hodín programov, pričom rozsah vysielania v každom jazyku vysielania (anglickom, nemeckom, francúzskom, ruskom, španielskom a slovenskom) predstavoval približne 1 460 hodín.

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín žijúcich na území Slovenskej republiky takisto v roku 2021 zabezpečoval v zmysle zákona Slovenský rozhlas. V maďarskom jazyku vysielala tiež stanica s náboženským zameraním MIRJAM RÁDIO v rozsahu 8 760 hodín. Celkovo sa pre národnostné menšiny žijúce na území Slovenskej republiky odvysielalo 13 983 hodín programov. Najvyššie zastúpenie – 13 085 hodín – malo vysielanie v maďarskom jazyku. V rusínskom jazyku bolo odvysielaných 362 hodín, v ukrajinskom 338 a v rómskom jazyku 136 hodín programov. V porovnaní s rokom 2020 bol časový rozsah vysielania v jazykoch národnostných menšín nezmenený.

Finančné zabezpečenie vysielania rozhlasových programových služieb

Subjekty disponovali príjmami vo výške 43 822 449 eur, náklady na zabezpečenie rozhlasového vysielania predstavovali 47 226 844 eur.

Vybrané ekonomické ukazovatele z oblasti rozhlasového vysielania (v mil. eur)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
príjmy (výnosy) spolu (bez príjmových finančných operácií)	45,0	44,4	47,2	51,6	46,1	43,8
z toho príjmy z úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS	23,5	24,3	24,8	25,0	22,6	22,9
výnosy z vlastnej činnosti spolu	14,7	14,2	14,9	14,7	13,6	14,2
z toho reklama, telenákup, sponzorské oznámenie a i.	5,5	6,1	7,5	5,0	5,1	6,3
výdavky (náklady) na bežnú činnosť spolu	40,4	39,7	41,5	43,8	45,1	47,2
z toho mzdové náklady (bez OON)	8,5	8,9	9,9	10,4	11,8	12,0

Osoby zabezpečujúce rozhlasové vysielanie

Programy jednotlivých rozhlasových programových služieb v roku 2021 vyrábalo a ich vysielanie zabezpečovalo 1 092 osôb, z toho bolo 729 zamestnancov. Medziročné výkyvy v celkovom počte osôb sú z dôvodu kolísajúceho počtu pracovníkov pracujúcich na dohodu v RTVS. Priemerná mzda zamestnancov v oblasti rozhlasového vysielania bola 1 250 eur.

Stav v oblasti rozhlasového vysielania, tak ako po minulé roky, nezaznamenal výrazné zmeny.

Televízne vysielanie

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je oblasť televízneho vysielania. Prostredníctvom štatistického zisťovania sa získali údaje o celkovom časovom rozsahu vysielania, rozsahu vysielania a pôvode jednotlivých typov programov, ako aj o rozsahu doplnkového vysielania. Osobitne boli získané údaje o rozsahu vysielania v jazykoch národnostných menšín, rozsahu vysielania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ako aj údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vysielania.

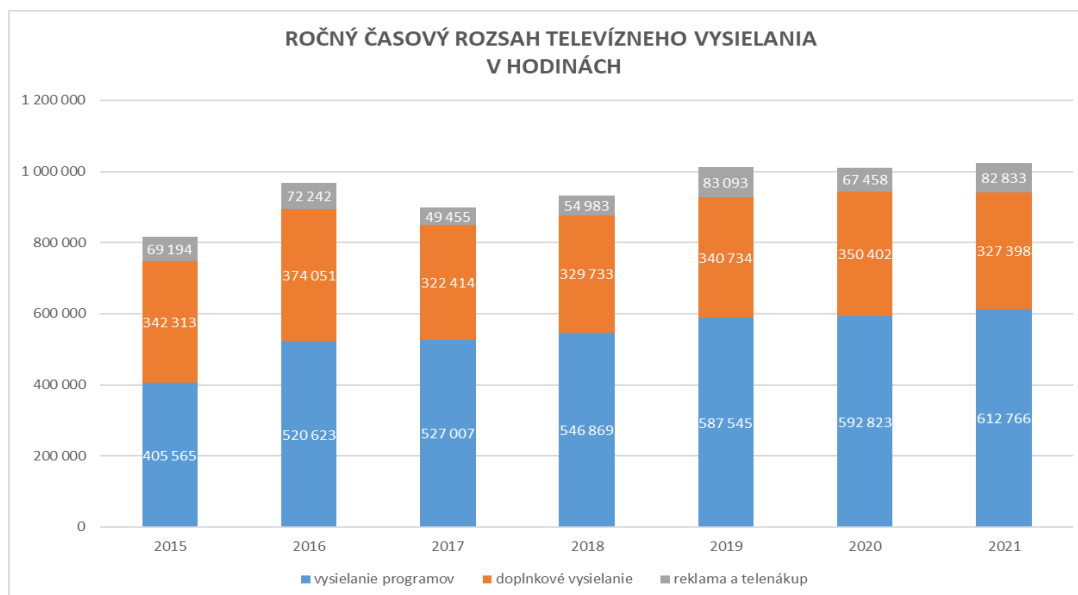
Spravodajské jednotky

Údaje za rok 2021 poskytol verejnoprávny vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej RTVS) za organizačnú zložku Slovenskú televíziu a držiteľia licencie na televízne vysielanie. V roku 2021 bolo v SR prevádzkovaných 137 televíznych programových služieb, v prípade 4 programových služieb bolo vysielanie prerušené/nevysielali, 15 televíznych programových služieb ešte nezačalo vysielateľ a v prípade 4 televíznych programových služieb bolo vysielanie ukončené.

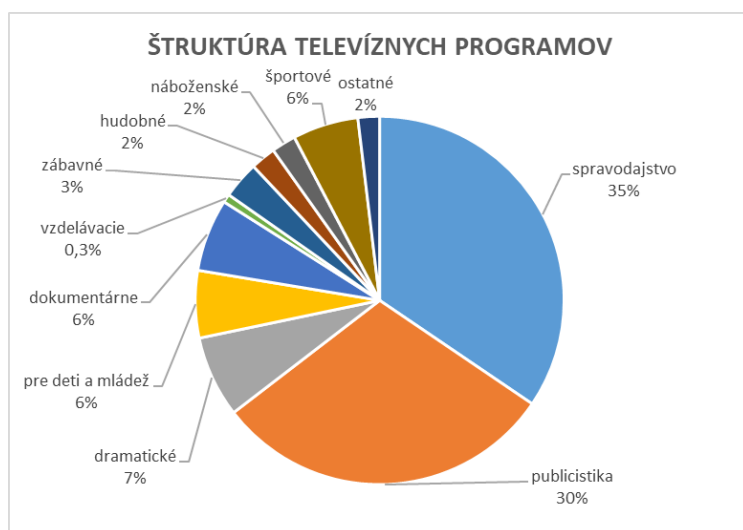
Za Slovenskú televíziu boli údaje poskytnuté osobitne za jednotlivé televízne programové služby Jednotka, Dvojka, Trojka a Šport.

Rozsah televízneho vysielania v členení podľa typu a pôvodu programu

Štatistickým zisťovaním sa získal obraz o celkovom rozsahu televízneho vysielania, ako aj o zastúpení a rozsahu vysielania jednotlivých typov programov. V roku 2021 sa v Slovenskej republike odvysielalo 1 022 997 hodín televíznych programov a doplnkového vysielania, čo je o 12 314 hodín viac ako v roku 2020 z dôvodu vyššieho počtu vysielajúcich staníc.

Z programových typov najvyššie zastúpenie vo vysielaní malo spravodajstvo – 211 408 hodín – a publicistika – 184 196 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania televíznych programových služieb v celkovom rozsahu 410 231 hodín, z toho 246 004 hodín predstavovalo vysielanie videotextových informácií lokálneho vysielania a 82 833 hodín vysielanie reklamy a telenákupu.

Slovenská televízia odvysielala v roku 2021 celkovo 24 081 hodín programov a doplnkového vysielania. Najvyššie zastúpenie mali dramatické programy – 5 430 hodín, publicistické programy 3 353 hodín, spravodajské programy (vrátane športových) 3 315 hodín, zábavné programy 2 656 hodín, dokumentárne programy 2 643 hodín. Programy pre deti a mládež boli odvysielané v rozsahu 1 624 hodín. Doplnkové vysielanie bolo zaradené do vysielania Slovenskej televízie v celkovom rozsahu 1 499 hodín, z toho 530 hodín predstavovalo vysielanie reklamy a telenákupu.

Vysielanie v jazykoch národnostných menšín

Národnostné vysielanie v roku 2021 zabezpečovala v zmysle zákona Slovenská televízia, v jazyku národnostnej menšiny vysielali aj iní držitelia licencie. Spolu bolo v roku 2021 odvysielaných 30 033 hodín programov v jazykoch národnostných menšín. Z nich najvyššie zastúpenie malo vysielanie v maďarskom jazyku – 29 895 hodín. V rómskom jazyku bolo odvysielaných 57 hodín programov, v rusínskom jazyku 25 hodín, v hebrejskom jazyku 9 hodín, v ukrajinskom jazyku 8 hodín, v českom jazyku 6 hodín, v nemeckom 5 hodín, v poľskom 3 hodiny, v bulharskom 3 hodiny a v chorvátskom jazyku 1 hodina.

Finančné zabezpečenie vysielania televíznych programových služieb

Príjmové položky spravodajských jednotiek na zabezpečenie televízneho vysielania predstavovali spolu sumu 301 267 266 eur, údaje o výdavkoch tvorili celkovú sumu 244 445 323 eur, z toho mzdové náklady boli vo výške 35 835 869 eur.

Vybrané ekonomické ukazovatele z oblasti televízneho vysielania (v mil. eur)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
príjmy (výnosy) spolu (bez príjmových finančných operácií)	283,7	214,6	230,7	243,6	283,8	301,3
z toho príjmy z úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS	54,8	56,7	57,8	58,3	52,7	53,4
výnosy z vlastnej činnosti spolu	150,1	129,0	138,4	141,3	192,9	202,5
z toho reklama, telenákup, sponzorské oznámenie a i.	112,5	92,5	99,7	101,3	165,9	180,2
výdavky (náklady) na bežnú činnosť spolu	274,8	204,1	209,5	213,8	226,6	244,4
z toho mzdové náklady (bez OON)	28,6	25,5	25,7	29,0	35,5	35,8

Osoby zabezpečujúce televízne vysielanie

Programy jednotlivých televíznych programových služieb v roku 2021 tvorilo a vyrábalo 6 425 osôb, z ktorých bolo 1 023 žien. Z uvedeného počtu osôb program Slovenskej televízie tvorilo a vyrábalo 5 009 osôb a z nich bolo 391 žien. Vyšší celkový počet je spôsobený predovšetkým počtom pracovníkov pracujúcich v inom ako pracovnoprávnom vzťahu. Priemerná mzda zamestnancov v oblasti televízneho vysielania bola na úrovni 1 200 eur.

4.8 Vydávanie periodickej tlače

Údaje za oblasť vydávania periodickej tlače v SR sa nezískavajú prostredníctvom výkazov KULT, zdrojom údajov je evidencia periodickej tlače, ktorú vedie ministerstvo. V roku 2021 sa v SR vydávalo 1 637 titulov periodickej tlače, v porovnaní s rokom 2020 to bolo o 42 titulov menej. Z celkového počtu vydávaných časopisov zostal zachovaný počet týždenníkov – 22, počet dvojtýždenníkov klesol z 15 na 10 a počet mesačníkov klesol z 230 na 214.

V roku 2021 sa znížil počet vychádzajúcich denníkov o 1 na 10, počet regionálnych novín klesol zo 105 na 99, počet titulov inzertných novín klesol z 30 na 24. Počet obecných novín, ktoré majú vo vydávaní novín najvyššie zastúpenie, v roku 2021 medziročne stúpol o 7 zo 468 na 475 titulov.

4.9 Vydávanie neperiodických publikácií

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je vydávanie neperiodických publikácií v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte vydaných neperiodických publikácií v členení podľa tematických skupín (triedenie zodpovedá systematike Medzinárodného desatinného triedenia), formy a nákladu vydania. Osobitne sa získali údaje o jazyku vydania a jazykoch, z ktorých boli vydané publikácie preložené, ako aj údaje o finančnom a personálnom zabezpečení vydavateľskej činnosti.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť vydávania neperiodických publikácií sú vydavateľstvá pôsobiace na slovenskom trhu, ale aj štátne inštitúcie, obce, mimovládne organizácie a fyzické osoby, ktoré v príslušnom roku vydali neperiodické publikácie, požiadali o pridelenie čísla ISBN Národnú agentúru v Slovenskej republike.

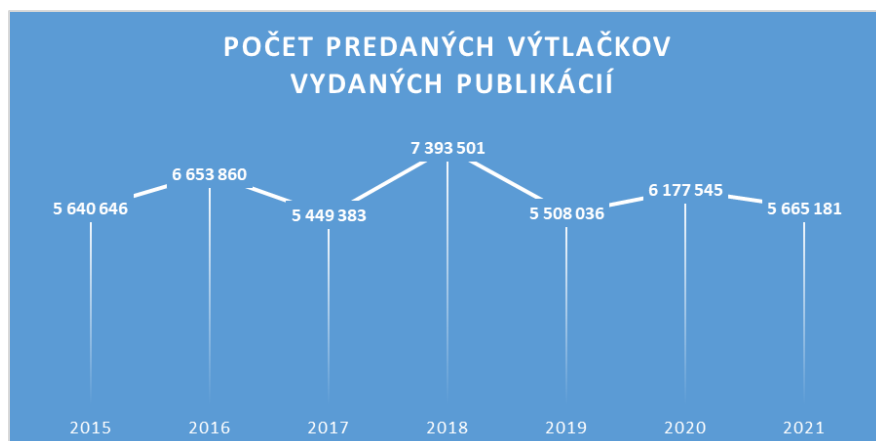
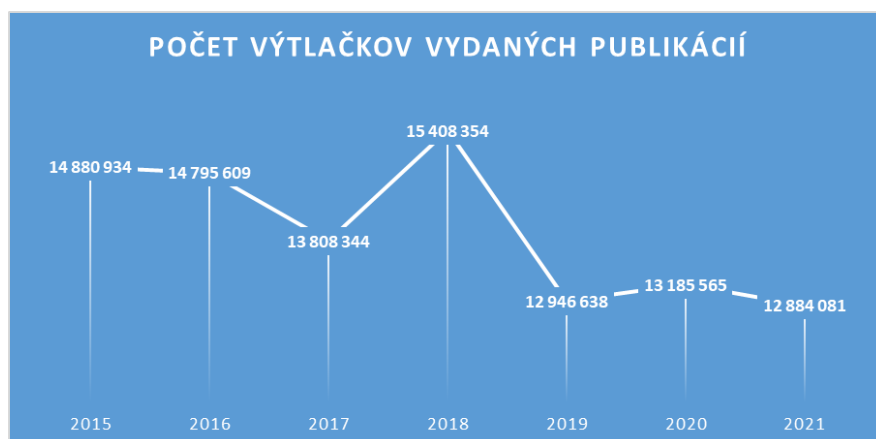
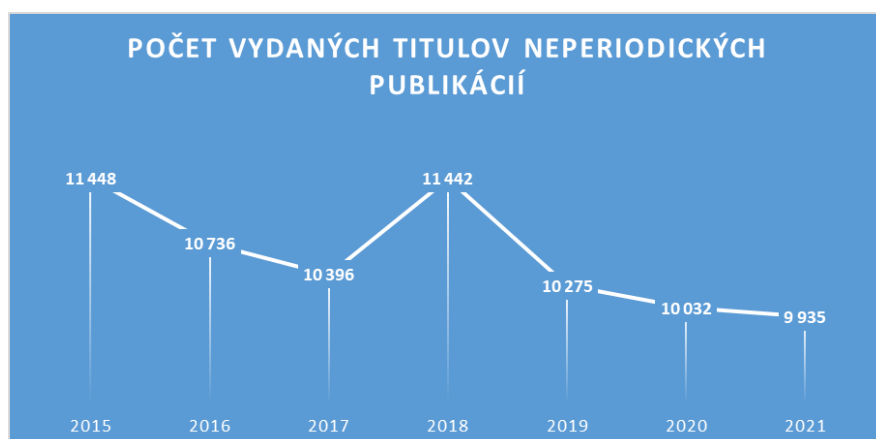
V roku 2021 bolo oslovených 1 870 spravodajských jednotiek. Súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytlo 1 553 spravodajských jednotiek (83 %).

Vydavateľskú činnosť vykonávalo 1 300 spravodajských jednotiek (v roku 2020 to bolo 1 382 spravodajských jednotiek a v roku 2019 to bolo 1 534 spravodajských

jednotiek), 241 spravodajských jednotiek prerušilo činnosť a 12 spravodajských jednotiek vydavateľskú činnosť ukončilo.

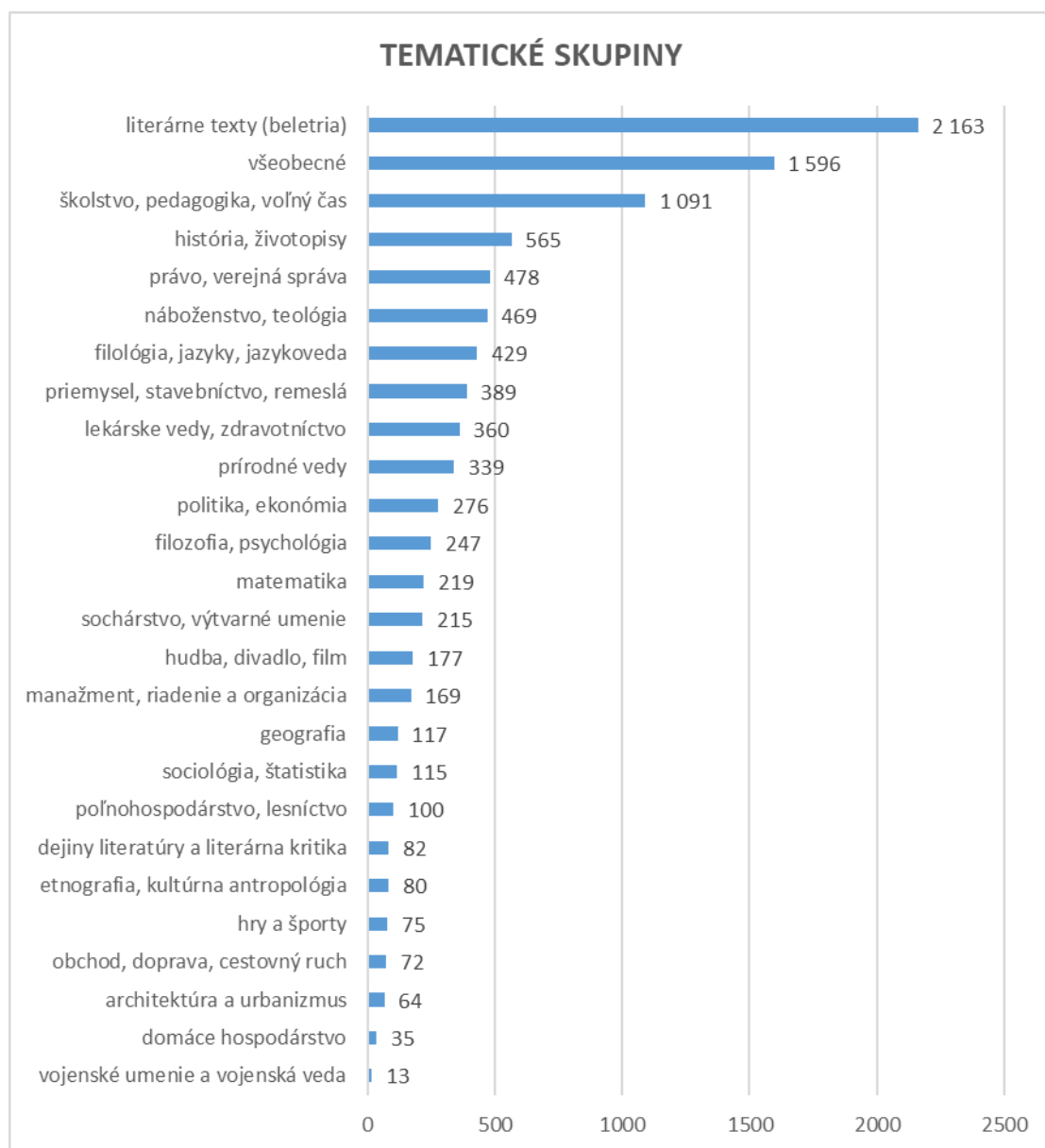
Produkcia vydaných titulov neperiodických publikácií

V roku 2021 bolo vydaných celkovo 9 935 titulov neperiodických publikácií, z toho predstavujú knihy 82,8 % (8 230 titulov), brožúry 17,2 % (1 705 titulov). V porovnaní s rokom 2020 je to pokles o 97 titulov (1 %). Z celkového počtu vydaných neperiodických publikácií vyšlo v prvom vydaní 7 673 titulov (77,2 %).

Členenie podľa tematických skupín

Medzi tematickými skupinami neperiodických publikácií vydaných v roku 2021 prevažujú literárne texty (beletria) – 21,8 % (2 163 titulov), po nich nasleduje skupina všeobecné – 16,1 % (1 596 titulov), skupina školstvo, pedagogika, voľný čas – 10,9 % (1 091 titulov) a skupina história, životopisy – 5,7 % (565 titulov). Toto poradie tematických skupín zostáva zachované od roku 2018.

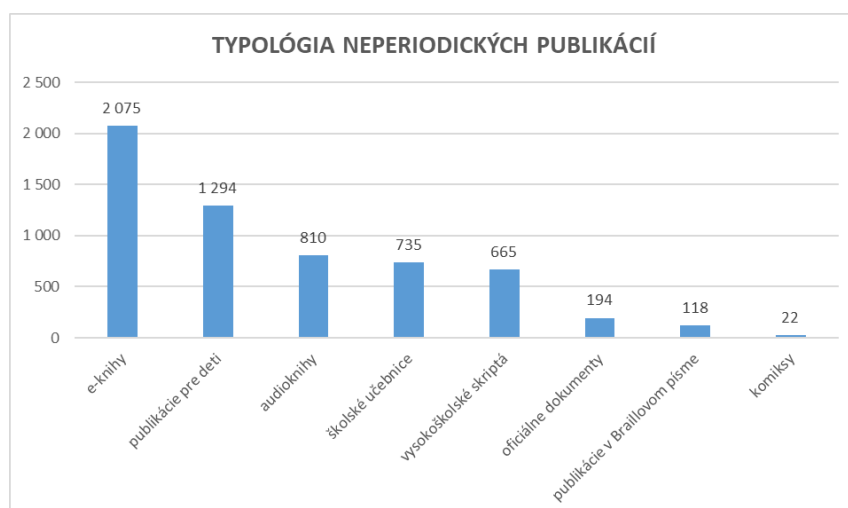

Členenie podľa typológie dokumentov

Podľa typológie dokumentov prevažovali medzi neperiodickými publikáciami vydanými v roku 2021 publikácie pre deti 1 294 titulov, čo predstavuje 13 %, po nich nasledujú školské učebnice – 7,4 % (735 titulov), vysokoškolské skriptá – 6,7 % (665

titulov), oficiálne dokumenty – 1,9 % (194 titulov), publikácie v Braillovom písme – 1,2 % (118 titulov), komiksy – 0,2 % (22 titulov).

Vo forme e-knihy (formát pdf, mobi, epub) bolo vydaných 2 075 titulov (20,9 %), čo je oproti roku 2020 pokles o 329 titulov, vo forme audiokníh bolo vydaných 810 titulov (8,1 %), oproti roku 2020 je to pokles o 84 titulov.

Členenie podľa jazyka vydania

V roku 2021 bolo v slovenskom jazyku vydaných 8 535 titulov (85,9 %), čo je oproti roku 2020 pokles o 364 titulov. Z celkového počtu publikácií vydaných v slovenčine tvorila pôvodná tvorba 6 030 titulov, preklady predstavovali 2 505 titulov.

V jazyku národnostných menšín bolo vydaných 574 titulov (5,8 %; v roku 2020 to bolo 513 titulov). Najviac titulov vyšlo v maďarskom jazyku – 312 titulov, po ňom nasleduje český jazyk – 119 titulov a nemecký jazyk – 48 titulov.

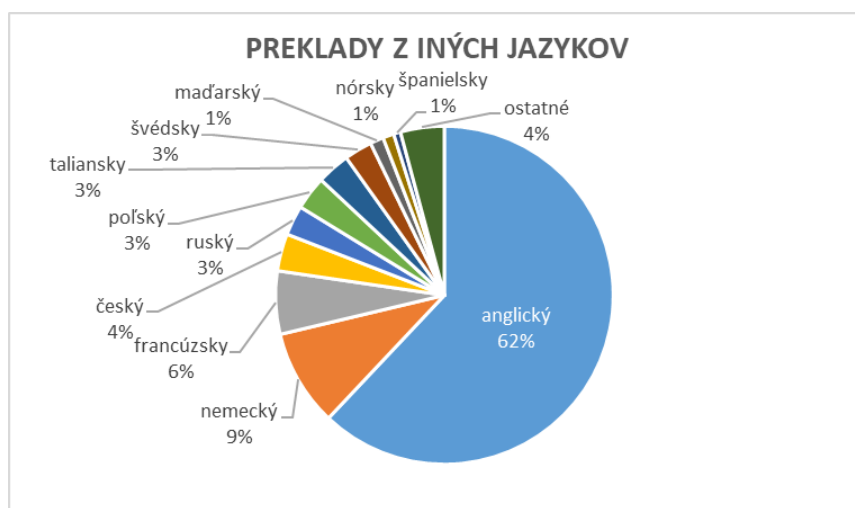
V iných jazykoch vyšlo 592 titulov (5,9 %; v roku 2020 to bolo 350 titulov), medzi nimi má najvyššie zastúpenie anglický jazyk – 524 titulov.

Viacjazyčné publikácie zastupuje 234 titulov (2,4 %; 270 titulov v roku 2020).

Preklady z iných jazykov

Z iných jazykov bolo preložených celkovo 2 553 titulov (oproti roku 2020 pokles o 276 titulov), z toho 2 505 titulov do slovenského jazyka a 48 titulov bolo preložených z cudzieho do iného cudzieho jazyka. Najviac titulov bolo preložených z anglického jazyka (1 584 – 62 %), po nich nasledujú preklady z nemeckého jazyka (236 titulov), z francúzskeho jazyka (154), z českého jazyka (91), z poľského jazyka (82), z talianskeho jazyka (81), z ruského jazyka (73), zo švédskeho jazyka (68). Preložené tituly z ostatných jazykov predstavovali nižšie počty.

Finančné a personálne zabezpečenie vydávania neperiodických publikácií

Celkové príjmy a výnosy subjektov na vydávanie neperiodických publikácií predstavovali v roku 2021 spolu 99 126 563 eur, čo je oproti roku 2020 pokles o 12 %.

Vyššie boli oproti roku 2020 náklady v celkovej výške 86 021 015 eur (nárast o 5,1 %).

Činnosť v tejto oblasti zabezpečovalo 6 458 osôb, z nich bolo 1 918 zamestnancov v pracovnom pomere, medzi zamestnancami prevažovali ženy (62,4 %). Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola vo výške 1 163 eur (u žien 1 173 eur).

Porovnanie vybraných ukazovateľov

	2018	2019	2020	2021
príjmy a výnosy spolu (v eurách)	113 718 735	77 207 636	112 606 491	99 126 563
z toho výnosy (v eurách)	86 432 949	54 659 993	85 133 805	70 058 742
náklady spolu (v eurách)	74 349 683	65 738 237	81 812 007	86 021 015
osoby zabezpečujúce vydávanie neperiodických publikácií spolu	8 982	7 538	6 395	6 458
z toho zamestnanci	2 737	2 242	1 980	1 918

4.10 Kultúrno-osvetová činnosť

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania o kultúrno-osvetovej činnosti (KOČ) boli aktivity v oblasti neprofesionálnej kultúry v SR. Sledovanými údajmi boli počty a štruktúra podujatí, počty vydávaných publikácií súvisiacich s KOČ, počty kultúrnych domov a údaje o ekonomickom a personálnom zabezpečení kultúrno-osvetovej činnosti. V rámci výkazu sa tiež sledovali výdavky obcí na obnovu národných kultúrnych pamiatok.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami pre štatistické zisťovanie o kultúrno-osvetovej činnosti za rok 2021 boli obce s počtom obyvateľov vyšším ako 500, regionálne kultúrno-osvetové zariadenia, Národné osvetové centrum, Matica slovenská a Ústredie ľudovej umeleckej výroby. Celkový počet spravodajských jednotiek predstavoval 1 850, z toho kultúrno-osvetovú činnosť vykonávalo 645 subjektov. Je to mierne menej ako v predošlom roku a o 44 % menej ako v poslednom predpandemickom roku 2019.

Kultúrno-osvetové zariadenia

V súvislosti s nízkym počtom aktivít zotrúva na nižšej úrovni počet využívaných objektov. Je mierne nižší oproti predchádzajúcemu roku a približne o tretinu nižší v porovnaní s predpandemickými rokmi. Na kultúrno-osvetovú činnosť sa využívalo 1 385 objektov, z toho 678 kultúrnych domov. Celkový počet iných miestností využívaných na kultúrno-osvetovú činnosť, ktoré sa nachádzajú mimo týchto objektov, bol 851.

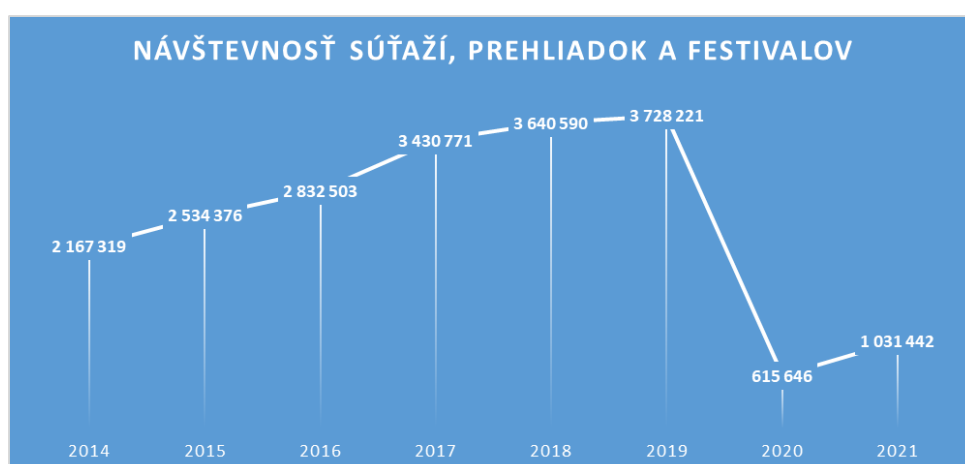
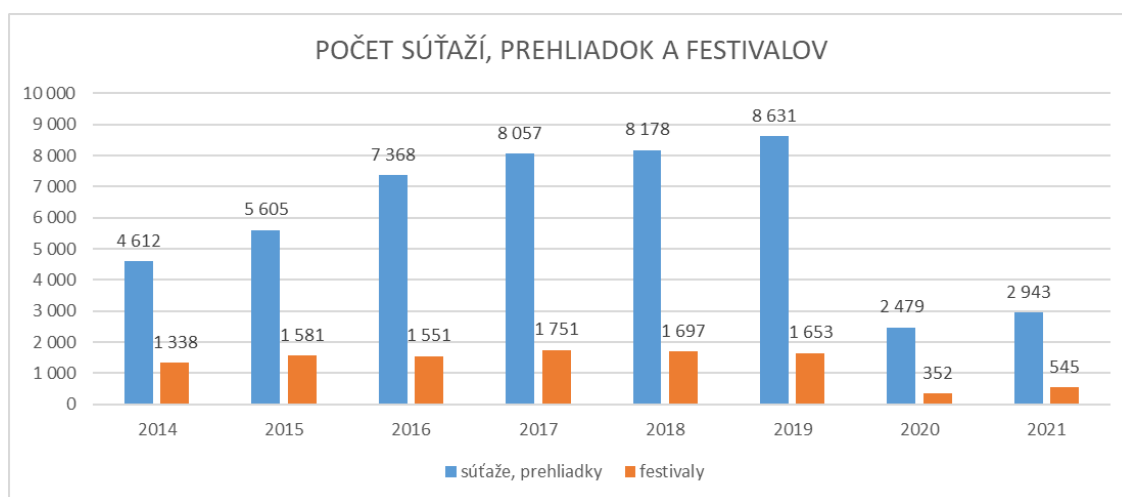
Kultúrno-osvetová činnosť

Pokračujúce opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 v druhom pandemickom roku výrazne obmedzili možnosti realizácie kultúrno-osvetových podujatí. Ani prenosom časti aktivít do online priestoru využívaného predovšetkým regionálnymi kultúrno-osvetovými zariadeniami sa hlboký prepád nepodarilo kompenzovať. Počet uskutočnených kultúrno-osvetových podujatí a ich účastníkov napriek miernemu medziročnému nárastu zostal približne o dve tretiny nižší v porovnaní s predpandemickým obdobím. Celkový počet uskutočnených kultúrno-osvetových podujatí bol 14 431, z toho 9 745 vzdelávacích podujatí s počtom účastníkov 601 788 a 3 488 súťaží, prehliadok a festivalov s počtom účastníkov 93 993 a s počtom návštevníkov 1 031 442.

Vzdelávacie podujatia a ich návštevnosť

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet SJ vykonávajúcich KOČ	1 076	1 083	1 091	1 157	668	645
počet vzdelávacích podujatí	27 732	28 481	28 006	26 595	9 572	9 745
počet účastníkov na vzdelávacích podujatiach	1 615 332	2 098 951	1 753 529	1 571 470	495 397	601 788
z toho deti a mládež do 18 rokov	611 918	767 566	648 592	595 610	158 341	181 687

Pre znevýhodnené skupiny obyvateľov sa zrealizovalo 1 198 podujatí. Kultúrno-spoločenských podujatí sa zorganizovalo 5 324.

K vzdelávacím podujatiam bolo vydaných 169 titulov metodických materiálov, manuálov, príručiek a učebníc, čo bolo menej ako v minulom roku a o 72 % menej

v porovnaní s obdobím pred pandémiou. Počet titulov publikácií týkajúcich sa KOČ sa medziročne mierne zvýšil na 221, oproti predpandemickému obdobiu pokles predstavuje 29 %. Periodických publikácií bolo 30, mierne viac ako v predchádzajúcom roku. Pravdepodobne v snahe prezentovať realizované aktivity na internete bol počet 1 002 audiovizuálnych záznamov o KOČ podobný ako v predchádzajúcom roku a približne na rovnakej úrovni ako v období pred pandémiou.

Financovanie kultúrno-osvetovej činnosti

Z celkových zdrojov financovania kultúrno-osvetovej činnosti vo výške 54 596 543 eur sa najviac čerpalo z rozpočtu obcí – 32 029 040 eur, z rozpočtu VÚC sa čerpalo 9 065 163 eur a zo štátneho rozpočtu 3 771 830 eur. Z vlastnej činnosti spravodajské jednotky získali 4 655 392 eur, z toho najväčšiu položku tvorili príjmy zo vstupného – 1 859 770 eur a z prenájmu – 1 448 772 eur. Celková výška zdrojov financovania oproti minulému roku stúpila, ale zostala o štvrtinu nižšia v porovnaní s obdobím pred pandémiou.

Z celkovej sumy výdavkov na komplexné zabezpečenie kultúrno-osvetovej činnosti vo výške 51 755 234 eur predstavovali náklady na činnosť 8 029 406 eur, mzdové náklady 19 511 935 eur a prevádzkové náklady 13 076 749 eur. Celkové náklady na kultúrno-osvetovú činnosť medziročne stúpili, oproti predpandemickému obdobiu boli nižšie o štvrtinu.

Osoby zabezpečujúce kultúrno-osvetovú činnosť

Spolu sa na organizovaní podujatí kultúrno-osvetovej činnosti podieľalo 8 042 osôb. Z tohto počtu bolo 1 662 zamestnancov a 2 922 osôb pracujúcich na základe dohody o práci alebo zmluvy o diele. Pri realizáciách podujatí pomáhala 3 458 dobrovoľníkov. Na plný pracovný úväzok pracovalo v oblasti kultúry 1 662 zamestnancov, odborných kultúrnych pracovníkov bolo 640 .

Porovnanie vybraných ukazovateľov

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet osôb zabezpečujúcich KOČ	14 115,54	15 430,13	16 189,08	16 734,27	6 891,76	8 042,44
z toho zamestnanci	2 346,54	1 900,13	2 062,08	1 962,27	1 663,76	1 662,44
dobrovoľníci	6 599	7 311	7 872	8 223	2 653	3 458

Počet zamestnancov a odborných kultúrnych pracovníkov zostal medziročne rovnaký, oproti predpandemickému obdobiu bol len mierne nižší. Medziročne stúpol počet osôb pracujúcich na základe zmluvy o vytvorení diela a počet dobrovoľníkov, počet osôb pracujúcich na základe dohody o práci zostal rovnaký. Celkový počet osôb zabezpečujúcich kultúrno-osvetovú činnosť bol proti predpandemickému obdobiu nižší o polovicu. Priemerná mzda kultúrnych pracovníkov vo výške 1 070 eur napriek rastu o 6 % zostala pod úrovňou priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

4.11 Astronomické zariadenia

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť astronomických zariadení a pracovísk v Slovenskej republike. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o návštevníkoch astronomických zariadení a pracovísk, o kultúrno-výchovných podujatiach, ktoré tieto pracoviská usporiadali, údaje o počte záujmových krúžkov týchto zariadení a počte ich členov a podujatí, údaje o personálnom a finančnom zabezpečení.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami (SJ) štatistického zisťovania za oblasť astronomických zariadení a pracovísk sú hvezdárne, planetária, astronomické pozorovateľne a astronomické kabinety v Slovenskej republike. V rámci štátneho štatistického zisťovania bolo oslovených 23 astronomických zariadení a pracovísk, súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytli všetky. Počet SJ je od roku 2015 rovnaký.

Výkony a návštevnosť astronomických zariadení a pracovísk

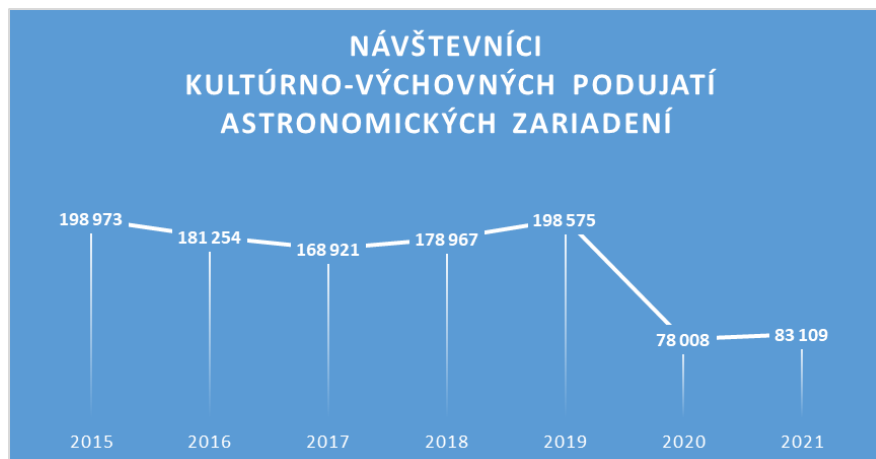
Vykazovanými výkonmi astronomických zariadení a pracovísk sú počty kultúrno-výchovných podujatí (prednášky, besedy, exkurzie, súťaže, výstavy, poradenstvo a pozorovania), počty návštevníkov týchto podujatí, počty záujmových krúžkov, ich členov a počet podujatí záujmových krúžkov.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2017	2018	2019	2020	2021
počet podujatí záujmových krúžkov a sekcií	844	732	799	346	316
počet kultúrno-výchovných podujatí	5 414	5 393	6 128	2 796	3 365
z toho pre školy	3 292	3 418	3 514	1 014	1 142
počet návštevníkov kultúrno-výchovných podujatí	168 921	178 967	198 575	78 008	83 109
z toho deti a mládež do 18 rokov	116 879	125 069	131 951	33 053	38 102
výnosy zo vstupného (v eurách)	102 346	127 096	160 276	71 074	99 280

Celková návštevnosť sa oproti roku 2020 napriek pandémie mierne zvýšila na 83 109 osôb (zo 78 008), no oproti roku 2019 nedosiahla ani polovičnú úroveň (41,8 %). Ďalšie štatistické ukazovatele, ktoré súvisia s návštevnosťou, mali podobný trend – počet podujatí organizovaných pre školy (1 142), výnosy zo vstupného (99 280 eur).

V roku 2021 sa výraznejšie prepadol počet záujmových krúžkov na 31 (oproti 39 v roku 2020). Znížil sa aj počet ich členov na 237 (oproti 265 v roku 2020 a až 297 v roku 2019) a počet ich stretnutí na 316 (346 v roku 2020 a až 799 v roku 2019).

V rámci edičnej činnosti astronomických zariadení sa zvýšil počet vydaných titulov z 28 na 82, z nich bolo 6 (5 v roku 2020) vydávaných periodicky. Zvýšil sa najmä počet propagačných materiálov.

Z celkového počtu 23 astronomických zariadení 13 vlastní planetárium, tento počet sa oproti predchádzajúcemu obdobiu nezmenil. Vlastné webové sídlo má zriadené 20 astronomických pracovísk (o 1 viac ako v roku 2020).

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti astronomických zariadení a pracovísk

V roku 2021 zabezpečovalo činnosť astronomických zariadení a pracovísk 291 osôb (265 v roku 2020), podiel žien tvoril 32,1 %. Z celkového počtu osôb tvoril priemerný evidenčný prepočítaný počet 120,33 zamestnancov, z nich 64,5 % bolo odborných zamestnancov. Počet zamestnancov zostal takmer rovnaký ako v predchádzajúcom roku. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola vo výške 1 057 eur (1 027 v roku 2020), čo bolo hlboko pod priemernou mesačnou mzdou v národnom hospodárstve.

Medzi ekonomické ukazovatele boli zaradené všetky príspevky na činnosť (transfery, granty, ostatné príjmy, výnosy) a náklady na činnosť.

Celkové príjmy (výnosy) SJ mierne vzrástli na 3 251 853 eur. Výnosy z vlastnej činnosti stúpili na 183 298 eur, stále sú však o viac ako tretinu nižšie ako v roku 2019. Rozdiel oproti rokom pred pandémiou zapríčinili približne rovnakou mierou pokles výnosov zo vstupného a z výnosov z predaja. Celkové náklady na činnosť SJ v roku 2021 rovnako ako príjmy mierne vzrástli na 3 162 134 eur.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2017	2018	2019	2020	2021
príjmy (výnosy) spolu (v eurách)	2 665 295	3 099 799	3 462 653	3 180 716	3 251 853
z toho výnosy	294 677	265 683	290 855	153 160	183 298
náklady spolu (v eurách)	2 638 254	2 885 523	3 188 841	3 117 664	3 162 134
z toho mzdové náklady	1 138 507	1 241 241	1 440 449	1 498 173	1 426 573
počet osôb zabezpečujúcich činnosť spolu	312,28	371,22	330,60	265,41	291,33
z toho zamestnanci	117,69	117,28	116,22	126,60	120,33
z toho odborní zamestnanci	70,50	70,38	68,92	82,57	77,65

Veľká časť SJ nie sú samostatné hvezdárne a planetária, ale sú to súčasti iných kultúrno-osvetových a vzdelávacích zariadení. Pracoviská v Rimavskej Sobote, Banskej Bystrici a Kysuckom Novom Meste sú zriadené ako organizačné súčasti iných hvezdární (napr. organizačnou súčasťou Slovenskej ústrednej hvezdárne je aj Múzeum Mikuláša Thegeho Konkolyho), preto je ťažké vyčíslieť presné prerozdelenie počtu návštevníkov a uviesť ekonomické a personálne ukazovatele potrebné na štatistické zisťovanie. Veľakrát ide o kvalifikovaný odhad vychádzajúci z reálnych čísel.

Rok 2021 bol opäť výrazne poznamenaný protipandemickými opatreniami proti COVID-19. Možnosti organizovania kultúrno-výchovných podujatí astronomickými zariadeniami online boli veľmi obmedzené, pretože prevažná väčšina týchto podujatí spočíva v prehliadke nočnej oblohy pomocou ďalekohľadu a v prezentácii či premietaní v planetáriu, ktorého imerzné, tzv. fulldome zobrazenie (180° × 360°) nie je možné preniesť na bežnú obrazovku (ako napr. koncerty či divadelné predstavenia).

4.12 Cirkvi a náboženské spoločnosti

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je činnosť registrovaných cirkví a náboženských spoločností v SR a jej personálne zabezpečenie. Prostredníctvom štatistického zisťovania boli získané údaje o počte aktívnych duchovných, o počte duchovných, ktorí ukončili aktívnu činnosť, ale aj údaje o počte študentov teológie a počte evidovaných veriacich. Osobitne boli získané údaje o cirkevných činnostiach, ako aj o materiálnom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností.

Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť činnosti cirkví a náboženských spoločností za rok 2021 bolo 32 ústredí osemnástich registrovaných cirkví a náboženských spoločností v SR. Súčinnosť v štatistickom zisťovaní poskytlí všetky spravodajské jednotky.

Personálne ukazovatele

Počet duchovných 4 955 zodpovedá dlhodobej úrovni (5 006 v roku 2020, 4 638 v roku 2019 a 4 956 v roku 2018). Zaznamenaný výkyv v roku 2019 bol spôsobený len výrazne nižším počtom duchovných, ktoré vykázala v tom roku Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia. Cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré dostávajú príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorý môžu použiť aj na platy svojich duchovných, vykázali spolu 3 707 duchovných.

Niektoré rozdelenia počtu duchovných sa nezhodujú s celkovým počtom duchovných, pretože viaceré subjekty jednotlivé rozdelenia nesledujú. Napr. rozdelenie počtu duchovných do jednotlivých platových tried neeviduje Bahájske spoločenstvo a Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní a rozdelenie na diecéznych a rehoľných uvádzajú len subjekty rímskokatolíckej, gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi. Rozdelenie duchovných podľa veku a stupňa vzdelania neeviduje napr. Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia. To vysvetľuje aj skutočnosť, prečo sa jednotlivé čiastkové údaje o duchovných nerovnajú celkovému počtu duchovných.

Z mierne nižšieho celkového počtu rehoľníkov 2 669 oproti 2 740 v minulom zisťovaní sú viac ako dve tretiny ženy, približne tretina je v dôchodkovom veku, a z počtu 76 vyšších predstavených je možné odvodiť počet rôznych rádov, reholí a kongregácií pôsobiach na Slovensku.

Počet evidovaných veriacich je údaj, kde spravodajské jednotky uvádzajú údaje podľa vlastnej evidencie (matriky) k 31. decembru sledovaného roka, alebo ak takúto evidenciu nemajú, údaje z posledného sčítania ľudu. V Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2021, kde občania mali uvádzať údaje platné k tomu istému dátumu ako cirkvi v aktuálnom štatistickom zisťovaní, sa k registrovaným cirkvám prihlásilo 3 742 083 obyvateľov, kým cirkvi vykázali počet 4 269 349 veriacich. Rozdiel predstavuje 527 266 veriacich.

Materiálne zabezpečenie

Počet bohoslužobných objektov (chrám, kostol, kaplnka, modlitebňa) bol v minulosti veľmi pohyblivý a v medziročnom porovnaní si vyžadoval každoročný komentár. Rozdiel v údajoch z minulých zisťovaní bol spôsobený nielen zmenou počtu spravodajských jednotiek, ale i nejednoznačným výkladom. Spravodajské jednotky sme usmernili, že ide iba o počet samostatne stojacich budov slúžiacich ako kostoly, kaplnky, modlitebne. Nevykazujú sa tie, ktoré sú súčasťou iných bytových alebo nebytových priestorov neoddeliteľne spojených s celkom budovy slúžiacej na viac účelov, ale len bohoslužobné objekty samostatne stojace a vo vlastníctve cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. V súčasnosti je počet 6 258 rozdielny oproti predchádzajúcemu už dva roky rovnakému počtu 6 296 bohoslužobných objektov i napriek desiatim dostavaným v sledovanom roku.

Vykázaný počet bohoslužobných objektov, ktoré majú zabezpečený bezbariérový vstup, doteraz medziročne stúpал (z 823 v roku 2015 na 2 201 v roku 2020), no za rok 2021 ich cirkvi vykázali len 2 038.

Príspevok zo štátneho rozpočtu je údaj o výške príspevku štátu podľa zákona č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2020. Vykázané sumárne údaje 50 096 040 na platy duchovných a odvody do fondov a 1 445 241 na prevádzku ústredia nie sú však úplné, lebo nezahŕňajú prevádzku ústredí, ktoré z dôvodu duplicity všetkých ostatných údajov nie sú spravodajskými jednotkami tohto štatistického zisťovania. Cirkvi a náboženské spoločnosti v roku 2021 z prostriedkov zo štátneho rozpočtu (príspevok štátu na rok 2021 bol v celkovej výške 51 976 838 eur) použili v skutočnosti na platy a odvody svojich zamestnancov, prevádzkových i vykonávajúcich duchovenskú činnosť sumu 50 446 832 eur a na prevádzku svojich ústredí, už len tovary a služby, nie platy prevádzkových pracovníkov ako v minulosti, sumu 1 529 999 eur.

Liturgické obrady

Za rok 2021 evidujeme pokles počtu bohoslužieb o 14 % (z 1 259 811 v roku 2020 na 1 082 270 v roku 2021). Zrejme sa prejavili následky protipandemických opatrení, pretože bohoslužby boli v určitom období vykonávané bez účasti veriacich a prenášané online. Okrem poklesu počtu bohoslužieb v štátnom jazyku klesol napríklad počet bohoslužieb v rómskom jazyku až o polovicu (zo 6 405 na 3 285). Počet bohoslužieb konaných v posunkovej reči pre nepočujúcich sa po poklese v roku 2020 (679) priblížil počtom 767 bohoslužieb predchádzajúcim rokom (v minulosti počet stabilizovaný okolo 800 ročne).

Zaznamenali sme obrat v klesajúcom trende počtu krstov aj cirkevných sobášov, výrazne stúpol počet cirkevných pohrebov.

Prehľad vybraných ukazovateľov

	2017	2018	2019	2020	2021
počet aktívne pôsobiacich duchovných	5 295	4 956	4 638	5 006	4 955
počet evidovaných veriacich	4 304 159	4 346 668	4 280 030	4 058 274	4 269 349
počet cirkevných škôl	317	322	335	338	349
počet bohoslužieb	1 352 438	1 357 982	1 372 588	1 259 811	1 082 270
počet krstov	49 214	49 993	48 152	41 355	45 905
počet cirkevných sobášov	16 194	15 745	14 463	10 635	12 122
počet cirkevných pohrebov	44 142	44 950	42 821	45 786	57 609

4.13 Ochrana pamiatkového fondu

Predmet zisťovania

Predmetom zisťovania je stav pamiatkového fondu, ktorý tvoria hnutelné a nehnuteľné národné kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu podľa § 22 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o ochrane pamiatkového fondu), všetky verejné zdroje financovania obnovy národných kultúrnych pamiatok vrátane štátneho rozpočtu.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky vykonáva v druhom stupni štátnu správu s celoslovenskou pôsobnosťou v rozsahu zákona o ochrane pamiatkového fondu. Krajský pamiatkový úrad je v prvom stupni príslušným správnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb na úseku ochrany pamiatkového fondu v rozsahu zákona o ochrane pamiatkového fondu v územnom obvode príslušného kraja.

V roku 2021 evidoval Pamiatkový úrad SR 8 krajských pamiatkových úradov, v ktorých pracovalo 333 zamestnancov, z toho viac ako polovica žien (216). Z celkového počtu zamestnancov tvorili odborní zamestnanci takmer 85 %, reštaurátori 6,3 % a zvyšok tvorili organizačno-správni zamestnanci.

Príjmy Pamiatkového úradu SR z hlavnej činnosti boli 455 000 eur, výdavky na hlavnú činnosť predstavovali 8 949 132 eur.

Ochrana pamiatkového fondu

Národné kultúrne pamiatky sú nehnuteľné a hnutelné veci pamiatkovej hodnoty, ktoré sú z dôvodu ochrany vyhlásené za národné kultúrne pamiatky. Základnou zápisnou jednotkou je kultúrna pamiatka, ktorá evidenčne pozostáva z jedného alebo viacerých nehnuteľných pamiatkových objektov alebo hnutelných pamiatkových predmetov. Územia hodnotných historických sídiel, ktoré vykazujú významné pamiatkové hodnoty, sa chránia ako pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Lokality s pamiatkami a územiami s univerzálnymi kultúrnymi hodnotami svetového významu sa zapisujú do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Počet lokalít zapísaných v Zozname svetového dedičstva sa v roku 2021 zvýšil na 6.

	2018	2019	2020	2021
počet národných kultúrnych pamiatok	25 159	25 546	25 373	25 452
počet pamiatkových objektov	16 963	17 103	17 248	17 438
z toho archeologických nálezov a nálezísk	506	516	513	528
počet pamiatkových predmetov	34 927	35 488	36 260	37 020
počet pamiatkových území	110	110	111	111

Finančné prostriedky na obnovu národných kultúrnych pamiatok z verejných zdrojov

Národné kultúrne pamiatky (NKP) môžu byť vo všetkých formách vlastníctva. Vlastník kultúrnej pamiatky je povinný na vlastný náklad starať sa o jej zachovanie, pričom mu môže Ministerstvo kultúry SR alebo obec poskytnúť príspevok na náklady spojené s jej zachovaním alebo obnovou. Priame náklady obcí vynaložené na obnovu národných kultúrnych pamiatok sa z dôvodu racionalizácie zisťujú prostredníctvom štatistického výkazu KULT 3-01 (údaje v tabuľke sú zlúčené z výkazov KULT 1-01 a KULT 3-01).

finančné prostriedky vynaložené na obnovu NKP v eurách	2018	2019	2020	2021
spolu	26 216 701	57 743 994	44 438 883	42 225 191
zo štátneho rozpočtu	11 744 046	34 978 541	27 771 418	30 029 902
z rozpočtu samosprávnych krajov	6 389 126	9 923 692	10 973 828	7 214 331
z rozpočtu obcí	2 647 354	5 535 946	1 586 678	1 366 081
z iných zdrojov	5 436 175	7 305 815	4 106 959	3 614 877

4.14 Multimediálny priemysel

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania v oblasti multimédií je získanie informácií o multimediálnych činnostiach na území Slovenskej republiky, zmapovanie aktivít z hľadiska produkcie a prezentácie multimediálnych diel, ekonomického a personálneho zabezpečenia činnosti v tejto oblasti.

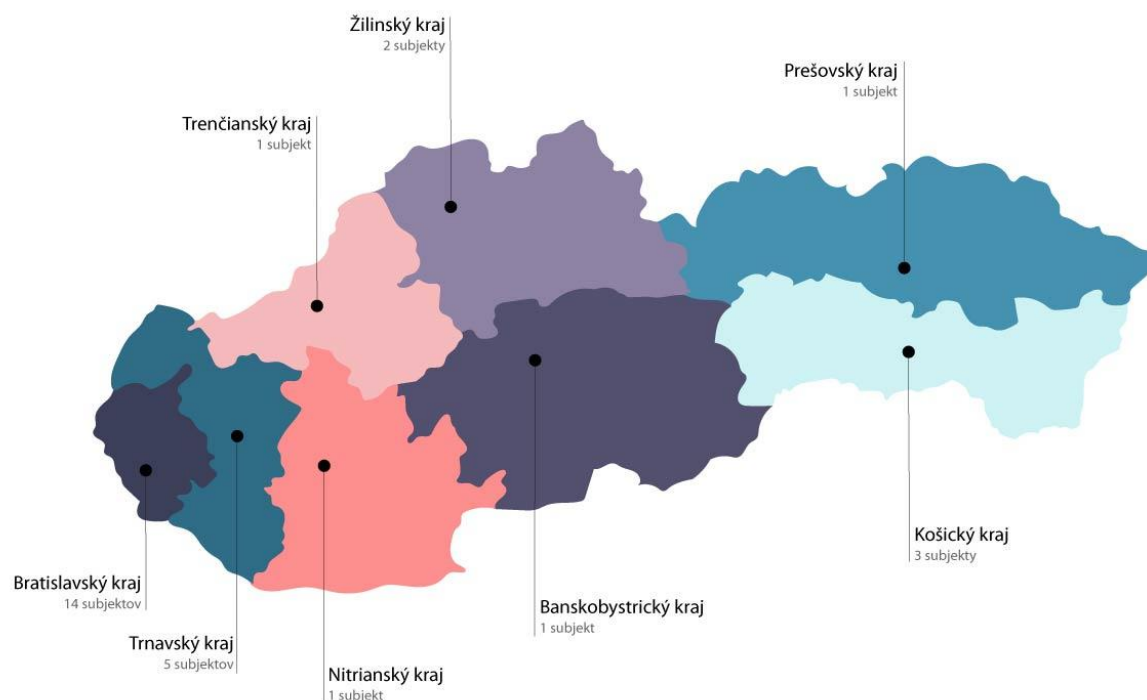
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť multimédií sú právnické a fyzické osoby, ktoré podnikajú v oblasti multimediálnej činnosti a ktoré sa identifikujú aspoň s jednou z týchto kategórií: herný priemysel, tvorba a vývoj digitálnych nástrojov a technológií, multimediálny dizajn, webový dizajn, multimediálne a interaktívne inštalácie s úžitkovým charakterom, motion design ako pohyblivý dizajn, mediálne umenie/media art, virtuálna a rozšírená realita. Zo 120 subjektov, ktoré pôsobia v oblasti, poskytlo údaje 28 spravodajských jednotiek.

Aktivity v oblasti multimediálneho priemyslu

Subjekty pôsobiace v multimediálnom priemysle vyprodukovali 145 multimediálnych diel, z toho 100 diel určených na zábavný účel, 4 diela určené na vzdelávací účel, 31 na úžitkový účel a 10 diel neherného charakteru. Najviac multimediálnych diel bolo zhotovených pre Android, a to v počte 40, pre PC 17, pre iOS sa ich zhotovilo 11. Pre ďalšie hlavné platformy Nintendo, Playstation a Xbox boli zhotovené zhodne po 4 diela. Najväčšia koncentrácia subjektov multimediálnych činností bola v Bratislavskom kraji s počtom 14.

Rozmiestnenie multimediálnych činností v krajoch na Slovensku

Prezentácia subjektov

V roku 2021 spravodajské jednotky prezentovali 5 svojich diel na 21 podujatiach (2 festivaly, 17 konferencií a 2 workshopy). Jedno prezentované dielo úžitkového charakteru získalo ocenenie v zahraničí. Multimediálne diela boli propagované aj v médiách (televízia, tlač, online) v počte 46 prezentácií.

	2019	2020	2021
počet prezentačných podujatí	68	35	21
z toho tuzemské	34	23	8
zahraničné	34	12	13
počet prezentovaných multimediálnych diel	59	23	5
počet získaných ocenení/diel	2/2	1/1	1/1
počet prezentácií v médiách	215	42	46

Subjekty pôsobiace v oblasti multimédií zorganizovali alebo sa podieľali na spoluorganizovaní 10 podujatí (4 konferencie, 5 prednášok, 1 kurz), ktoré navštívilo 1 100 návštevníkov.

Finančné a personálne zabezpečenie činnosti v oblasti multimediálneho priemyslu

Celkové príjmy subjektov pôsobiacich v oblasti výroby a sprostredkovania multimediálnych diel boli takmer rovnaké ako v predchádzajúcom roku a predstavovali sumu 58 637 440 eur a takmer výlučne (99,2 %) ich tvorili výnosy (z predaja digitálnych kópií, z prenájmu diel, z poplatkov za poskytnutie licencie v zmysle autorského zákona, z mikrotransakcií a z outsourcingu). Subjekty využili aj tuzemské granty vo výške 107 250 eur. Celkové náklady na činnosť v oblasti multimédií boli vo výške 46 113 330 eur (25 893 734 eur v roku 2020).

Na zabezpečovaní výroby a distribúcie multimediálnych diel sa celkovo podieľalo 450 osôb, z toho bolo 290 zamestnancov. Z celkového počtu osôb prevažovali muži s podielom až 91,5 %. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca v pracovnom pomere na plný pracovný úväzok predstavovala 1 453 eur.

4.15 Špecializované dizajnérske činnosti

Predmet zisťovania

Predmetom štatistického zisťovania je zmapovať aktivity, výsledky tvorby, ekonomické a personálne ukazovatele za oblasť špecializovaných dizajnérskejších činností v celom rozsahu na území Slovenskej republiky.

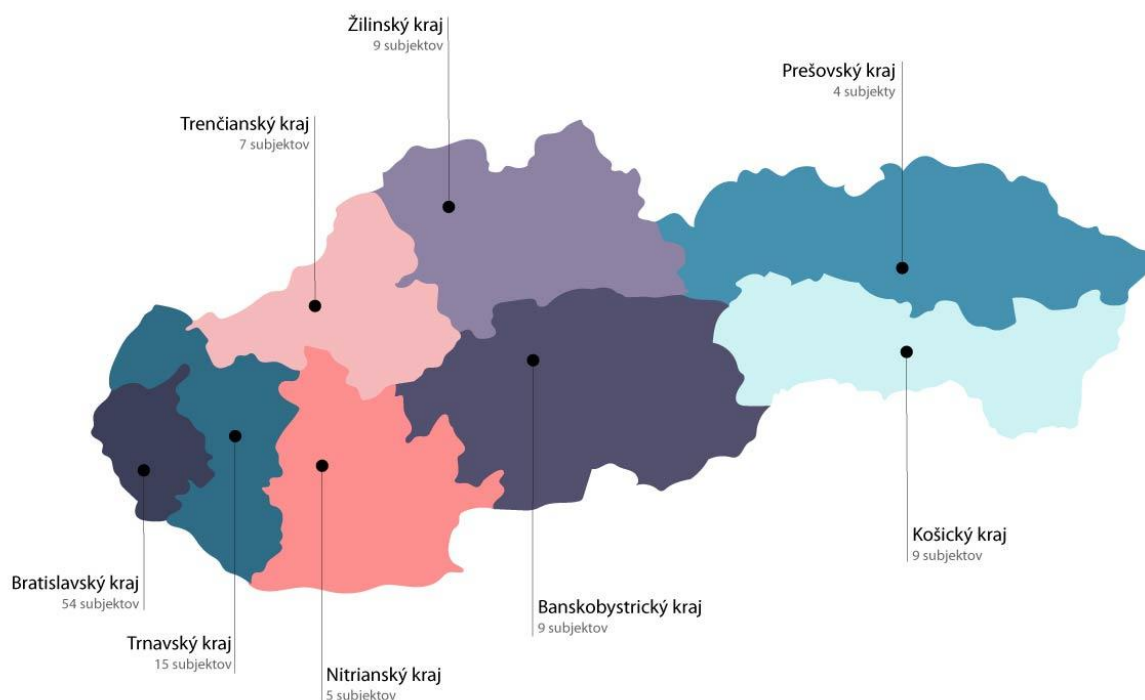
Spravodajské jednotky

Spravodajskými jednotkami štatistického zisťovania za oblasť dizajnu sú právnické a fyzické osoby, ktoré podnikajú v oblasti špecializovaných dizajnérskejších činností (produktový a komunikačný dizajn). V rámci produktového dizajnu rozlišujeme kategórie: dizajn nábytku, interiérový dizajn, dizajn strojov a elektrických zariadení, dizajn dopravných prostriedkov, módný dizajn a šperk, textilný dizajn, dizajn multimediálnych produktov (návrhy). Do kategórie „iné“ zaraďujeme napríklad dizajn hudobných nástrojov, dizajn športového i voľnočasového náčinia či dizajn potrieb na cestovanie a expedície. Pod komunikačným dizajnom rozumieme dizajn vizuálnej identity/logotypu, dizajn komunikačnej kampane, dizajn informačného systému, dizajn pre digitálne médiá, dizajn písma, knižný dizajn a iné, napríklad ilustrácie (v kontexte komunikačného dizajnu) či vizuálna komunikácia v priestore a pod. V roku 2021 z počtu 153 subjektov pôsobiach v oblasti špecializovaných dizajnérskejších činností na Slovensku poskytlo údaje 112 spravodajských jednotiek.

Aktivity v oblasti špecializovaných dizajnérskejších činností

V roku 2021 subjekty vytvorili 1 973 produktov, z toho 676 v kategórii produktového dizajnu a 1 297 diel v kategórii komunikačného dizajnu. Najväčšie zastúpenie dizajnérskejších subjektov bolo v Bratislavskom kraji.

Rozmiestnenie dizajnerských činností v krajocho na Slovensku

Prezentácia subjektov

V roku 2021 sa na 163 podujatiach odprezentovalo 195 diel dizajnu. Ocenenie získalo 17 produktov (z toho 6 v zahraničí), z toho bolo 7 diel z oblasti produktového dizajnu (4 ocenené v zahraničí) a 10 diel z oblasti komunikačného dizajnu (2 ocenené v zahraničí). Diela podporilo aj 228 prezentácií v rôznych médiách (televízia, rozhlas, tlač, online časopisy a denníky, iné platformy), z toho 54 prezentácií v zahraničí.

Subjekty, ktoré vykonávali špecializované dizajnerské činnosti, organizovali alebo sa podieľali na organizovaní 21 podujatí (1 festival, 14 výstav, 1 súťaž, 1 konferencia, 2 prednášky a 2 iné podujatia). Na týchto podujatiach sa zúčastnilo 170 účinkujúcich alebo vystavujúcich a 13 252 návštevníkov.

Finančné a personálne zabezpečenie v oblasti špecializovaných dizajnerských činností

Celkové príjmy subjektov vykonávajúcich špecializované dizajnerské činnosti predstavovali sumu 4 827 188 eur (5 229 052 eur v roku 2020), z toho výnosy (z predaja produktov, služieb a z poskytnutia licencie v zmysle autorského zákona)

tvorili až 95,8 % (detto v roku 2020). Súčasťou príjmov boli aj tuzemské granty poskytnuté vo výške 99 754 eur. Celkové náklady na činnosť v tejto oblasti predstavovali spolu 3 331 604 eur (3 808 302 eur v roku 2020).

V roku 2021 sa na špecializovaných dizajnerských činnostiach podieľalo 193 osôb, z toho 58 žien (30 %). Z celkového počtu osôb bolo 80 zamestnancov v pracovnom pomere, z nich bolo 52 odborných alebo umeleckých zamestnancov. Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca na plný pracovný úväzok bola na úrovni 1 077 eur.

4.16 Kultúra národnostných menšín

Predmet zisťovania

Predmetom štátneho štatistického zisťovania je činnosť subjektov, ktoré pôsobia v oblasti kultúry národnostných menšín, počet a druh kultúrnych aktivít, ktoré subjekty národnostných menšín usporiadali, vrátane ich financovania z rôznych zdrojov.

Spravodajské jednotky

Súčinnosť v štátnom štatistickom zisťovaní poskytlo všetkých 853 oslovených spravodajských jednotiek, z toho 754 vykonávalo činnosť, 99 subjektov činnosť nevykonávalo. Medzi spravodajské jednotky boli zaradené fyzické osoby a právnické osoby (občianske združenia, nadácie, neziskové organizácie, neinvestičné fondy, organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, vyšších územných celkov a obcí, obce, vysoké školy, verejnoprávne inštitúcie, registrované cirkvi, náboženské spoločnosti a právnické osoby, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ako aj spoločnosti s ručením obmedzeným).

Aktivity subjektov kultúry národnostných menšín

Spravodajské jednotky (SJ) vykonávajúce činnosť v oblasti kultúry národnostných menšín sa podieľali v roku 2021 na realizácii 7 378 aktivít.

národnostná menšina	2019		2020		2021	
	počet SJ	počet aktivít	počet SJ	počet aktivít	počet SJ	počet aktivít
bulharská	8	48	6	13	7	22
česká	9	264	14	174	17	211
chorvátska	1	12	1	5	1	5
maďarská	392	11 719	363	5 133	419	5 431
moravská	5	27	5	35	7	26
nemecká	1	65	5	42	5	10
poľská	5	44	3	22	6	46
rómska	140	1 454	144	580	183	894
rusínska	67	531	46	227	63	279
ruská	8	61	9	33	10	42
srbská	4	27	3	8	2	5
ukrajinská	11	105	7	47	9	71
židovská	12	184	6	121	10	153
iná a multikultúrne aktivity	14	248	20	108	15	183
spolu	677	14 786	632	6 547	754	7 378

Najväčší počet aktivít (73,6 %) uskutočnili subjekty kultúry maďarskej národnostnej menšiny, ktoré majú aj najviac z celkového počtu registrovaných členov (92,6 %).

Najmenej aktivít (po 5) vykázali subjekty srbskej a chorvátskej národnostnej menšiny.

Na území Slovenska v roku 2021 vykonávalo svoju činnosť 1 290 kolektívov rozvíjajúcich kultúru národnostných menšín.

počet kolektívov	2019	2020	2021
divadelný súbor	147	123	148
folklórny súbor	590	453	423
hudobná skupina	299	156	204
spevácky zbor	266	360	176
iné	605	380	339
spolu	1 907	1 472	1 290

Najviac záujmových kolektívov pôsobilo v oblasti národnostného folklóru (423). Tieto záujmové kolektívy sa významnou mierou aktívne podieľajú aj na rozvoji tzv. živej národnostnej kultúry – folklórnych festivalov, prehliadok, tanečných prehliadok či letných detských a mládežníckych táborov. Ďalšou početnou záujmovo-umeleckou skupinou kolektívov boli hudobné skupiny (204). Najmenej početné zastúpenie mali kolektívy vykonávajúce divadelnú činnosť (148).

Z celkového počtu 6 829 usporiadaných kultúrnych podujatí v roku 2021 bolo 17 % podujatí s celoslovenskou pôsobnosťou, 28,8 % bolo regionálnych podujatí a 54,1 % miestnych podujatí.

typy kultúrnych podujatí	2019	2020	2021
kultúrno-spoločenské podujatia	6 265	2 334	2 722
výchovno-vzdelávacie aktivity	4 566	2 439	2 844
výstavy	921	468	482
súťaže	555	304	243
iné	1 895	599	538
spolu	14 202	6 144	6 829

Subjekty kultúry národnostných menšín sa okrem organizácie kultúrnych podujatí venovali aj výskumnej činnosti, ale najmä:

- vydávaniu periodickej tlače – najaktívnejšou národnostnou menšinou bola maďarská národnostná menšina, ktorá počas roku 2021 vydala 31 titulov periodickej tlače, pričom celkovo vydala 666 čísiel periodickej tlače,
- vydávaniu neperiodických publikácií – rovnako najaktívnejšou národnostnou menšinou bola maďarská národnostná menšina, ktorá počas roku 2021 vyprodukovala 122 titulov neperiodickej tlače v celkovom náklade 55 490 kusov,

- audiovizuálnej tvorbe a vydávaníu audiovizuálnych nosičov – rómska národnostná menšina bola počas roku 2021 najaktívnejšou v tvorbe audiovizuálnych diel v celkovom počte 90 titulov. Najviac CD/DVD nosičov vydala maďarská národnostná menšina v počte 11 titulov s nákladom 3 510 kusov,
- prevádzke elektronických médií – maďarská národnostná menšina počas roka 2021 prevádzkovala najvyšší počet elektronických médií – 74 webových stránok s národnostnou tematikou a 3 národnostné internetové rádiá.

Financovanie aktivít a kultúrnych podujatí subjektov kultúry národnostných menšín

V roku 2021 mali subjekty národnostných menšín na svoju činnosť k dispozícii celkovo 17 004 570 eur zo štátneho rozpočtu, z rozpočtov regionálnych a miestnych samospráv, od sponzorov a z grantov.

národnostná menšina	finančné prostriedky (v eurách) 2020			finančné prostriedky (v eurách) 2021		
	štátny rozpočet	regionálna samospráva (VÚC)	miestna samospráva (obec)	štátny rozpočet	regionálna samospráva (VÚC)	miestna samospráva (obec)
bulharská	48 791	90 813		66 396		107 073
česká	174 241	1 389	275	161 238	2 300	370
chorvátska	30 446			46 486		
maďarská	3 111 227	1 129 184	432 534	4 278 809	2 501 208	824 551
moravská	103 838		2 000	120 536		4 500
nemecká	100 636		3 350	12 184		1 901
poľská	74 648			89 208	150	
rómska	1 253 652	527 889	7 946	1 666 758	521 301	104 901
rusínska	392 926	698 250	9 428	523 280	712 719	19 243
ruská	72 984	60		95 798		
srbská	25 139			22 530		
ukrajinská	134 984	2 000		177 817		
židovská	261 096	4 000	5 000	267 959	2 690	2 000
iná a multikultúrne aktivity	245 473	5 150	16 000	219 608	3 212	109 926
spolu	6 025 391	2 458 735	476 533	7 748 607	3 743 580	1 174 465

Najväčšou mierou finančne podporoval kultúru národnostných menšín na Slovensku štátny rozpočet. Hlavnú časť príspevkov z regionálnej samosprávy tvorili príspevky pre profesionálne národnostné divadlá, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti vyšších územných celkov – Divadlo Thália Színház, Jókaiho divadlo, Divadlo Romathan a Divadlo Alexandra Duchnoviča. Miestna samospráva poskytla zo svojich rozpočtov

príspevky na kultúru národnostných menšín pre knižnice, kultúrne a osvetové strediská, školy a iné subjekty, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí. Finančná podpora zo samospráv nebola vôbec poskytnutá pre chorvátsku, ruskú, srbskú a ukrajinskú národnostnú menšinu.

Finančné prostriedky od sponzorov zo Slovenska, resp. granty získané od slovenských poskytovateľov predstavovali sumu 2 902 176 eur, štandardne boli poskytnuté finančné prostriedky na realizáciu kultúrnych podujatí na Slovensku aj od sponzorov zo zahraničia, resp. boli získané granty od zahraničných poskytovateľov vo výške 1 435 742 eur.

poskytovateľ príspevku na kultúru národnostných menšín	výška príspevku (v eurách)		
	2019	2020	2021
štátny rozpočet	7 963 401	6 025 391	7 748 607
regionálna samospráva (VÚC)	3 756 630	2 458 735	3 743 580
miestna samospráva (obce)	970 601	476 533	1 174 465
sponzori/granty zo SR	408 357	639 792	2 902 176
sponzori/granty zo zahraničia	1 432 720	1 224 030	1 435 742